Fráter György Katolikus Általános Iskola és AMI

Művészeti iskola helyi tanterve

KÉPZŐMŰVÉSZETI ÁG

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ– ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.
Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kézügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.
A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző– és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző– és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.
A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző– és iparművészeti ág sajátosságai:
- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képző– és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképesség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,

– tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,
– szociális érzékenység és empátia, az én– tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

Óraterv

Képzőművészeti tanszak: előképző 1-2. évfolyam és alapfok 1-3. évfolyam
grafika és festészet tanszak: alapfok 4.- 6. évfolyam

Tantárgyak		**É v f o l y a m o k**							
		Előképző		**A l a p f o k**					
		1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**
Főtárgy	Vizuális alapozó gyakorlatok	2	2						
	Grafika és festészet alapjai			2	2	2			
	fika és festészet helygyakorlat						2	2	2
Kötelező tárgy	Vizuális alkotó gyakorlat			2	2	2	2	2	2
Összesen:		**2**	**2**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**

Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.
A tanítási órák ideje: 45 perc

A tantárgyak tartalma
Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.
A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönfélébb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.
A vizuális alkotó gyakorlat a képző– és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.
A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.
A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző– és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

A KÉPZŐ– ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a képző– és iparművészeti oktatás területén
A kiemelt kompetencia területek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.
Olyan tulajdonság–együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák
A környezet által közvetített üzenetek befogadása
A környezet által közvetített üzenetek értelmezése
Tervezési készség
Alkotói magatartás
Kreativitás
Vizuális gondolkodás
Vizuális kifejezőkészség
Eszközhasználati készség
Anyaghasználati készség
Komplex szemlélet
Tudatos környezetformálás igénye
Biztonságos munkavégzés képessége
Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség
Problémaérzékenység
Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák:
Nyitottság
Fejlődőképesség
Önállóság
Önkifejezés
Rugalmasság
Érzékenység
Kísérletező kedv
Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:
Motiválhatóság
Empatikus készség
Együttműködési készség
Kezdeményezőkészség
Segítőkészség

Módszerkompetenciák:
Figyelemösszpontosítás
Gyakorlatias feladatértelmezés
Ismeretek helyénvaló alkalmazása

Következtetési képesség
Kreativitás, ötletgazdagság
Módszeres munkavégzés
Nyitott hozzáállás
Probléma felismerés, –megoldás
Tervezési készség
Új ötletek, megoldások kipróbálása
A munkakörnyezet tisztántartása

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.
Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak
– Műhelygyakorlat
– Vizuális alkotó gyakorlat
A fentieken felül szabadon választható vizsgatantárgy:
– Művészettörténet
– Népművészet
A szabadon választható vizsgatantárgyak esetén a művészeti alapvizsga és záróvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll. A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.
Ha a tanuló már rendelkezik a képző– és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga– vagy záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni.
A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.
Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK

A vizuális alapozó gyakorlatok célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.
Az alapozó gyakorlatok feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Előképző évfolyamok

1–2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése.
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése.
- A hagyományok élményszerű megismertetése.
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása:
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül.
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése.
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása. Kreatív munkára és gondolkodásra nevelés.

Tananyag

Feladatcsoportok:

Érzékszervi tapasztalások
– Színek, formák, hangok megfigyelése, hasonlóságaik észrevétele
– Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok
– Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése
– A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése
- *formafelismerés tapintással(bekötött szemmel)*

Vonal, forma
– A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben
– A forma
– Pont–, vonal–, folt– és formaképző játékok

Felületek
– A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával
– Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal

Méretek és arányok
A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb, sovány, kövér)
– Játékos arányváltó feladatok

A színek világa
– A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
– Színkeverési játékok

Téri élmények
– A sík és a tér megtapasztalása
– Térjátékok (kinn, benn, fent, lent). Zárt és nyitott terek
- *a sajóládi iskola és a sajóládi templom térbeliségének megismerése bejárással*
– Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése

Idő élmények
– Az idő múlásának és a változás megtapasztalása
– Eseménysort kifejező képsorozat, leporelló készítése
– Egyszerű animációs játékok

Mese és valóság
– A mesebeli világok, lények, történések síkban és plasztikában
– Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

Tárgykészítés
– Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása (mézeskalács, textilfonatok, papírhajtogatások, papírdombormű, agyag– vagy gipszfigurák)
– Hagyománytárgyak készítése

VIZUÁLIS ALKOTÓ GYAKORLAT

A vizuális alkotó gyakorlat célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.
A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset–, munka–környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönözés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül.
– A művészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végigvitelével.
– A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
Különféle képző– és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák
Kézműves és népművészeti technikák
Mesék jellegzetes történetvezetése
Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Mesék, kalandos történetek
– Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások
– Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése
– Vonalrajzos kompozíciók különféle alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával

(ceruza, filctoll, zsírkréta és vízfesték)

Színes világok megelevenítése
– Kitalált történetek feldolgozása színes kompozícióban
– A színek hatása, érzelmi ereje
– Színkontrasztok, színharmóniák (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák
– A szereplők megjelenítése – mesehősök, állatfigurák (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
– Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése

Megszemélyesítés
– Síkfigurák kialakítása (papírtépés, ragasztás, kivágás, festés)
– Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Mesék birodalma
– A kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása különféle technikákkal (ceruzák, tollak, tusrajz)
– A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újrateremtése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével
– Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes)

Varázslatos tárgyak, különös eszközök
– Edények, eszközök kialakítása (agyagból, karcolt díszítéssel)
– Az adott történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
– A gyapjú–, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetőségei
– Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
– Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt

Figura és mozgás
– A történet szereplőinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló–, guggoló, több–kevesebb figura, árnyképek)
– Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése egyszerű animációs eszközökkel
– Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése

Minta, jel, jelkép
– A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
– Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel)
– A törzsi művészet mintakincse, motívumgyűjtés (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
– Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták

– Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal
– Szám–, állati és növényi szimbólumok a mesék világában
– Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak)
- *Sajólád község címerének megismerése.*

Időkerék – évszakváltások
– Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
– Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:
– a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
– az alapvető ábrázolási technikákat,
– az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

Legyen képes:
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
– vázlatok készítésére,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézműves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül.
- Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élményanyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése.
- A környezet által közvetített üzenetek befogadtatása, értelmezése.
- A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése.
- A tanuló érdeklődésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
Ábrázolás és tárgyalkotás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve
A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata
Az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségei
A formák, színek használatában való jártasság
Kézműves és képzőművészeti technikák
Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása
A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
Népművészeti hagyományok, művészettörténeti érdekességek
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- Elbeszélés vonalakkal
- Hétköznapi történetek fő motívumainak megjelenítése
- Feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
- Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)
- Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával

A színek érzelmi ereje
- Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák – formai felfedezések
- Kedvenc állatok – állatfigurák és figurális dombormű mintázása
- Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Agyagplasztikák, figurák készítése, díszítésük földfestékkel

Szabadon formálható anyag
– Ünnepek régen és ma
– Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból
– Az ünnep díszletei

Tér és idő feldolgozása
– Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
– Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal
– Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása
– *a sajóládi iskola és környezete modellezés*

Minta, jel, jelkép
– A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
– A magyar népművészet mintakincse – motívumgyűjtés
– Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
– Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
– Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)
– Pecsét faragása, idolok, amulettek készítése (agyag, gipsz)
- *Bélyegtervezés különböző témakörökben.*

A tárgykészítés folyamata
– Ismerkedés a gyapjú–, a textilanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel
– Ünnepi jelkép megjelenítése nemezen (tarsolyfedőlap)
– Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
– Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
– Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése
– Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal

Évszakváltás
– Az ünnepekhez fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
– Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
– A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
– Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése

Megszemélyesítés
– Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek
– Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése
– Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlődések, átírások, fénymásolatok segítségével)
– Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül
– Maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:
– a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
– az alapvető ábrázolási technikákat,
– az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.

Legyen képes:
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
– vázlatok készítésére,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával.
– A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése.
– A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása.
– A népművészeti és művészettörténeti ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése.
– A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek
A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
Különféle képző– és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák
Népművészeti ismeretek, művészettörténeti érdekességek
Kézműves és népművészeti technikák
Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Elbeszélés vonalakkal
– Legendás történetek megjelenítése, feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
- *Illusztrációk készítése Fráter György Sajóládon töltött életéről.*
– Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)
– Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával

A színek érzelmi ereje
– Természeti erők megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülő (vagy színházra, táncra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban
– Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása
– A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatközvetítő képessége (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák – formai felfedezések
– Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése
- *a sajóládi templom bejárata fölötti oroszlánfigurák megfigyelése, elemzése*
– Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és előtanulmányok alapján (figurális dombormű mintázása agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
– Növények, termések formája, szerkezete, színei (színes ceruza, kréta, akvarell)

Szabadon formálható anyag

– Agyagedény formálása felrakással
– Agyagplasztikák, állatfigurák készítése, díszítésük földfestékkel, bekarcolt mintákkal
– Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás érzékeltetése
- *a sajóládi iskola formatömegének megmintázása agyagból*

Tér és idő feldolgozása

– Természeti erők, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (tempera, tollrajz)
– Különböző kompozíciók készítése spirál– és hullámmotívum felhasználásával
– A természet körforgása (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)

Minta, jel, jelkép
– Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján, (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
– Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
– A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük
– Egyéni fantáziára épülő illusztratív feldolgozások
– Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyűjtés
– A tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban
– Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)
- *beszédes jelképek - Sajólád község címerének elemzése*

A tárgykészítés folyamata
– Az adott témakörhöz, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
– Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
– Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból
– A textilanyagok, a gyapjú alkalmazási lehetőségei
– Nemezfigura készítése
– Tárgykészítés népi hagyományok alapján, a keleti és a mai kultúra esztétikája szerint
– Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
– Ragasztóanyagok, ragasztási technikák használata
– Ékszerkészítés gyöngyfűzéssel
- *Ékszerdoboz készítése agyagból, festés, égetés*

Évszakváltás
– Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
– Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
– A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
– Megszemélyesítés
– Mozgatható bábfigurák készítése. Karakterábrázolás és a mozgatás lehetőségei
– Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés)
– Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:
– a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
– az alapvető ábrázolási technikákat,
– a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit,
– az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat,
– a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit.

Legyen képes:
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra,

– a látvány és jelenségek értelmezésére,
– vázlatok készítésére, átírásra,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, fejlesztése.
– A kézműves tárgyalkotás, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek megalapozása.
– A látvány utáni ábrázolás alapvető törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alapjainak elsajátíttatása.
– A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése, a képi műveltség bővítése.
– A tanuló kitartó, feladattudatos munkavégzésének segítése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
A látvány megfigyelése, értelmezése, rögzítése
Síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
Különféle képző– és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák
Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok
A középkor művészettörténeti érdekességei
Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák
A formák, színek tudatos használata és a térábrázolás kérdései
A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák
Hagyományos és új médiumok
Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek
Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történetszövés – történetábrázolás
– Képzeletbeli utazás (egy középkori városban – illusztrációk különféle rajzeszközökkel, vagy képregényszerűen elmesélve)
– A kor hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével. A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó – vagy számítógépes feldolgozások)

Környezetábrázolás – hangulatteremtés
– A környezet épített elemeinek rajza
- *a sajóládi iskola homlokzata*
– kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal – makett készítése vegyes technikával
– Makettkészítés (házak, lakótornyok, várak) különféle anyagok felhasználásával

Színharmóniák
– A monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig

– Egy főszínre hangolás, főszín és elsődleges keverékszínei
– Tiszta színekből és szürkékből építkező képek

Rész és egész
– Papírmozaik készítése (ókori vagy bizánci minták alapján)
– Üvegablakok
- *Üvegablak tervezése a sajóládi templom számára*.
– Rózsaablak – színes kép készítése
– Királyfejek, egészalakos figurák rajza viaszolt, festett alapról visszakaparásos technikával

Képeskönyv
– A mai életünk kódexe
– Cél és célszerűség, a könyvkötés alapfogásai
– A papír tulajdonságai
– Betűkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)

Mintakincs
– Az adott korra jellemző minták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
– A gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
– Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)

Plasztika
– Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerűen formált emberfigurák gipszből, ytong téglából, purhabból)
– Vízköpők. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból)
– Figurateremtés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával

Öltözéktervezés
– Sisak készítése. A viselhetőség és a méretek figyelembe vétele
– A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)
- *Mit építenék be a férfi és női ruhatárba a régi korok divatjából?(ruhatervezés)*

Arcképtár
– Önarckép különböző elképzelt szerepben, jelmezben és korban való ábrázolása
– Önarckép gyűjtemény mai környezetben (ceruza, krétarajzok, tempera)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a választott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
– a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
– a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,

– a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:

– a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
– egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
– színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– változatos – forma – faktúra és felületminőségek létrehozására,
– különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók–tárgyak létrehozására,
– egyéni eszközhasználatra,
– a műalkotások értő befogadására,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az emberi és a természeti környezet esztétikumának felismertetése, a művészetek, alkotási tevékenységek iránti érdeklődés megerősítése.
– A látás és a látványértelmező képesség pontosítása, fejlesztése.
– A kézműves tárgyalkotás, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek körének bővítése.
– A látvány utáni ábrázolás törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alkalmazásának fejlesztése a különböző feladatok során.
– A manuális tudás és az alkotóképesség továbbfejlesztése, a stílusérzék megalapozása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
A látvány megfigyelése, perspektivikus ábrázolása
Rajzeszközök, plasztikus és modellező anyagok és eszközök
Különféle képző– és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák
Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok
Az ókori antik világ és a reneszánsz művészettörténet érdekességei
Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák
A formai, színtani alapismeretek
A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák
Hagyományos és új médiumok
Az előképek megismerése, feldolgozása – tanulmányrajzok, vázlatok, makettek, modellek
Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történetábrázolás
– Életképek (reneszánsz palotában; illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)
– A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Tornyok, várak, paloták
– Épületábrázolás tusrajzzal
– Struktúra – textúra, formaszerkezet és felületi megjelenés (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)
– Makettkészítés különféle anyagok felhasználásával csoportmunkában
- *A sajóládi templom makettjének elkészítése agyagból.*

Színharmóniák
– Tájképek különböző fényviszonyok között – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délben, szürkületben, éjszaka (gyűjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai

programok használatával)
– Telt és tört színek, komplementer színek és különböző árnyalataik (festés akvarellel, krétával, kevert eljárással)

Környezetábrázolás – kép és valóság
– A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése
– Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt–krétával, festéssel)
– A vonalperspektíva, levegő és színperspektíva felfedezése
– Előtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok)
– Öltözéktervezés
– A szín– és az anyagválasztás szerepe
– Fejfedők (bohócsipka) készítése a viselhetőség és a méretek figyelembe vétele (papír és textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Képeskönyv
– A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyűjtése, lejegyzése
– Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján készült illusztrációi
– Magyarázó rajz, részletek és leírások a tervlapon (aprólékos ceruza és tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)

Mintakincs
– A korra jellemző textilminták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
– Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
– Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok,)
– Egyszerű díszítőelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése
– Természetes formák redukálása, egyszerűsítése, stilizálása, szín– és forma–variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása)

Arcképtár
– Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretű kartonra (saját, választott figurákkal)
– Különböző korú és karakterű emberek portréja. (Csoportmunka. Ceruza, krétarajzok, tempera)

Fény– árnyék jelenségek
– Titokzatos terek létrehozása, a fény–árnyék hatások felhasználásával
– Vázlatok készítése jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására
- *a fény-árnyék hatások megfigyelése és képi rögzítése a sajóládi Nepomuki Szent János szoborról*
– Térkonstrukció talált, gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás)
– Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, „helyzetbe hozása”

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:
– az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
– a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
– a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
– a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:
– a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
– egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
– színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására,
– különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
– egyéni eszközhasználatra,
– a műalkotások értő befogadására,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A látvány és a tanult ábrázolás összhangba hozása a személyes mondanivalóval.
– A természet– és emberábrázolás különböző formáinak megismertetése.
– A stílus– és arányérzék továbbfejlesztése.
– Az önálló kézműves tárgyalkotás technikájának megválasztására, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek eszköztárának biztonságos használatára való képesség fejlesztése.
– A látvány utáni ábrázolás árnyaltabbá tétele, a kompozíció, a szín és az előadásmód finomítása.
– A képi műveltség bővítése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
Rajzeszközök, vizes bázisú festékek és plasztikus anyagok
A képző– és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák
A barokk művészettörténeti korszakára jellemző stílusjegyek, technikák
A stíluskorszakra jellemző előadásmódok
Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történetábrázolás
– Mozgalmas jelenetek (Álarcosbál egy barokk kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)
– Groteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

- *Fráter György életének fordulópontjai– illusztráció készítése (a dráma hangulati érzékeltetése szinekkel)*

Tornyok, várak, paloták
– Épületek belseje, bútorai
– Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)

- *vázlatok készítése a sajóládi kolostor belső teréről*

Színharmóniák
– Öltözetek pasztellszínekkel (gyűjtés elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)
– Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarell, kréta kevert eljárások)

Öltözék
– Legyező és maszk készítése a működés és a méretek figyelembe vétele

– A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Kép és valóság
– A térábrázolási konvenciók, optikai csalódások, illúziókeltés
– A perspektíva és az axonometria fintorai (Escher rajzai, térformái. Gyűjtések)
- *A sajóládi iskola és a sajóládi templom perspektivikus ábrázolása*
- *A sajóládi háromszög alaprajzú temetőkápolna perspektivikus ábrázolása*
– Tárgyak ábrázolása eltérő, végletes nézőpontokból – alulnézet, felülnézet, közelről – és messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta)

Mintakincs
– *Épületdíszítések (sajóládi templom homlokzata és belső tere),* minták gyűjtése, rajzolásuk vázlatfüzetbe
– Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
– Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)
- *Az iskola külső falának díszítésére tervek készítése*

Arcképtár
– Arcképek díszes keretben
– Különböző korú és karakterű emberek portréja (ceruza, krétarajzok, tempera)
- *Önarckép készítése tükör segítségével.*

A tárgyak egyedi vonásai
– Lakomák gazdag tárgyi világa. Gyűjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében
– Hasonlóság és különbözőség. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözőségeik felfedezése (ceruza, vízfesték)
- *Használati tárgyak tervezése*

A tárgyak összhangja
– Hangszerek
– Klasszikus és saját megoldások
– Csendélet, drapériák, hangszerek beállításával (összefogott kompozíciók, finom részletmegoldások. Pasztellkréta)

Vizsgamunka készítése

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
– a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
– a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit,

– a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:
– a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
– egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
– színtani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására,
– különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
– egyéni eszközhasználatra,
– a műalkotások értő befogadására,
– vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:
– a vizuális művészetek eszköztárát,
– a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
– a rajzolás, festés, térművészet műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
– a különböző ábrázolási és tárgyalkotó technikákat,
– a legjelentősebb művészettörténeti korszakok művészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:
– az alkotói munka végigvitelére,
– a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,
– motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
– a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
– színtani ismereteinek felhasználására,
– kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
– sokféle eszköz– és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
– konzekvens munkák elkészítésére,
– a művészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értő befogadására,
– a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:
Vizuális alkotó gyakorlat
– vizsgamunka bemutatása 15 perc
– helyszíni feladat megoldása 105 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

– tárgy, tárgyegyüttes,
– festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
– szobor, térkonstrukció és variációi.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

– tárgy,
– festészeti, grafikai alkotás,
– szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

– esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
– tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
– a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
– alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
– térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
– a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata,
– az elkészült munka egyedisége, összhangja.

Fejlesztési feladatok

– A látvány és az absztrakció kölcsönhatásának megismertetése a figuraábrázoláson keresztül.
– A látványértelmező képesség tudatosítása, a figura és környezetének kialakításával.
– A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése, összegzése az ismétlődő és fokozatosan nehezedő feladatok mentén.
– Ismerkedés a kortárs művészet törekvéseivel.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek
A környezet– és tárgykultúra
Tónusos ábrázolás újabb technikái
A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Munkaasztalok, székek
Tároló polcok, szekrények, dobozok
Vizes blokk
Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)
Rajzbakok
Festő állványok
Mintázó állványok
Kéziszerszámok
Rajztechnikai eszközök
Rajz–, festő és mintázó eszközök (színes ceruzák, akvarell, tempera akril, kréta, filc, vékony, vastag, és széles–lapos ecsetek, szivacsok, rajztábla, olló, ragasztó)
Számítógépes munkaállomások grafikai szoftverekkel
Fényképező, filmfelvevő eszközök
Modell tárgyak: geometrikus testek, drapériák, tükrök, csontváz, koponya
Munkabiztonsági berendezések

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különféle módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.
A tantárgy feladata előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása.
- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal megjelenési formái
A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében
A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetőségei
A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai
Részlet és nagyítás
A díszítés sajátosságai
A nyomhagyás egyszerű technikái
Kompozíciós alapismeretek
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A vonal
- A vonal megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben. Játékos felfedezések
- A vonal mint mozgásnyom
- Eltérő célú és irányú mozgások megfigyelése, létrehozása
- Változatos mozdulatokkal, mozgással hagyott nyomok más–más felületeken és anyagokon

A szín
- Szín és mozgás
- Különböző mozgások, mozdulatok (simogatás, dobolás) által keltett érzelmek kifejezése színekkel
- Mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretű felületeken kézzel, szivaccsal, széles ecsettel
- Színek és élmények közti asszociatív kapcsolat
- Érzelmek, hangulatok megjelenítése különböző formájú és anyagú felületeken absztrakt színfoltokkal
- A kedvenc tárgy, lény jellemének kifejező ábrázolása színekkel szokatlan formájú felületeken
- A tárgy, lény hangulatváltozásainak megjelenítése színek segítségével

Felület és forma
- Különféle felületek és formák által kiváltott érzelmek
- Játékos forma– és felületalakítási kísérletek
- Gesztusok által létrehozott foltok, felületek
- Különböző érzelmi állapotok lenyomata

Felület és textúra
- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok által
- Vizuális és taktilis érzékelés közti kapcsolat
- Különböző felületű, textúrájú anyagok gyűjtése, meghatározott szempontok szerinti csoportosításaik
- A gyűjtött anyagok kollázsként való felhasználása
- Különböző anyagok felületének tapintással való érzékelése (bekötött szemmel)
- A tapintási élmények megfogalmazása, megjelenítése, tapintási napló, térkép készítése

Minta a környezetben
- Környezetünkben levő tárgyakon található mintákból gyűjtemény létrehozása
- A gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése

Díszítés, díszítmények
- Lapok felületek díszítése grafikai és festészeti technikákkal, jelentést hordozó motívumokkal

Nyomhagyás
- Különböző formájú, felületű tárgyakkal foltok, rajzolatok létrehozása

– Az elkészített nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése jelentést hordozó illusztratív alkotássá tussal, filctollal, festékkel

Kompozíció
– Képi elemek rendezése
– Ugyanazon elemekből eltérő hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása monokróm festéssel, kollázzsal, egyszerű nyomhagyással

Képalkotás
– Illusztrációk készítése mesék, események szereplőinek nagyméretű ábrázolásával
– Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs)
- *a sajóládi pálos szerzetesek életének illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel*

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:
– a vonal megjelenési formáit,
– a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében,
– a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetőségeit,
– a díszítés sajátosságait,
– a nyomhagyás egyszerű technikáit,
– a kompozíciós alapismereteket,
– az illusztratív ábrázolás alapjait.

Legyen képes:
– mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére,
– az érzelmek vonallal, színnel történő ábrázolása,
– forma, folt, felület és textúra létrehozására,
– a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására,
– képalkotásra,
– gyűjtemény létrehozására,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.

– A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
– A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
– Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
– Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
Vonal a térben
A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben
A színek és lelki minőségek
Felület és textúra kontrasztok és létrehozásának lehetőségei
A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai
A díszítés sajátosságai
A tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolat
Egyszerű nyomatok
A kiemelés
Az illusztratív ábrázolás
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A vonal
– Vonalak a térben
– Vonalszerű anyagokkal (kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása
– A létrehozott vonalterek megjelenítése különböző grafikai eszközökkel
– Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában

A szín
– A színek és térbeli formák kapcsolata a mesékben és a valóságban
– Színes terek, téri formák létrehozása, térátalakítások
– Különböző színű vagy különböző színűre festett talált tárgyak (textilek, dobozok, fonalak) segítségével eltérő funkciójú és hangulatú színes terek megépítése
– A létrehozott terek által nyújtott élmények megjelenítése festéssel, kollázzsal
– Tulajdonságok, fogalmak rokonítása, összekapcsolása színekkel és egyszerű térbeli formákkal, tárgyakkal
– Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása festéssel, tárgymesék létrehozása
– Egy konstruált tér hangulatának, jelentésének módosítása színcserével

Felület és forma
– Ellentétek, felületi kontrasztok
– Semleges, nyugodt felületeken markáns ellentétek, felületi kontrasztok létrehozása
– A gesztusokkal létrehozott foltok, felületek által közvetített információk

Felület és textúra
– Különböző felületeket, textúrákat ábrázoló képek, fotók gyűjtése, csoportosítási lehetőségek
– A gyűjtött fotók, fénymásolatok grafikai kiegészítései, átalakításai
– Az elkészült lapokból illetve a gyűjtött fotókból kollázsok, képtárgyak készítése

Minta a környezetben
– Növények, állatok fotóin, illetve mikroszkopikus felvételeken található minták, mintázatok gyűjtése
- *a sajóládi templom stallumjának mintái – vázlatok készítése*
– A gyűjtött mintakincs szabad felhasználása méret és léptékváltással

Díszítés, díszítmények
– Funkcióval, jelentéssel bíró plasztikus tárgyak felületének megmunkálása, díszítése grafikai és festészeti technikákkal

Egyszerű nyomatok
– Képi üzenetek létrehozása egyszerű sokszorosítási technikákkal (papírdúc, papír– vagy műanyagkarc, sablon átfújással)

Kompozíció
– A kiemelés szerepe és lehetőségei a valóságban, a mesékben és a különböző művészeti ágakban
– A kép egyes szereplőinek, elemeinek hangsúlyozása (formával, mérettel, színnel, aránnyal, nézőponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel)

Képalkotás
– Illusztrációk készítése
– Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival (festett ceruzarajz, színezett tollrajz, kollázs, vegyes technika)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:
– vonal a térképző szerepét,
– a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben,
– felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit,
– a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait,
– a díszítés sajátosságait,
– a tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolatot,
– a kiemelés módjait,
– az illusztratív ábrázolás sajátosságait.

Legyen képes:

- vonalvariációk létrehozására,
- a lelki minőségek kifejezésére,
- felület és textúra kontrasztok létrehozására,
- egyszerű nyomatok készítésére,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
– A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
– A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
– Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
– Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.
– Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A vonal és a mozgás–változás
A színek egymáshoz való viszonya
A színek érzelmi minősége
Színharmóniák, színkontrasztok
A forma, folt, felület és textúra kifejező használata
A gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségei
A funkció és díszítés
Egyedi motívumok, motívumrendszer
Dombornyomat
Kompozíciós variációk
Illusztratív sorozatok
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok
A vonal
– Változások vizuális nyomai
– A valóságos és képzeletbeli változások nyomainak megjelenítése különböző grafikai és festészeti technikákkal
– Improvizatív és tudatos vonal– és hangjátékok
– Különböző hatású, karakterű hangok, zajok, zenék inspiráló hatására különböző karakterű vonalak, rajzos vonalszövetek készítése

A szín
– Színfoltok festése zene hangulatára
– A színek egymáshoz való viszonya, a színek érzelmi minősége
– Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése
– Egy–egy szín más színekkel való kapcsolatának mesén, dramatikus játékon keresztül történő átélése, az élmények megfestése
– Árnyalt vizuális minőségek, színharmóniák
– Fogalmakkal, hangokkal, mozdulatokkal leírható tartalmak megjelenítése színek, színharmóniák által

– Színkontrasztok, tartalmi ellentétek
– Színkontrasztok, színellentétek festése – melyek tartalmi ellentéteket és belső élményeket juttatnak felszínre – különös tekintettel a sötét–világos kontrasztra

A felület
– Felület és ábrázolási szándék
– Különböző érzelmi, hangulati állapotok megjelenítése a megismert technikákkal, felületalakítási lehetőségekkel változatos műfaji kísérletek során
– Foltok, folthatárok
– A valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése és megjelenítésük
– Transzparencia, ellenfény, a részletek láthatósága

Textúra képzés
– Különböző anyagok segítségével, felhasználásával (homok, gipsz, fonal, drót, szögek) változatos textúrájú felületek létrehozása
– Az elkészült lapokból képtárgyak készítése

Minta a környezetben
– Műalkotásokról, építményekről, fotókról minták, ornamentikák gyűjtése
– A gyűjtött és továbbgondolt mintakincs felhasználása tárgyakon

Díszítés, díszítmények
– Funkcióval, jelentéssel bíró mikroterek külső– belső elemeinek díszítése grafikai és festészeti technikákkal
– A mikroterek lakóinak, lényeinek egyedi megjelenítése

Sablon nyomatok
– Meghívó, plakát, képregény készítése sablonnyomat segítségével (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal)

Dombornyomatok
– Különböző anyagok, tárgyak segítségével plasztikus papírnyomatok készítése

Kompozíció
– Komponálási módok
– Játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás, illetve különböző reprodukciók képi elemeinek, szereplőinek átrendezésére

Képalkotás
– Illusztrációk készítése
– Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása sorozatokban grafikai és festészeti technikákkal (monotípia és kollázs–technika vonalas, festett kiegészítéssel, krétarajzzal,

karcnyomatokkal)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:
– a mozgás–változás vonallal történő kifejezésének lehetőségeit,
– a színek egymáshoz való viszonyát,
– a színek érzelmi minőségét,
– a színharmóniákat, színkontrasztokat,
– a gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségeit,
– a funkció és díszítés kapcsolatát,
– a dombornyomat készítésének technikáját.

Legyen képes:
– a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejező használatára,
– egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására,
– dombornyomat készítésére,
– a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET MŰHELYGYAKORLAT

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.
A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
– A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása.
– A motívumgyűjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása.
– A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása.
– Az esztétikai érzékenység és kifejezőkészség fejlesztése.
– Az önállóság kialakítása.
– A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátíttatása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
Grafika és festészet technikai, műfaji sajátosságai
Vizuális kifejezés alapvető eszközei, szerepük
A vonal megjelenési lehetőségei, kifejezőereje
A fekete–fehér kontraszt hatása, használatának lehetőségei
A tónus szerepe
A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatása
A sötét–világos, a hideg–meleg színkontraszt
A faktúra és textúra alakítás lehetőségei
Képépítési és kompozíciós lehetőségek (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)
Téma variációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz technikája
Az anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás műveletei
Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetőségei
Az akvarell– és temperafestés eltérő technikai sajátosságai
A pasztellkép készítés technikája
Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságainak megfelelő betű, monogram, embléma, piktogram tervezése

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Vonal
– A vonal ritmust kifejező hatása
– A vonal karaktermegjelenítő szerepe
– A vonal pszichikai kifejezőereje
– Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különböző vonalhasználattal
– Vonal a festészetben és a grafikában
– Vonal a térben és képtárgyakon
– Vonal a tájban, természetben, (monumentális) szabadtéri installációk, land art

Szín
– Színes fonalak, drapériák – színes terek, színkontrasztok
– A színek hatása (érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatás)
– A színek analogikus kapcsolata az érzetekkel, a különböző kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal

A fény és a sötét differenciálódása
– A fény és a sötét által közvetített tartalmak (mesék, mítoszok, legendák)
– Játék a fénnyel (lámpákkal, vetítőkkel)
– Tárgyak, terek és a fény kapcsolata
– Külső–belső élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése (zenei, akusztikai analógiák felismerése, létrehozása)
– A fekete szín használata, a fekete–fehér kontraszt (fekete tér, fekete tárgy)
– A szürkétől a feketéig – grafikában és festészetben

Felületképzés
– Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel
– Felületkontrasztok létrehozása (különböző anyagok nyomataival, kollázzsal)
– Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok
– A gyors, könnyed festés technikája
– Festett ceruzarajzok. Különböző technikák vegyítése, kísérletezések

Kifejezés, képalakítás
– Organikus képalkotás (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)
– Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetőségek

Képalkotás
– Illusztráció készítése
– Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása
– Egyedi nyomtatással monotypia készítése

Tér – környezet
– A körülvevő környezet elemei által létrehozott különböző méretű, nyitott és zárt terek
– Térépítések és térjátékok a különböző érzékelési területek bekapcsolásával
– Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang–, taktilis–, hőtérképek)
- *Sajólád község térképének elkészítése*
– Eltérő hangulatú, méretű, arányú és szerkezetű terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével

A betű és kép
– Jel (egyedi, saját jel)
– Betűkarakter, monogram
– Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése
- *személyes használatra utca névtábla és házszám tervezése és készítése*
– A kódextől a könyvnyomtatásig
– A nyomtatott írás és a kép használhatósága
– Miniatúrák, óriásképek

Műalkotások
– A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
– Anyagok, eszközök, megoldások a különböző korokban
– A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
– Műalkotások a környezetünkben, galériákban
- *Kiállítás látogatás a miskolci Képtárban*

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:
– a grafika és festészet alapvető technikai és műfaji sajátosságait,
– a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
– a grafika és festészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőjét, kortárs alkotóit,
– a vizuális kifejezés, képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
– a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

Legyen képes:
– munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
– a vizuális kifejezőeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetőségek) kifejezési szándék szerinti használatára,
– a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz, anyag nyomatok, monotypia, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika) alkotásokat létrehozni,
– egy téma kapcsán variációkat és különböző méretű alkotásokat készíteni,
– képzőművészeti alkotásokon a színek, vonalak felületek sajátosságait felismerni,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének mélyítése.
– A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása.
– A külső látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése.
– A véleményformálás finomítása saját és mások műveivel kapcsolatban.
– A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A megvilágítás szerepe
A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetőségei
A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok
A redukció, a sűrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe
A felületgazdagítás lehetőségei
A színperspektíva szerepe
A különböző színviszonyok hatása, kifejezőereje
Variációk, sorozatok készítése
Nagyítások, méret és léptékváltások alkalmazása
Eltérő képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása
A sablonnyomat, dombornyomat technikája
A linómetszés technikája
Alkalmazott vagy tervezőgrafika sajátosságainak megfelelő tipográfia, könyvborító, plakát

tervezése
Jelmezek, maszkok, díszletek készítésének sajátosságai
Egyszerű akció, performance létrehozása
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A fény és a sötét
– Karakteresen eltérő erejű, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése
– A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése
– Színes kompozíciók, és variációk készítése a látvány inspiráló hatására

Kontrasztok
– Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok, variációk létrehozása, a zene–hang, mozgás–tapintás, az irodalom és a képzőművészet inspiráló hatására
– További lehetőségek, variációk és kísérletezések új médiumok, műfajok segítségével

Kifejezés – karakterek
– Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése
– Emberek, hősök, tárgyak jelleme, hangulatváltozásaik megjelenítése a festészet és grafika eszközeivel
- *Martinuzzi Fráter György portréjának elkészítése korabeli fotók alapján grafikai eszközökkel*
– Portrék, maszkok, jelmezek készítése
– Kifejező karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal
– A kifejezés lehetőségei a redukció, a sűrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel
– Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal), dombornyomat, tus– és a temperatechnika lehetőségeit felhasználva
– Felületgazdagítási lehetőségek
– Dramatikus játék a kész alkotásokkal

Tér – környezet
– A közvetlen környezet tárgyai, tárgykarakterek szembeállítása, csoportosítások
– Tárgyátalakítások, átfestéssel, zavarófestéssel
– Tárgyak idegen, megszokottól eltérő környezetbe helyezése
– Léptékváltás adta lehetőségek felhasználása
– Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások
– A látvány és fantázia képi elemeinek összekapcsolása egy tárgy, szerkezet belső terének ábrázolása során

Írás – kép
– Alkalmazott vagy tervezőgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése
– A képhez felirat tervezése (számítógép segítségével). Betű, tipográfia
– A betű, írás és kép szabad műfajú felhasználása
- *Helyi eseményekre meghívók tervezése és készítése*

Szín
– „Szín–tér”, külső–belső terek színviszonyai
– Az illúziókeltés lehetőségei
– Színperspektíva
– Kompozíciós változatok a színkontrasztra
– A szín kifejezőereje, mélysége, mozgása a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során
– Terek berendezése, benépesítése eltérő méretű és színű figurákkal, szalagokkal, textilekkel, lámpákkal
– Doboz szín–házak – azonos motívumok más–más színviszonyok között

Képalkotás
– A gouache technikájának ismerete
– A linómetszés technikájának elsajátítása, sajátosságai, műfaji követelményei, az anyag– és eszközhasználat specifikumai
– Egydúcos linómetszet
– Színes linómetszet kialakítása a dúc továbbvésésével
– Különböző méretű illusztráció, illusztráció sorozat készítése zenei, irodalmi alkotáshoz
– Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási technikákkal (ecset– és tollrajz, gouache, linómetszet)

Műalkotások
– A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
– Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
– A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
– Műalkotások a környezetünkben, galériákban
- *Feledy Gyula kiállításának megtekintése Miskolcon*

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:
– a szín kifejezőerejét, a színperspektíva szerepét,
– a különböző színviszonyok hatását,
– a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját.

Legyen képes:
– a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban alkalmazni,
– a fény – árnyék – szín összefüggéseit felhasználni a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során,
– alkalmazni a léptékváltás adta lehetőségeket,
– véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése.
– A kísérletező kedv, a döntésképesség és az alkotói magatartás fejlesztése.
– A képépítési és kompozíciós törvényszerűségek tudatos használatának ösztönzése.
– A tudatos környezetformálás igényének kialakítása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek
A színmodulációk, lokál és valőr színek
A szín–önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai
A túlzás, fokozás szerepe
Az egyensúly feltételei
Az átírás módjai
A dekoratív festészet sajátosságai
A különböző stílusjegyek felismerésének szempontjai
Többdúcos linómetszet létrehozása
Hidegtű vagy pusztatű technikája
Az improvizatív és a tervezett művek közti különbségek
Látványterv létrehozása
Akrilfestés gyakorlata
Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Képalkotás
– Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (változás, kapcsolat, szembenállás)
– Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetősége a sokszorosított grafikában
– Többdúcos linómetszet készítése
– Alapszín keveredések, átfedések, új szín létrehozása, alányomás
– Sorozat készítése amorf keretű linódúcokkal
– Hidegtű
– A hidegtű vagy pusztatű technika elsajátítása, a mélynyomás alapjai
– Alapozatlan, puszta, felfényesített lemezre karcolás tűvel, a felületek megdolgozása jelet hagyó eszközökkel
– A vonalkarakter lehetőségeinek kiaknázása a dúc felnagyításával
– A magas– és a mélynyomás variálásának lehetőségei

Stílusvariációk, átiratok
– Különböző korok eltérő stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi
– Stílusjegyek átváltoztatása, méret– és léptékváltások

– Nagyméretű dekoratív, díszletjellegű megoldások. Tervek készítése
– Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérő képkapcsolási lehetőségek tudatos használata
– Művek összehasonlítása

Egyéni vizuális kifejezés
– Személyes kifejezőeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetőségek és a műfaji sajátosságok összehangolása által, önálló kísérletezések segítségével
– Folyamat – karakter – személyes idő kifejezési lehetőségei
– Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése
– Improvizációk és tervezett művek
– Zenei vagy egyéb inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúly vesztések megjelenítése festészeti és vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon

Vizsgamunka
– Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.

Műalkotások
– A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
– Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
– Elemzések a grafika és festés módszereiről, a színhasználatról és az anyagokról
– Művészeti, művészettörténeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe
– A feladatokhoz kapcsolódó kortárs műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
– Műalkotások a környezetünkben, galériákban

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény
A tanuló ismerje:
– a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
– a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban,
– a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit.
Legyen képes:
– különbséget tenni a magas– és mélynyomás között,
– grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különböző méretű variációkat, kép–, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni,
– munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni,
– műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
– véleményformálásra műalkotásokkal kapcsolatban,
– eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

– a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait,
– a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
– a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait,
– a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
– a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
– a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
– a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:
– munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
– a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átírásra, absztrakcióra,
– az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,
– a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,
– a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára
– grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,
– a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre,
– esztétikus képi megjelenítésre,
– műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
– önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
– a munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
A grafika és festészet műhelygyakorlat
– tervezés 40 perc
– tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma
A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:
A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.
A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:
– alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás, sorozat vagy variáció,

– grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
– szabadodon választott technikákkal készített képi alkotás, alkotássorozat vagy variáció.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:
– modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
– alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv – sorozat.

A vizsga értékelése

A grafika és festészet műhelygyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:
– tervezési, képalkotási készség,
– színhasználat, kompozíciós készség,
– alapvető anyag– és eszközismeret, jártasság,
– a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása,
– a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró és kifejezőképesség,
– az elkészült munka összhangja.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Vizes blokk
Tároló szekrények
Munkaasztalok, székek
Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–k)
Gyűjtött tárgyak, drapériák
Fényképezőgép
Filmfelvevő
Számítógép
Szoftverek
Grafikai prés (legalább A/3–as méret lehúzására alkalmas méretben)
Mobil lámpa
Rajztábla (A/3, A/2)
Vonalzók, olló, snitzer
Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell, zsírkréta, tus, karctű, linókés, különböző méretű fotós gumihenger, grafikai festékező lap, linó festék, szitafesték szitakeret, spakli, kormozó eszköz, lemezvágó eszköz, lemezfogó
Festő eszköz: ecsetek, festőkések, tálak, paletták, vízfesték, tempera
Festőállvány (továbbképző)
Zárható vegyszertároló (veszélyes anyagok használata esetén)

TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

NÉPTÁNC TANSZAK

AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább éltetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát–medencei tánchagyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat. A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód-változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, tánchagyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremti az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Népi játék, néptánc	2	2	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3
Folklórismeret					1	1	1	1				
Tánctörténet											1	1
Kötelezően választható tantárgy (Folklórismeret)									1	1		
Összesen	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén
Szakmai kompetenciák
A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése
A hagyományos népi játékmód ismerete
Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez
A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása
Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása
A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása
A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kíséretek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése
A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése
Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák
Az esztétikai érzék fejlesztése
A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés
Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés
Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés
A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése
A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése
A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák
A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása

A másság elfogadásának képessége
Az önálló döntéshozatal képessége
Kezdeményezőkészség, egyéni feladat– és szerepvállalás
A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
A szabálytudat kialakítása
A csoportnorma kialakítása
A segítő életmódra nevelés, a szociális érzékenység fejlesztése
A közösségi szemlélet kialakítása
A környezet megóvásának fontossága
Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák
Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése
Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása
Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések
Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége
A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
A hatékony önálló tanulásra nevelés
Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is
A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei
Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett
Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak
Művészeti alapvizsga
Néptánc
Folklórismeret
Művészeti záróvizsga
Néptánc
Tánctörténet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni
A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)
Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni
Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

NÉPTÁNC TANSZAK

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játékköröm megélése

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
– A ritmus–tér–térforma fogalmainak kialakítása
– Az ugrás és forgás technikai előkészítése
– A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
– A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
– A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
– A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag
A játékműveltség felmérése

A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése
Az alapvető mozdulattípusok
Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)
Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények
A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során
– A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
– A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképesség fejlesztése
– A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
– A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag
Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése
Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékismeret bővítése
Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)
Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

Követelmények
A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a

szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér– és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
– A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– A játék központi szerepének megtartása
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése

– Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése
Táncgyakorlat:
– Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
– Ugrós táncok előkészítése csoportos formában
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
– Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4–es lüktetés
Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései
Hagyományőrzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények
A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot
A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
– A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
– A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
– Ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly– fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése
Táncgyakorlat:
– Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
– A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott, a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros)
– A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül a helyi tantervben meghatározott táncanyag bevezetése (szóló)
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya
Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Táncfolklorisztika: az ugrós tánctípus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánctípus főbb jellemzői
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok
Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot
A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
– Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
– A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
– Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása

– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly– fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése
Táncgyakorlat:
– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése
– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése
– A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,
Népi ének: a választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

Követelmények
A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánctípus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A körtáncok technikai előkészítése
– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek

megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)
Táncgyakorlat:
– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése
– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
– A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése
– Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából
Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4–es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus
Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények
A tanuló ismerje a választott ugrást, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
– A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
– A táncrend fogalmának kialakítása
– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)
Táncgyakorlat:
– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
– A Dunai–dialektus csárdásai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
– A Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése
– A Dunai dialektus verbunkjai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
– A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus
Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok
Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények
A tanuló ismerje a tánctípus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a

tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat
A tanuló legyen képes a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
– A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)
Táncgyakorlat:
– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
– Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése
– A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése
– A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése
– A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a dűvő és az esztam kíséret jellemzői, tánctípusok és kíséretmódok
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánctípusok, táncalkalmak, táncos magatartás
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények
A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket
A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos

megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit
A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat
A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat
A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során
A színpadi törvényszerűségeket.
A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását
A táncalkalmaknak megfelelő magatartás– és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes
Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására
A megszerzett ismeretekről beszélni
A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat
A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is
A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra
A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra
A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra
Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Néptánc
Csoportban 5–10 perc
Egyénenként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma
Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása
Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése
– Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
– Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása
– A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfőrészeken
– Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánctípusonként
– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncstílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
– A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
– Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján
– Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgatós párosra építve
– A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
– A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnóták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók

Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánckultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a táncház szerepe, az adatközlők megismerése
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények
A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat
A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ismeret elmélyítése, bővítése
– A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken
– A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
– A táncszók ismerete és alkalmazása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése
A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ismeret elmélyítése, bővítése
– A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken
– A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
– A tánctételek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
– A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
– Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése
– A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga

Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes tánctételek funkciójának megismertetése
– Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
– Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
– Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
– A vizsgahelyzetre való felkészítés
– Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag
Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: a Kárpát–medence táncai, tánckultúrája
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
A táncdialektusok és tájegységek, tánctípusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit
A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban
A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes
A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánctípusnak megfelelően
A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma
- A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
- A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
- Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
- A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése
- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
Gyerekszületés, gyermekkor
– Jósló praktikák a gyermek születése előtt
– Komatál hagyománya
– Keresztelő
– A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
– Az anya avatása
– Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékalkalmai és táncalkalmai
– A munkavégzéshez kötődő játékalkalmak (libalegeltetés, kalákamunkák)
– A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
– A tánc tanulása
– Gyermeklakodalmas (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
– A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepei gyermekszemmel
– Szent Miklós napja
– Jézus születésének története
– Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
– Szent Balázs napja, Balázsjárás
– Szent Gergely napja, Gergelyjárás
– Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
– Pünkösdi királynéjárás

Követelmények
A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom
– Munkavégzés a serdülő korban
– Legényavatás, leányavatás
– Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
– Szokásjogok a paraszti társadalomban
– Leánynéző, háztűznéző, hozomány
– Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
– Lakodalmi előkészületek
– Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
– Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék– és táncalkalmai
– A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
– Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
– Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
– Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

– Luca kettős alakja
– Betlehemezés
– Farsangi szokások
– A nagyhét eseményei
– A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
– Pünkösdi királyválasztás
– Májusfaállítás
– Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények
A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt– és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai
– Paraszti munka, munkaszervezés
– Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
– Előjelek, jóslások, hiedelmek
– A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
– Virrasztás, temetés, siratás
– A halotti tor
– Fejfák, keresztek
– Mindenszentek napja
– Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmai
– Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
– Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
– Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
– Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

– Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
– A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
– Szent György napja
– Virágvasárnap
– A húsvéti ételek jelképrendszere
– Fehérvasárnap
– Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
– Szent István napja, új kenyér ünnepe
– Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
– Szent Mihály napja
– Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények
A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt– és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
– A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag
Táncfolklorisztika
A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok
– Középkori tánchagyomány, lánc– és körtáncok
– Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánckultúrában

Eszközös pásztortáncok
– Kanásztánc, pásztortánc
– Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánctípus
– Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
– Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós–forgatós páros táncok
– Reneszánsz tánchagyomány, forgós–forgatós páros táncok
– Lassú tempójú páros táncok
– Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
– Az új táncréteg jellemzői
– A reformkor tánckultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk
– A szóló verbunk
– Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás
– A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
– Körcsárdás, hármas csárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői
– Dunai dialektus
– Tiszai dialektus
– Erdélyi dialektus
A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények
A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánctípusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására
Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázótörténetét
A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes
A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére
A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására
Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben
A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni
Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Folklórismeret
Írásbeli: 30 perc
Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma
– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll
– Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz
– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról
Témakörök
Jeles napok
Munkavégző ünnepek
Az emberélet fordulói
Táncdialektusok
A régi és új táncréteg tánctípusai

A vizsga értékelése
Írásbeli vizsga
– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
– Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga
– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése
– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok
Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

TÁNCTÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti

érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése
– A tánctörténet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése
– Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
– Más népek tánchagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

Tananyag
Tánctörténeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc
Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok
Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánckultúra
A középkor tánckultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok
A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánckultúrája
A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei
A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága
A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében
A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”
A romantika hatása Európa táncéletére
A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Körmagyar
A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények
A tanuló ismerje az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket
A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
– A táncház–mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
– Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
– A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése

Tananyag
Tánctörténeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája
A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére
A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói
A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték
Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)
A táncházmozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre
A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben
A művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében
A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei
A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények
A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket
A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:
Az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:
Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Tánctörténet
Írásbeli: 30 perc
Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma
A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökből áll
Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza
– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról
Választható témakörök:
Az őskor táncművészete
A középkor jellemző táncformái
A reneszánsz és barokk kor táncélete
A romantika
A reformkor táncélete
A XX. század táncélete
Gyöngyösbokréta mozgalom
Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
Hazánk jeles alkotói és műveik
A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése
Írásbeli vizsga
– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
– Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga
– A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
– Az összefüggések ismerete
– A szakmai kommunikáció fejlettsége
Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
1 db tábla vagy flipchart
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Tánctörténeti kézikönyvek, lexikonok
Tánctörténeti videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS–OLVASÁS

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
– A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
– A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat– és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
– A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér–, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag
A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés
A mozdulatelemezés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései
A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk
A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése
A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük
A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

Követelmények
A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit, a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonalrendszerét és jeleit
A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése

– A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése
– A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
– A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag
A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása
Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása
Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények
A tanuló ismerje a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben
A tanuló legyen képes a különböző tánctípusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
1 db tábla, vagy flipchart
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Kézikönyvek, lexikonok

ZENEMŰVÉSZETI ÁG

2. melléklet a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelethez[1]

ZENEMŰVÉSZETI ÁG

A) KLASSZIKUS ZENE

I. FEJEZET
AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával.
A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak
Fafúvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott
Rézfúvós tanszak tantárgyai: trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba
Akkordikus tanszak tantárgyai: cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, ütő
Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora, csembaló, orgona
Vonós tanszak tantárgyai: hegedű, brácsa, gordonka, nagybőgő
Vokális tanszak tantárgya: magánének
Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, egyházzene, improvizáció
Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A" TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének
Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

[1] A 2. mellékletet a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet 1. §-a iktatta be, egyidejűleg a melléklet eredeti szövegének megjelölését 1. mellékletre változtatta.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus
Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek
Az „A" tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző				Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai
(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, cimbalom, harmonika, hárfa, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző			Alapfok			Továbbképző		
	(1)	1	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2				
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2

tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai
(1)+ 4+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, csembaló, orgona

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai
(1)+6 évfolyam: magánének

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más zenei műfajok (népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene) valamint más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: „A" tagozaton 2x30 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: „A" tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)
Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig
Csoportos foglalkozás: 2x45 perc
(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)
Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2-8 fő)
Korrepetíció ideje:
Hangszeres tanszakok: (minimum)
Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc
2-3. évfolyam 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc
Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B" TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt.
Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora, orgona, csembaló főtárgyak esetében) a 3. évfolyamtól
Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai
Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek
Az „B" tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A" tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, ütő, hárfa, gitár, cimbalom, harmonika, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző	Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(1)	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(1+1)+3+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, orgona, csembaló

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	(1)	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(1+1)+5 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)
Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)
Kötelezően választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
Korrepetíció ideje:
Hangszeres tanszakok:
2. évfolyam 15 perc
3-4. évfolyam 20 perc
5. évfolyamtól 25 perc
Vokális tanszak:
A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene
Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zenetörténet-zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy
Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, improvizáció valamint népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(2)+6+4 évfolyam: szolfézs
Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene
A első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.
A zenetörténet-zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.
A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A főtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje:
szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előképző 1-2) + alapfok 1-4. évfolyam
zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
egyházzene: 2+4 évfolyam, választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható
improvizáció: 2+6+4 évfolyam, választható tantárgyként az előképző évfolyamoktól tanulható

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc
kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő
Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc
Választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc
zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő
Korrrepetició (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1-2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

„B” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs
Kötelező tantárgy: zongora
Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, improvizáció zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, valamint a népzene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma
4+4 évfolyam: szolfézs
Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama
Főtárgy: csoportos 2x45 perc
Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc
Választható tantárgy:
Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
Csoportos foglalkozás: minimum 1x 45 perc
zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő
Korrepetició: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika,

gitár, hárfa tantárgyak)

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

– Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

– A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
– A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia

– Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

– Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
– Esélyegyenlőség.

Módszertani kompetencia

– Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
– A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
– A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
– A kortárs zene befogadására nevelés.
– A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
– A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
– Tehetséggondozás.
– Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás .
– A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga

tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.
Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai
Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy
Szolfézs „A” és „B” tagozat, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): tanult hangszer

Záróvizsga tantárgyai
A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az

„A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A. „B” tagozatos, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya
Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet
Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs
Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs
Zenetörténet – zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet – zeneirodalom
Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet
Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:
Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy
Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom-zenetörténet főtárgy(„A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje:
Hangszeres főtárgyak
Gyakorlati vizsga
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak
„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Szolfézs főtárgy
Gyakorlati vizsga:
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 10 perc
Elméleti vizsga:
„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc
„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc
Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc

Kamarazene főtárgy („A” tagozat)
Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga
Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.
Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés
Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.
Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése
A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.
Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.
A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.
Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.
Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

II. FEJEZET
FAFÚVÓS TANSZAK

FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás általános céljai, feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
– a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét,
– hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
– a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
– tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet
– a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

Fejlesztési feladatok

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
– Különböző játékmód és hangindítások.
– A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
– Játék a hangszer fejével.
– Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása
-- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag
Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével.
Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
– Különböző játékmód és hangindítások.
– A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.

– Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása.
– Az ismert hangterjedelmen belül lehetőleg intenzív, lebegésmentes hang elérése.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

Ajánlott tananyag
Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok
Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanuló kizárólag helyes beidegződésekkel rendelkezzen.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer részei, összeállítása.
– Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.
– A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvel.
– A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése.
– Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).
– Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.
– A dü és tü hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
– A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Ajánlott tananyag
Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
Gyermekdalok, népdalok

Követelmények
A hangszer helyes összeállítása és ennek önálló ellenőrzése.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két-három népdal, kotta nélkül.
– Egy-két könnyű tánctétel kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése, főfogásokkal is könnyen játszható trillák.
– Az artikulációk szerepe a furulyajátékban.
– Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.
– Régi és új stílusú magyar népdalok.
– A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.
– Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo-decrescendo-val.
– A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.

Ajánlott tananyag
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 2.
Bali J.: Furulyaiskola I.
Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062)
Keuning, Hans P.: 30 simple studies
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Anonymus: Allemande (EMB 4303)
Anonymus: Angol tánc (EMB 7888)
Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)
Anonymus: Rondo (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118)
Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)

Követelmények
Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
A tü-dü hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.
Dúr skálák gyakorlása.
Rövidebb lélegzetű etűdök.
Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kotta nélkül is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála lehetőleg figurációkkal kotta nélkül.
– Egy népdal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű tánctétel, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tü, dü, rü artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hanglezárás a száj kinyitásával.
– Dúr és moll skálák c^1-c^3 hangterjedelemben.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II., III.(EMB 12002)
Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe (Peters 2377)
Keuning, H. P. 20 studies
Rodgers, Ph. Sight reading exercises 118-150. (SM 1479)
Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)
Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)
Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
Pepusch, J. Chr.: C-dúr szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)

Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106)

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.
Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű tánctételek értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása.
– A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
– Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, parántrilla, előkék.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).
– „F” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Staccato-játék nyelvzárással.
– Dúr és moll skálák c^1-d^3 tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
– Az „F”-alapú furulya használatának gyakorlása.
– Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.
– A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő-szükségletére.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.

Ajánlott tananyag
Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
Hinke, G.: Praktische Elementarschule für Oboe
Keuning, H. P.: 20 studies
Keuning, H. P.: 10 difficult studies
Keuning, H. P.: 25 studies
Keuning, H. P.: 40 simple studies

Linde, H. M.: Die kleine Übung (Tägliche Studien für ….)
Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O.: 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J.: Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
Fesch, W. de: G-dúr szonáta III., IV. tétel (Dobblinger Musicverlag)
Pepusch, J. Chr.: d-moll szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/4.) (EMB. 14071)
Telemann, G. Ph.: G-dúr Partita VI. Aria (Tempo di Minuet) (EMB 14071)
Telemann, G. Ph.: Menuett (EMB 13100)
Vivaldi, A.: Largo (EMB 14090/167)
Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d-moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
Somis, G. B.: Allegro (EMB 14095)

Követelmények
A összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
„F”-alapú furulya használata.
Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.
A fogástáblázat önálló használata.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két szonátatétel trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A trillatáblázat használata.
– Inégal játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló új tánctípusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán- és altfurulyán is.
– Az artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Corelli, A.: Sarabande (EMB 7888)
d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
Loeillet, J. B.: e-moll szonáta I., II. tétel op. 3/7
Loeillet, J. B.: F-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2.)
Pepusch, J. Chr.: G-dúr „altszonáták" 6/3. szopránon
Telemann, G. Ph.: II. G-dúr Partita – tételek
Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
Marcello, B.: B-dúr szonáta op. 2/7 III., IV., V. tétel
Marcello, B.: d-moll szonáta op. 2/2
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete.
Mordent, parántrilla, előkék alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két szonáta- vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
– A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Kromatikus skála.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán- és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 140719)

Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Bach, J. S.: Gavotte, Bourrée D-dúr (EMB 14071)
Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
Loeillet, J. B.: h-moll szonáta op. 3/10 (EMB 13160-3)
Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: C-dúr szonáta op. 3/3
Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta III., IV. tétel
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta III., IV. tétel
Veracini, Fr. M.: G-dúr szonáta I., II. tétel (12/2)

Követelmények
A trillatáblázat önálló használata.
Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belső dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül,
– Egy etűd,
– Két szonáta- vagy szvittétel, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dallami díszítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– Pontozott ritmusértékek, 8-ados ütemmutatók, hemiola ismerete, használata.
– Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, parántrilla, előkék.
– Enharmónia.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).
– Az „f” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hanglezárás a száj kinyitásával.
– dúr és moll skálák tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegőre játszása, szopránfurulyán.
– Az „f” alapú hangszer használatának gyakorlása.
– A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegőszükségletének figyelembevételével.
– Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor.
– Az abc-s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe
Keuning, H. P. 20 studies
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, Hans P. 40 simple studies
Linde, H. M. Die kleine Übung (Tägliche Studien für ….)
Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
Bach, J. S.: Menuett I. (EMB 4303)
Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
Corelli, A.: op. 5/8 a-moll szonáta III., II. tétel
Fesch, W. de: G-dúr szonáta III., IV. tétel (Doblinger Musicverlag)
Pepusch, J. Chr.: C-dúr szonáta (6 szopránszonáta/1.)
Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d-moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13160-3)
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, biztos hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Melodikus moll hangsorok gyakorlása.
Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát, zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű

levegővezetésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A trillatáblázat használata.
– Jelzetlen kötelező díszítések szükségességének felismerése.
– Egyszerűbb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
– A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
-- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, rondeau, gigue stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése
– Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Staccatók nyelvzárással.
– Az altfurulya használatának gyakorlása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szopránfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
Bach, J. S.: Bourrée I., II. h-moll (Z. 14071)
Corelli, A.: op. 5/8 a-moll szonáta I., IV. tétel
Loeillet, J. B.: C-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/1.)
Pepusch, J. Chr.: d-moll szonáta III-IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
Telemann, G. Ph.: G-dúr Partita – tételek
Händel, G. Fr.: g-moll szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
Marcello, B.: op. 2/2 d-moll szonáta
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények
Mordent, parántrilla, előkék alkalmazása.

Altfurulya használata.
A fogástáblázat önálló használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Két szonátatétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– Egész értéknél hosszabb hangok és szünetjeleik, tizenhatod-triolák.
– Inégal játék fogalma.
– A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
– A szonáta felépítése, variációs formák, az anyagban megjelenő új tánctípusok.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán, tempójának fokozása.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Ajánlott tananyag
Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
Keuning, H. P. 10 difficult studies
Keuning, H. P. 25 studies
Keuning, H. P. 12 difficult studies
Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
Loeillet, J. B.: F-dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2)
Loeillet, J. B.: h-moll szonáta op. 3/10
Telemann, G. Ph.: II. G-dúr Partita
Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta III., IV. tétel
Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
Marcello, B.: op. 2/7 B-dúr szonáta
Pepusch, J. Chr.: B-dúr „altszonáták” 6/6.
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta III., IV. tétel
Veracini, Fr. M.: G-dúr szonáta I., II. tétel (12/2)
Vivaldi, A.: d-moll szonáta RV 36 I., III. tétel (EMB 14130)

Követelmények
A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása, bejegyzése a játszandó anyagnak megfelelően.
A trillatáblázat önálló használata.
Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
Minimális belső dinamika önálló alkalmazása a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Két szonáta- vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
– A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– Az inégal játék (elsősorban francia zenénél) alkalmazásának szabályai.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– Versenymű, fantázia.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
– A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– A t-l d-l összetett hangindítások bevezetése, gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Quantz, J. J.-Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J. Etüden für Oboe VI. (EMB 12002)
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute ? bec baroque

Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h-moll (EMB 13100)
Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C-dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a-moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e-moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis" C-dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a-moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g-moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények
Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.
Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.
Altfurulya szólamok olvasása kóruslejegyzésben.
Bonyolultabb szabad díszítések játéka a kottakép alapján.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat és domináns négyeshangzat – felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy teljes szonáta kotta nélkül.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat
A tanuló
- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
- rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f^1 g^3-ig (in F),
- legyen jártas mind a C, mind az F alaphangú hangszer használatában,
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
– tudjon önállóan hangolni,

– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,

Ismerje

– az f^1- g^3 (in F), hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
– a hangszer ápolásának karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– a tanult anyagban előforduló tempo- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a furulya történetét, rokon hangszereit,
– a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

– dúr és moll skálák 3#, 4b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim négyeshangzat-felbontásokkal, minimum az f1-g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával,
– két etűd vagy egy variációsorozat,
– legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

A művészeti alapvizsga követelményei

Művészeti alapvizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB14071), Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész (Schott) nehézségi szintjén.
– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello szonáták (EMB13476-7), Loeillet de Gant: Szonáták, op. 1 és op. 3 (EMB 13160-3), Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36 (Ricordi Nr13322300), Telemann: F-dúr szonáta (EMB 13542), kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos (Schott), 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok (EMB 14283) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaraműkivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

– Egy etűd vagy szólómű; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB 14071), J.v.Eyck: Der Fluyten

Lust-hof – Variációk (Amadeus), Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára (Hofmeister) nehézségi szintjén.
– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Telemann: C-dúr szonáta (EMB 13542), Veracini: a-moll szonáta (Peters), Lavigne: Rondeau és Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és kamaraműkivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– T-l, d-l artikulációk szerepe a furulyajátékban.
– Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).
– A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Összetett hangindítások, valamint az inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Quantz, J. J.-Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte

Winterfeld, L.: H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J.: Etüden für Oboe/ VI.- (EMB 12002)
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
Brüggen, F:. 5 etűd
Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U.: Methodische Übungen
Veilhan, J.-C.: La flute ? bec baroque
Winterfeld, L.: Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Eyck, J. v.: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B.: The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h-moll (EMB 13100)
Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C-dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a-moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e-moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis" C-dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a-moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g-moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények
Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.
Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
– Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
-- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-

r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Quantz, J. J.-Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Sellner, J. Etüden für Oboe/ VI. (EMB 12002)
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute B bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Anonymus: Greensleeves to a Ground
Bach, J. S.: Menuett h-moll (EMB 13100)
Fesch, W.: G-dúr szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: I. B-dúr Partita – tételek
Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C-dúr szonáta
Händel, G. Fr.: a-moll szonáta III., IV. tétel
Marcello, B.: op. 2/4 e-moll szonáta I., II. tétel
Telemann, G. Ph.: „kis” C-dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
Veracini, Fr. M.: a-moll szonáta (12/6)
Vivaldi, A.: g-moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

Követelmények
A t-d, t-r, d-r artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége.
Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
– A t-r-l-r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
– A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– A t-r-l-r összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó).
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute B bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Boeke, K. Three exercises for alto recorder
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160-3)
Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160-3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
Vivaldi, A.: a-moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

Követelmények
A (t-) t-r-t-r-t inégal játék önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.
Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.
Ujjvibrato, rekeszvibrato.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A barokk „duplanyelv”, a di-dll di-dll.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek „block”-jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t-) t-r-t-r-t inégal játék, valamint a „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
Brüggen, F. 5 etűd
Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
Eyck, J. v. Der Fluyten Lust-hof I-III.
Thomas, B. The Baroque solo book
Staeps, H. U. Methodische Übungen
Veilhan, J.-C. La flute B bec baroque
Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
Boeke, K. Three exercises for alto recorder
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160-3)
Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160-3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: B-dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
Vivaldi, A.: a-moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

Követelmények
A t-k t-k, d-g d-g „duplanyelves” hangindítások alkalmazása.
Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása.

Összetett ornamensek.
Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála: tercek, hármashangzat, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A túlpontozás, mint zenei elem.
– Összetett ornamensek.
– Bonyolultabb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
– A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás szoprán- és altfurulyán is.
– A t, d, r, l artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Braun, D.: Szólók
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Händel, G. Fr.: B-dúr szonáta
Händel, G. Fr.: g-moll szonáta
Kölz, E. M.: Essercizi per il Flauto dolce
Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 16160-3)
Marcello, B.: 12 szonáta
Preludes from The Division Flute (1706)
Quantz, J. J. – Nagy Frigyes: 100 Tägliche Übungen für Flöte (szopr.)
Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
Telemann, G. Ph.: F-dúr szonáta
Telemann, G. Ph.: (kis) f-moll szonáta (TWV 41: f 2)
Valentine, R.: 12 szonáta op. 2

Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 5
Winterfeld, L. H. v.: Zwölf Etüden für Altblockflöte

Követelmények
Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
A t-d, t-r, d-r artikulációk könnyed alkalmazása tizenhatodokban is.
Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála, tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb tételpár kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
– A t-r-l-r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
– Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.
– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– A t-r-l-r összetett hangindítás bevezetése, gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A skálák tempójának fokozása.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Brüggen, Fr.: 5 etűd
Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat (szopránra)
Corelli, A.: Szonáták op. 5, 7-11.
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Fesch, W.: 6 szonáta op. 6
Frescobaldi, G.: 5 canzona (szopránra vagy tenorra)

Händel, G. Fr.: F-dúr szonáta
Mancini, Fr.: 12 szonáta
Pepusch, J. Chr.: 6 szonáta (alt!)
Schickhardt, J. Chr.: 6 szonáta op. 1
Select Preludes and Voluntaries for the Flute (1708)
Telemann, G. Ph.: (kis) C-dúr szonáta (TWV 41: C 2)
Veracini, Fr. M.: 12 szonáta
Vivaldi, A.: RV. 427. D-dúr koncert (szoprán)

Követelmények
Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.
A (t-) t-r-t-r-t inégal játék önálló alkalmazása.
Összetett ornamensek.
Ujjvibrato, rekeszvibrato.
A barokk szvit tételeinek ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skála tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Egy versenyműből két tétele, vagy egy egyéb, tételpár kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
– A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.
– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégal játék állandó gyakorlása.
– A dúr és melodikus moll skálák ismétlése kibővített hangterjedelemben, tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása.
– Különböző vibratok állandó fejlesztése, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Ajánlott tananyag
Bach, J. S.: F-dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1031
Bellinzani, P. B.: 12 szonáta
Corelli, A.: La Follia op. 5 no. 12
Dieupart, Ch.: 6 szvit

Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Feltkamp, J. H.: 12 Etudes vor Sopran-Blockfluit
Fesch, W.: 6 szonáta op. 8
Händel, G. Fr.: C-dúr szonáta
Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5 / F-dúr, d-moll
Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
Sammartini, G.: F-dúr koncert
Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
Staeps, H. U.: Methodische Übungen (szopránra)
Telemann, G. Ph.: a-moll fantázia
Valentine, R.: 6 szonáta op. 5 (a szerző díszítéseivel)
Vivaldi, A.: g-moll szonáta (Il Pastor fido 6 szonáta)
Vivaldi, A.: F-dúr koncert op. 10 no. 1 (La tempesta di Mare)
Vivaldi, A.: D-dúr koncert op. 10 no. 3 (Il Gardellino), (piccolo)
Winterfeld, L. H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
Winterfeld, L. H. v.: Technische Studien für Altblockflöte

Követelmények
Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
Ujjvibrato és rekeszvibrato differenciált alkalmazása.
Ritkán előforduló enharmóniák intonálásának ismerete.
Tájékozódás bonyolult polifon zenében.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Skálák tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
– Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
– A barokk „duplanyelv”, a di-dll di-dll.
– A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek „block”-jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.
– Valamennyi eddig tanult artikuláció és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t-) t-r-t-r-t inégal játék, valamint a t-k t-k, d-g d-g „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása, hármas elrendezésben is.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.

– A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába.
– A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Ajánlott tananyag
Bach, J. S.: C-dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1032
Bach, J. S.: F- (vagy G-)dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1035
Castello, D.: Sonata seconda (szopránra vagy tenorra)
Castrucci, P.: F-dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/5
Castrucci, P.: C-dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/6
Corelli, A.: Szonáták 1-6. op. 5 (részben korabeli díszítésekkel)
D'Hervelois, De Caix: G-dúr szvit (szoprán)
Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III.
Fontana, G. B.: 6 szonáta (szoprán)
Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5
Quantz, J. J.: Capricciok
Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
Staeps, H. U.: Neue Übungen im chromatischen Raum der A
Telemann, G. Ph.: a-moll szvit
Telemann, G. Ph.: B-dúr fantázia
Telemann, G. Ph.: d-moll fantázia
Vivaldi, A.: G-dúr koncert op. 10 no. 6

Követelmények
Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
A t-k t-k, d-g d-g „duplanyelves” hangindítások használata, hármas elrendezésben is.
Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– skálák: b-s mollok kibővített hangterjedelemben tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
– Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat
A tanuló legyen képes
– a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben,
– a hangindítás és zárás különböző módjainak önálló alkalmazására,
– a segédfogások önálló megválasztására,
– az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközök önálló megválasztására,
– a játszott zenei anyagot stílushű értelmes tagolt, kifejező megszólaltatására,

– az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
– megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására.

Ismerje a furulya történetét, fizikai sajátosságait, irodalmát, különböző műfajokban betöltött szerepét.

Rendelkezzék
– az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel,
– egyenletes, laza ujjtechnikával,
– zenei képzelőerővel.

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje
– hangszere történetét és irodalmát,
– f^1-a^3-ig (in F) a fogásokat,
– a trilla-, segéd-, piano-, forte- fogásokat,
– az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit.

Legyen képes
– a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
– megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
– a levegő tudatos beosztására,
– vibrato-mentes hang képzésére,
– értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék
– összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,
– fürge szimpla-nyelvtechnikával,
– saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon
– tisztán intonálni,
– pontos ritmusban játszani,
– dúr és moll hangsorokat játszani 4#, 5b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal.

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab; Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke (Schott), Winterfeld: Technische Studien, (Hofmeister), Telemann: Fantáziák (Bärenreiter), Eyck: Der Fluyten Lust-hof I-III. (Amadeus) nehézségi szintjén.
– Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny).
– Egy korabarokk, vagy XX. századi illetve kortárs mű, vagy tétel; Telemann: vagy Händel szonáták, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., (Bärenreiter), nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy etűd vagy szólódarab; Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5. (Baroque Solo Book), Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III. (Amadeus), G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
– Egy teljes szonáta vagy concerto.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amely lehet kamaramű; Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.) (EMB 13405, Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő hangolású és minőségű hangszerek.
Egy billentyűs hangszer.
Egész alakot visszaadó tükör.
Két vagy több állítható magasságú kottaállvány.
Metronóm.

RÉZFÚVÓS TANSZAK

TROMBITA

A trombitatanítás feladatai:
– a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
– a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
– a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
– a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
– a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
– az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a trombita történetét,
– a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
– a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
– a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét
– a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
– a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
– a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
– a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
– a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló
– hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
– hangszeres adottságait,
– hangszertechnikai tudását,
– megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat
– rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
– a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
– a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
– a tiszta intonációra,
– folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
– a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszer felépítése, részeinek megismerése.
– A kottaolvasás alapfogalmainak megismerése.
– A helyes be- és kilégzés alapjainak elsajátítása.
– A helyes testtartás kialakítása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés.
– Hangterjedelem az egyvonalas C-től az egyvonalas G- ig.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Gyermekdalok, népdalok

Követelmény
A helyes be- és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C' – G'-ig.
Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten.
Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy gyakorlat
– Egy népdal vagy gyermekdal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A helyes testtartás rögzítése.
– A helyes légzés további tudatosítása.
– Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola I.
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Gyermekdalok, népdalok
Brodszky: Májusköszöntő
Régi francia dal

Követelmények
Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.
Hangterjedelem a kis h-tól az egyvonalas a-ig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy gyakorlat,

- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a fél érték mellett.
- Módosítójelek.
- A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.
- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.
- A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Susato: Rondo (Trombitamuzsika)
Gyermekdalok, népdalok

Követelmény
Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.
Hangterjedelem a kis a-tól a kétvonalas c-ig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

- 2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.

- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad-, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint- és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f-p).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Colin: Skálatanulmányok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Fischer: Induló
Cole: Granit
Barnes: A kis géniusz
Barnes: A kis művész

Követelmény
A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint- és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas d-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo,

diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach-témára
Hammerschmied: Csókdal
Susato: Rondo és saltarello
Bogár: Régi magyar táncok
Barnes: A kis virtuóz
Barnes: A kis mester
Charpentier: Prelűd
Kamprath: Három epizód
Scselokov: Mese
Scselokov: Tréfa
Scselokov: Ifjú gavallér

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.

Davidson: Befújási gyakorlatok
Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.)
Albinoni: F-dúr concerto (FAM)
Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény
A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-től a kétvonalas f-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Egyoktávos skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptim-akkord ismerete.
- Az 5/8, 7/8, 9/8-os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamarazenélés előtérbe helyezése.
- A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.
- Az ujj- és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.
- Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint-, kvart- és nagy terc-kötések összekapcsolásával.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff) különös figyelemmel a szép hangra.
Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Peters: Gyakorlatok kezdőknek
Colin: 100 Warm Ups
Arban: Skálatanulmányok
Clodomir: Petits exercises
Clodomir: Etűdök I.
Arban: Trombitaiskola
Baldassari: Szonáta

Barat: Orientálé
Händel: Hallei szonáta
Händel: B-dúr szonáta
Diabelli: Szonatina
Botti: Románc
Rangers: Velencei karnevál
Tornyos: Szonatina
Tornyos: 3 sárpilisi népdal
Clerisse: Téma és változatok
Telemann: B dúr szvit (FAM)

Követelmény
A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására.
A hangterjedelem kialakítása a kis fisz-től a kétvonalas g-ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim-akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Peters: Gyakorlatok
Stamp: Warm Ups+Studies
Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Arban: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)

Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel
Albinoni: F-dúr concerto I. tétel
Händel: c-moll concerto I. tétel
Händel: B-dúr szonáta
Händel: Asz-dúr szonáta
Telemann: F-dúr szonáta
Telemann: d-moll szonáta
Balay: Adante et allegro
Scselokov: Koncert no. 3
Hanus: Impromtus
Thome: Fantázia
Bogár: Concertino I.
Bogár: Concertino II.
Desportes: Introductions
Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
Cimarosa: F-dúr concerto (FAM)

Követelmény
A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc-kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a-ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad-, tizenhatodjáték).

- A természetes kötések megalapozása, kvint- és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f-p).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Colin: Skálatanulmányok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Fischer: Induló

Cole: Granit
Barnes: A kis géniusz
Barnes: A kis művész

Követelmény
A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint- és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első három képlete
- Egy gyakorlat,
- Két különböző karakterű előadási darab.
@-
3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Krumpfer: Trombitaiskola I.
Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach-témára

Hammerschmied: Csókdal
Susato: Rondo és saltarello
Bogár: Régi magyar táncok
Barnes: A kis virtuóz
Barnes: kis mester
Charpentier: Prelűd
Kamprath: Három epizód
Scselokov: Mese
Scselokov: Tréfa
Scselokov: Ifjú gavallér

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas f-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
Kvint- és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc-kötések.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.)
Albinoni: F-dúr concerto (FAM)

Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény
- Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása.
Újjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása.
A természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötések.
A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-től a kétvonalas g-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála első három képlete,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab.

5. évfolyam „B" tagozat
Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Davidson: Befújási gyakorlatok
Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok
Bach: Ária
Fitzgerald: Angol szvit
Telemann: Szvit (1. és 2.)
Albinoni: F-dúr concerto (FAM)
Tornyos: Scherzo
Tornyos: Változatok
Scselekov: Ballada
Scselekov: Gyermekkoncert

Követelmény
A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-től a kétvonalas f-ig.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
A tanuló legyen képes egy barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására.
Egyszerű díszítések és trillák.
Kvint-, kvart- és terckötések összekapcsolása, oktávkötések.
A hangterjedelem kialakítása a kis fisz-től a kétvonalas a-ig.
Ismerkedés a pedálhangokkal.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
Terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála négy képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
- Egy más stílusú előadási darab.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim-akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
- Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Ajánlott tananyag
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Peters: Gyakorlatok)
Stamp: Warm Ups+Studies
Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel
Albinoni: F-dúr concerto I. tétel
Händel: c-moll concerto I. tétel
Händel: B-dúr szonáta
Händel: Asz-dúr szonáta

Telemann: F-dúr szonáta
Telemann: d-moll szonáta
Balay: Adante et allegro
Scselokov: Koncert no. 3
Hanus: Impromtus
Thome: Fantázia
Bogár: Concertino I.
Bogár: Concertino II.
Desportes: Introductions
Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
Cimarosa: F-dúr concerto (FAM)

Követelmény
A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc-kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a-ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc-kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas b-ig.
Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
A másféloktávos, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Egy skála négy képlete
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
- Egy más stílusú előadási darab.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a helyes test- és hangszertartást,
– a helyes légzéstechnikát,
– a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján
– a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
– a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,

– az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
– az előírt hangterjedelmen belül g^2-ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
– folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
– skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b -ig.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
Ismerje a tanuló
– a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig.
Legyen képes
– az előírt hangterjedelemben belül (b^2-ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– az állóképesség növelésére,
– árnyaltabb zenei megformálásokra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Trombita főtárgy
„A” tagozat: minimum 8 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy másfél oktávos skála első képlete.
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1-21. (Leduc), nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74. (EMB13492), Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1-29. Leduc, nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén.

– Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab; Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra.
– A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
– A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm-ups+studies
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Technical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Fekvéstágító skálák
Arban: Trombitaiskola
Előkészítő gyakorlatok a trillához
Tripla nyelv előtanulmányok.
Kromatikus skálák
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Keller: Szonáta
Albinoni: F-dúr Concerto
Esz-dúr Concerto
Barat: Fantázia

Haendel: c-moll Concerto
Vivaldi: d-moll Concerto I.-II. tétel
Richter: Concerto I. tétel
Cimarosa: Concerto

Követelmény
A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására.
Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála három képletben
– Egy gyakorlat
– Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével.

8. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangterjedelem bővítése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
– A játszott darabok alapos ismerete.
– A tanuló önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására.
– A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése.
– Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javítás

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm-ups + studies
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Technical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágító skálák
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Purcell: B-dúr szonáta
Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I.
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro
Veracini: Concerto

Követelmény
Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel.
Kamaramű szólamának előadása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála 3 képletben
– Egy etűd
– Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
hangszeres és zenei ismeretek átadása
– a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva.
– a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv)
– a zenei kifejezőkészség fejlesztése.
– skálák öt képletben.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm-ups + studies
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Davidson: Napi gyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
Corelli: e-moll Szonáta
Albinoni: C-dúr Concerto
Hidas: Concerto no.2
Bozza: Capriccio
Gedike: Koncertetűd
Manfredini: B-dúr Concerto két trombitára

Követelmények
Skálák öt képlettel.
Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata.
Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása.
A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló közreműködésével

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása.
– A zenei kifejezés fejlesztése.
– A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
– Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni.
– A tripla és a dupla nyelv ismerete, a díszítések, trillák ízléses használata.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm-ups + Studies
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Davidson: Napi gyakorlatok
Skálák a Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV. kötete alapján.
Arban: Trombitaiskola
Hummel: Trombitaverseny I. tétel
Haydn: Trombitaverseny II.-III. tétel
Arutjunjan: Trombitaverseny
Hindemith: Szonáta I.
Valentino: Szonáta
Vivaldi: B-dúr Concerto két trombitára
Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények
A tanuló legyen képes egy versenyműű vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására.
Egy kamaraműű szólamának eljátszására.
Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy előadási darab, vagy kamaraműű, lehetőleg tanuló részvételével

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra. Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül. Skálák öt képlettel másfél oktávos

rendszerben. Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok. A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése. A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete. A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm Ups
Colin: Lip Flexibilities
Clarke: Techical Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Skálagyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Keller: Szonáta
Albinoni: F-dúr Concerto
Esz-dúr Concerto
Barat: Fantázia
Haendel: c-moll Concerto
Vivaldi: d-moll Concerto I.-II. tétel
Richter: Concerto I. tétel
Cimarosa: Concerto

Követelmények
A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben őt képlettel.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszására.
A kromatikus skála biztos ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk szonáta vagy versenymű két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása.
– Skálák öt képletben, másfél oktávos rendszerben.
– Díszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok.
– A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
– A ritmusértékek ütemfajták átfogó ismerete.
– A kamarazene, és a zenekari játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilities
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Skálagyakorlatok
Arban: Trombitaiskola
Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
Purcell: B-dúr szonáta
Neruda: Esz-dúr trombitaverseny I.
Albinoni: g-moll trombitaverseny
Sahov: Scherzo
Bach: Passacaglia
Tartini: Largo és Allegro
Veracini: Concerto

Követelmények
A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
A trillák, díszítések biztos és helyes alkalmazására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk szonáta vagy koncert két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

9. évfolyam „B” Tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése.
– Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– Skálák öt képletben, a másfél oktávos rendszer szerint.
– Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása.
– A zenei formálás tudatos alakítása.
– A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm-Ups
Clarke: Technical Studies
Colin: Lip Flexibilties
Advanced Daily Studies
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
Arban: Hármashangzat és négyeshangzat tanulmányok
Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
Corelli: e-moll Szonáta
Albinoni: C-dúr Concerto
Hidas: Concerto no.2
Bozza: Capriccio
Gedike: Koncertetűd
Manfredini: B-dúr Concerto két trombitára
Charlier: Solo de Concours
Haydn: Trombitaverseny I.-II.-III.
Hummel: Trombitaverseny I.-II.
Telemann: Asz-dúr Concerto

Követelmények
A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására.
Skálák öt képletben.
Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
A tripla és a dupla nyelv alkalmazása.
A játszott előadási darabok alapos ismerete.
Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenyműű két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
– Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon.

– Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe kerülése.
– A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.

Ajánlott tananyag
Stamp: Warm Ups
Clarke: Techical Studies
Colin: Lip Flexibilties
Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode

Arban: Etüdök
Tartini: B-dúr Concerto
Enescu: Legenda
Torelli: D-dúr Concerto
Purcell. D-dúr szonáta
Hummel: Trombitaverseny I. tétel
Haydn: Trombitaverseny II.-III. tétel
Arutjunjan: Trombitaverseny
Hindemith: Szonáta I.
Valentino: Szonáta
Vivaldi: B-dúr Concerto két trombitára
Händel: Szonáta két trombitára

Követelmények
A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat.
Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait.
Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etűdöket, szóló és kamarazene darabokat.
Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát.
Rendelkezzen a szintjének megfelelő állóképességgel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk vagy klasszikus szonáta, vagy versenymű két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,
– a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.
Legyen képes a tanuló
– az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
– a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
– a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
– a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
– önálló hangolásra,
– a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
– az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.
A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló rendelkezzék megfelelő állóképességgel.

Ismerje a hangképzés folyamatát.
Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
Ismerje a tanuló
– az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
– az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 6 képletben.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Trombita főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
– Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22-70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is; Albinoni: Esz- dúr, g-moll, C-dúr concerto, Barat: Fantázia (Leduc), Gedicke: Koncertetűd ; kamaraművek: Borst: Trombitaduók (EMB 6870), Mező Imre: Variációk (EMB 4687), Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió (EMB 6819), Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála másfél oktávon, öt képlettel.
– Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22-70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz-dúr, g-moll, C-dúr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dúr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén.
– Egy más stílusú előadási darab Bozza: Capricco (Leduc) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,

– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő minőségű, trombiták, tartozékokkal (tok, fúvóka).
Jól felhangolt zongora (pianínó).
Legalább 2 db, állítható magasságú kottaállvány
Metronóm
Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör.

KÜRT

A kürttanítás célja feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
– a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
– a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
– a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kürthangot,
– differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
– könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf, ff, pp), az intonáció megtartásával,
– hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A gyakorlatban felmérni a tanuló hangszeres készségét, zenei érzékét.
– Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
Helyes test- és hangszertartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy gyermekdal,
– Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.
Helyesen működő funkciók kialakítása:
– helyes légzés, szájtartás,
– a fúvóka helye az ajkakon,
– testtartás,
– hangszertartás.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
Helyes test- és hangszertartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy gyermekdal,
– Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Az előképzőben megalapozott funkciók továbbfejlesztése:
– helyes test- és hangszertartás,
– szájtartás, a fúvóka helyének kialakítása,
– a helyes légvezetés megalapozása,

– a nyelvtechnika megalapozása,
– a manuális technika megalapozása.
Az intonációs készség fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) (Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Portato hangindítás.
Az ujj-, nyelv- és légzésvezetés-technika összehangolása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy hangsor – a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato,
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Helyes test- és hangszertartás.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző

hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Skálák játszása a meglévő hangterjedelmen belül Dúr és összhangzatos moll
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Felhasználható irodalom
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (válogatva) (IMC New York),
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, (Muzika Moszkva)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék kifejező, szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála
– Egy kantiléna kotta nélkül
– Egy gyakorlat
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll
– Skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Ajánlott tananyag

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék kifejező, szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
Széles dinamikai skála alkalmazása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála, különböző skálaképletekkel,
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két gyakorlat (különböző karakterű szemelvények,
– Egy előadási darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr, és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék szép kürthangon
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála, különböző skálaképletekkel
– Egy kantiléna
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A" tagozat

A hangszerkezelés fejlesztése
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz és d kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal -,darab- ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök (A.Leduc Paris)
Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény
Különböző hangindítások.

Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás esz-kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála skálaképletekkel
– Egy kantiléna
– Két különböző karakterű gyakorlat
– Egy darab vagy versenyműtétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene(zongorakísérettel

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz, d, és c kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi:Hangpalota
Poleh: Dal-,darab-, etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, ((Muzika Moszkva)
Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény
Játék szép kürt hangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás esz-és d kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála skálaképletekkel,
– Egy kantiléna,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Helyes test- és hangszertartás.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr, és összhangzatos moll skálák, különböző skálaképletekkel.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Sollár – Uszov: Kürtiskola Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (IMC New York),
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Portato, tenuto hangindítás.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,

– Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

Követelmény
Játék kifejező, szép kürthangon Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
Széles dinamikai skála alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű

gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Kifejező, szép kürthang kialakítása
– Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés.

Ajánlott tananyag
Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H.Kling: Kürtiskola IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel (az egyik kortárszene legyen), melyeket kotta nélkül (kivéve kortárszene), zongorakísérettel kell előadni.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Kifejező szép kürthang kialakítása
– Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő

hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz és d kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal -,darab- ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, (Muzika Moszkva)
Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény
Játék szép kürt hangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás esz-kürtben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.

– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz, d, és c kürtben
– Társas zenélés

Ajánlott tananyag
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi: Hangpalota
Poleh: Dal-,darab-,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
Sollar-Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)
O.Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
Bordogni-Gabler: Vokalisen (Doblinger)
Szilágyi-Beleznay: Előadási darabok kürtre II

Követelmény
Játék szép kürt hangon.
Különböző hangindítások.
Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás esz-és d kürtben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenyműtétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló
– a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kürthangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra,
– rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási

jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
– ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy darab, vagy tétel előadására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak:
– egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
– egy kantiléna,
– két etűd,
– egy előadási darab – ajánlott: J.Skroup: B-dúr koncert (rövid kadenciával), L.v.Beethoven: Románc, J.Concone: Téma és variáció, vagy ehhez hasonló nehézségű darab – előadására kotta nélkül

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kürt főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy kantiléna; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. (EMB13370) nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. (EMB13370) nehézségi szintjén. Az egyik etűd helyett lehet kamaramű is Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G.F Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; J. Mattheson: Ária, A.J.Varlamov: Orosz népdal, J.A.Hasse: Két tánc, G.F.Händel: Bourrée (Z6902), Mező I: Tánc, F.Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.

– Egy kantiléna; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. (EMB13370). nehézségi szintjén.
– Két etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. (EMB13370). nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaraműű is.
– Egy előadási darab; L.v.Beethoven: Románc, J.Loeillet: Szonáta, J.S.kroup: B-dúr koncert, A.Frehse: Andante, Székely: Szonatina II-III. tétel (EMB5990) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaraműű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján, ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.
A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése.
– A zenei műveltség megőrzése, bővítése, a zenélési kedv ébrentartása.
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt

fogások)

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Ónozó: Kürtiskola I-II.
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Macello: a-moll szonáta
Grieg: Tavasz
Mozart: Larghetto
Schubert: Ave Maria
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
Bach: Air
Vivaldi: Concerto 2 kürtre

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (esz, d, c).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Nyilvános szereplés félévente egy alkalommal.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag

Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Loeillet: Szonáta
Wagner: Walter dala
Vlaszov: Melódia
Händel: Larghetto
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
C. Saint-Saens: A hattyú
Saint- Saens : Koncert
Matis: Koncert
Maxim Alfonz: Eüdök II.
Franz Strauss: Notturno
Dvoral: X. szláv tánc
Rachmaninoff: Vocalise

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
Társas zenélés.
Zenekari szólamismeret.
Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etüdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Bozza: En Irlande
Mendelssohn: Tavaszi dal
Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
C. Saint-Saens: A hattyú
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Saint- Saens : Koncert
Matis: Koncert
Hidas: Concerto per corno
Bordogni-Gabler: Canilenák
Franz Strauss: Koncert
B.Kroll: Laudatio
Lorenz: Elegia
J. Haydn: D-dúr kürtverseny II.

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.

– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etüdök
Glazunov: Álom
Pergolesi: Siciliana
Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
S. R. Mercadante: Concerto
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Koetsier. Ramance
Saint- Saens : Koncert
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 2
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 4
Mozart: Kürtkvintett
Hidas: Concerto per corno
Bordogni-Gabler: Cantilenák
R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
R. Strauss: Andante
F. Strauss: Téma és variációk
Ravel: Pavane

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (minden transzpozíció).

Az év végi vizsgaajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,

– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
– Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
– Társas zenélés.
– A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása

– A művek harmóniai és formai elemzése
– A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése
– A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Ónozó: Kürtiskola I-II.
Bujanovszkij: Válogatott etüdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Macello: a-moll szonáta
Grieg: Tavasz
Mozart: Larghetto
Schubert: Ave Maria
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
Bach: Air
Vivaldi: Concerto 2 kürtre

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kifejező szép kürthang
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Zenei ismeretek
– a különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– a művek harmóniai és formai elemzése
– a zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
– a tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II.
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Maxim-Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Loeillet: Szonáta
Wagner: Walter dala
Vlaszov: Melódia
Händel: Larghetto
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
C. Saint-Saens: A hattyú
Saint- Saens : Koncert
Matis: Koncert
Maxim Alfonz: Etűdök II.

Franz Strauss: Notturno
Dvoral: X. szláv tánc
Rachmaninoff: Vocalise

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

9. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
– Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)

Zenei ismeretek
– A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– A művek harmóniai és formai elemzése
– A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
– A tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)

Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Szilágyi- Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
Bozza: En Irlande
Mendelssohn: Tavaszi dal
Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Franz Danzi: Esz-dúr szonáta
C. Saint-Saens: A hattyú
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Saint- Saens : Koncert
Matis: Koncert
Hidas: Concerto per corno
Bordogni-Gabler: Canilenák
Franz Strauss: Koncert
B.Kroll: Laudatio
Lorenz: Elegia
J. Haydn: D-dúr kürtverseny II.

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Tudatos nyelv-technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
– Kifejező szép kürthang
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)

– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f-kürt fogások)
– A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– A művek harmóniai és formai elemzése
– A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
– A kortárs zene értő befogadása és művelése.

Ajánlott tananyag
Kling: Etűdök (IMC New York)
Panseron: 20 cantilena
O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
Maxim-Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
Kofron: Etűdök
Bujanovszkij: Válogatott etűdök
Glazunov: Álom
Pergolesi: Siciliana
Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
S. R. Mercadante: Concerto
O. Franz: Dal szöveg nélkül
Kofron: Sonatina
Koetsier. Ramance
Saint- Saens : Koncert
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 2
Mozart: Esz-dúr kürtverseny no. 4
Mozart: Kürtkvintett
Hidas: Concerto per corno
Bordogni-Gabler: Cantilenák
R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
R. Strauss: Andante
F.,Strauss: Téma és variációk
Ravel: Pavane

Követelmény
Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Egy kantiléna,
Egy gyakorlat,

Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje hangszere múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.
Legyen képes
– természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
– C-g^2 hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
– életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kürthangon,
– az előadási darabokat fejből játszani,
– technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
– igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.
Rendelkezzék
– a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálókészséggel,
– koncentrálóképességgel,
– lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– F-c^3 között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
– az ajaktrilla megvalósítására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kürt főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy kantiléna transzponálása Esz-kürtben; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta

lassú és gyors tétele; az egyik előadási darab helyett kamaraműű játszható; Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf), Händel: Ária, Skroup: B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina (EMB 5990 kötetben), Szervánszky: Kis szvit (EMB 5990 kötetben) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaraműű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

- Transzponálás Esz-, vagy D-kürtben; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/136., II/187. nehézségi szintjén.
- Egy etűd; Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén.
- Egy kamaraműű; Mozart-kürtduók (Hofmeister), Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös (EMB 14056) – nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel; Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaraműű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő számú, jó minőségű hangszer és tartozék.

Jól felhangolt zongora (pianínó).

Legalább 2 db kottatartó.

Metronóm.

HARSONA-TENORKÜRT-BARITONKÜRT

A harsona és rokon hangszerei, a tenorkürt- és a baritonkürt-tanítás szakirányú feladatai

A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 8-9 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását és csak a tanulmányok során amikor erre alkalmassá válik, tér át a harsona tanulására. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában a továbbtanulást megelőző két évben elegendő a

harsonatanulást megkezdeni a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

A harsonatanítás szakirányú feladatai:
– ismertesse meg a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) a hangszerek lehetőségeit, irodalmát; történetét, akusztikai sajátosságait, az irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes kartechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
– a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
– fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
– csak fúvókával,
– hangszerrel,
– mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A hangszer felépítése, részei.
– A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
– Az előforduló hangok fogásai.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsona ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner-Völgyi-Zilcz: Harsonaiskola I.
Steiner: Bariton ABC
Steiner: Harsona ABC
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita-
Előadási darabok gordonkára I,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.
Gyerekdalok, népdalok

Követelmény
Az egészséges, szép hang kialakítása.
Hangterjedelem: maximum B-g-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangszer felépítése, részei.
– A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
– Az előforduló hangok fogásai.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.

– A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsona ABC
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. vagy a tanuló képességeinek ismeretében a tanár belátása és tapasztalata szerinti gyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner-Völgyi-Zilcz: Harsonaiskola I.
Steiner: Bariton ABC
Steiner: Harsona ABC
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita-
Előadási darabok gordonkára I,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.

Követelmény
Az egészséges, szép hang kialakítása.
Hangterjedelem: maximum G-b-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangszer felépítése, részei.
– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangérték és a megfelelő szünetjelek.
– Nyújtópont a félkotta mellett.
– A módosítójelek.
– A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
– Az előforduló hangok fogásai.
– Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok, és az előadási darabok kotta nélkül.
– Motívumok, dallamok azonosságának, különbözőségének megismerése.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak gyakorlása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás fejlesztése ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.
– A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

Ajánlott tananyag

Steiner: Bariton ABC
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
Steiner: Bariton ABC-ből válogatva
Perényi Péter: 347 etűd-ből válogatva
Krumpfer: Trompeten schule für anfanger-ből válogatva
Colin: Trombitaiskola kezdőknek
Colin: Modern Method for Trombon
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. (zongorakíséretes darabok)
Steiner: Harsonaiskola (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.

Követelmény
A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon.
Hangterjedelem: G-b-ig (hangzó).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
– A 3/8-os, 6/8-os, ütem és alla breve.
– Ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.
– A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
– Dinamika: a pianótól a fortéig.
– Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok (3-4) kotta nélkül.
– Hangterjedelem: G- d'-ig.
– Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül.
– A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok)
Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
Colin: Kötésgyakorlatok

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kotta nélkül,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A dúr és moll hangsor szerkezete.
– A 9/8-os, 12/8-os ütem.
– Ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
– A társas zenélés alapjai, két-háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
– A manuális készség továbbfejlesztése.
– A legato játék kifejlesztése, kvart- és kvintkötések lefelé és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok)
Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola (63-118)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.

Az év végi beszámoló ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (1-51)
Clodomier: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Steiner: Harsona ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1-2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.

Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
Arban: Skálagyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (52-116)
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit
Diabelli: Sonatina

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Steiner: Harsona ABC
Arban: Vollstandige schule für trompete – válogatott gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Borst: Skálagyakorlatok trombitára
Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I-II
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Makovecz: Válogatott etűdök I.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita-
Előadási darabok gordonkára I,
Manfred Schmitz Trompeten spiele 1-2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Diabelli: Szonatina
Händel: B-dúr sonata
Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
Purcell: Szvit
Telemann: F-dúr sonata

Fitzgerald: Angol szvit
Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

Az év végi beszámoló ajánlott anyaga
– Egy skála
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

„B" tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B" tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.
A tanulók legkorábban az „A" tagozat 2. évfolyam elvégzése után kerülhetnek „B" tagozatra.

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
– A 3/8-os, 6/8-os, ütem és alla breve.
– Ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.
– A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
– Dinamika: a pianótól a fortéig.
– Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül.
– Hangterjedelem: G- d'-ig.

– Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka- és hangképző gyakorlatokon keresztül.
– A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC

Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül
Hangsorok hármashangzat-felbontással a megadott hangterjedelmen belül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kotta nélkül,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A dúr és moll hangsor szerkezete.
– A 9/8-os, 12/8-os ütem.
– Ritmusképletek: Az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
– A társas zenélés alapjai, két-háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.

– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
– A manuális készség továbbfejlesztése.
– A legato játék kifejlesztése, kvart- és kvintkötések lefelé és felfelé.

Ajánlott tananyag

Steiner: Harsonaiskola ABC
Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.
Kvint- és kvartkötések és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel;
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.
– Hangképzés: a használt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt

tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Harsonaiskola ABC
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Colin: Kötésgyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Steiner: Bariton ABC
Perényi Péter: 347 etűd
Steiner: Harsona ABC
Lubik: Kantilénák
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
Sztán: Repertoire – Trombita,
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 -2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
Steiner: Repertoire – Rézfúvók
Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

Követelmény
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B”tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.

– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
Arban: Skálagyakorlatok
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I.
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita
Előadási darabok gordonkára I
Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1-2.
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Csáth: Előadási darabok gordonkára I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Sugár: Dal és tánc
Hasse: Két tánc
Purcell: Szvit
Diabelli: Sonatina

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- oktáv kötések le és felfelé.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
Lubik: Kantiléna
Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
Borst: Skálagyakorlatok trombitára
Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
Clodomir: Petits Exercices.
Robert Müller: Technische studien I-II
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
Makovecz: Válogatott etűdök I.
Arban: gyakorlatok válogatva
Steiner: Harsona ABC
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
Sztán: Repertoire Trombita-
Előadási darabok gordonkára I,
Lengyel-Pejtsik: Gordonkamuzsika I-II
Steiner: Repertoire Rézfúvók
Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
Sugár: Dal és tánc
Diabelli: Szonatina
Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
Telemann: F-dúr sonata
Marcello: Hat szonáta csellóra

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint-, kvart-, nagy és kis terckötések.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló
– a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
– sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolókakezelést,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra,
– rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
– ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
– egy szabadon választott skála és hármashangzat-felbontás két oktávon keresztül,
– két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat
– egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

Legyen képes
– a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– az állóképesség növelésére

– árnyaltabb zenei megformálásra.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Harsona-tenorkürt-baritonkürt főtárgy
„A” tagozat: minimum 8 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona
„A” tagozat
– Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat-felbontással.
– Egy etűd; Steiner: Harsona-ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto (EMB Z 14144) nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet).
– Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára (EMB Z 14143) I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Ária 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc a Repertoire album gordonkára és zongorára c. gyűjteményből (EMB Z 5958), Marcello szonátatételek a 6 szonáta gordonkára és basso continuóra c. kötetből (EMB Z 13547), vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt
„A” tagozat
– Egy másfél oktávos skála első képlete.
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114). Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy másfél oktávos skála három képlettel.
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) Clodomir: Etűdök I-II. nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114), J.S.Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31. G.Giordani: Arietta 33., G.B.Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt
„A” tagozat
– Egy másfél oktávos skála első képlete.
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. 51-116. (EMB12657) nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c, gyűjteményből (EMB13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky-Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy másfél oktávos skála három képlettel.
– Egy etűd; Steiner: Bariton-ABC (EMB14284) 70-86; Perényi: 347 etűd harsonára (EMB 14452) 130-137. nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab;Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) J.S.Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
– Díszítések és trillák.
– Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
– Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
– Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.
– A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
– Az előforduló tempójelzések ismerete.
– A kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése.
– Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff-ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Kötésgyakorlatok
Arban: Gyakorlatok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Arban: Skálatanulmányok
Clodomir: Etűdök I-II.
Arban: Ritmustanulmányok, díszítés- és trilla-előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatott etűdök I
Müller: Technikai gyakorlatok II-III.
Couillaud: 20 etűd
Marcello: Szonáták
Paudert: Berühmte Arien
Kurpiński: Kavatina
Baldassari: Szonáta
Barat: Orientale
Händel: Hallei szonáta
Teleman: B-dúr szonáta
Rouger: Velencei karnevál

Követelmény
A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.

Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Két oktávos skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
– A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Lip flexibilites (válogatva)
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat-felbontások
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Clodomir: Etűdök II.
Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatott etűdök
Bordogni: Vocalises
Müller: Technikai etűdök III
Blazevich: Etűdök harsonára
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp-ff-ig) az egész hangterjedelemben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I-II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I-II.
Clodomier: Etűdök II-III.
Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
A trombita- és harsonairodalom szólóművei

Követelmény
Díszítések.
Tripla- és/vagy duplanyelv előkészítés.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam”A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
– A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
– A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
– A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.
– A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I-II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I-II.
Clodomier: Etűdök II-III.
Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
Díszítések.
Ttripla és duplanyelv gyakorlatok.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókával.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
– Díszítések és trillák.
– Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
– Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
– Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés- és intervallumgyakorlatokkal.
– A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
– Az előforduló tempójelzések ismerete.
– A kamara- és zenekari játék előtérbe helyezése.
– Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp-ff-ig), különös figyelemmel a szép hangra.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Kötésgyakorlatok
Arban: Gyakorlatok
Arban: Skálatanulmányok
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
Clodomir: Etűdök I-II.
Arban: Ritmustanulmányok, díszítés- és trilla-előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatott etűdök I
Müller: Technikai gyakorlatok II-III.
Couillaud: 20 etűd
Marcello: Szonáták
Paudert: Berühmte Arien
Kurpiński: Kavatina
Baldassari: Szonáta
Barat: Orientale
Händel: Hallei szonáta
Teleman: B-dúr szonáta
Rouger: Velencei karnevál

Követelmény
A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.

Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat-felbontásokkal.
Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.
Egyszerű díszítések és trillák.
Kvint-, kvart- és terckötések összekapcsolása, oktávkötések.
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, terclépések, hármashangzat-felbontások (I-IV-V), hangköztanulmányok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül,
– Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Kétoktávos skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
– A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Colin: Lip flexibilites (válogatva)
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat-felbontások
Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
Clodomir: Etűdök II.
Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
Kopprasch: Technikai etűdök I.
Makovecz: Válogatottt Etűdök
Bordogni: Vocalises
Müller: Technikai etűdök III
Blazevich: Etűdök harsonára
Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp-ff-ig) az egész hangterjedelemben.

Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása, a pedálhangoktól a magas regiszterig fokozott figyelemmel a helyes funkciókra és a szép hangra.
A kétoktávos ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
– Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.
– Skálák két oktávos hangterjedelemben.
– Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
– A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
– A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.
– Technikai virtuozitás és a tenorkulcsban való tájékozódás fejlesztése
– A tanuló eddig megszerzett tudását elsősorban a társas zenélés különböző formációiban (kamara, zenekar) tudja kamatoztatni

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I-II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I-II.
Clodomir: Etűdök II-III.
Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
Clodomir: Etűdök II-III-IV.
Bhöme: Etűdök

Brandt: Etűdök

Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
Díszítések.
Tripla- és/vagy duplanyelv előkészítés.
Rövid előke, dupla előke.
Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– Technikai virtuozitás
– A tenor- és altkulcsban való tájékozódás

Ajánlott tananyag
Steiner: Mindennapi gyakorlatok
Slokar: Hangképző gyakorlatok
Rolf Quinque: ASA method
Stamp: Warm Ups
Colin: Warm Ups
Maggio: Befúvási gyakorlatok
Colin: Skálatanulmányok
Arban: Skálatanulmányok
Arban: Famous Method for Trombone
Colin: Modern Method for Trombone
Müller: Technikai etűdök III
Kopprasch: Technikai etűdök I-II
Bordogni: Vocalises
Lafosse: Complete Method III
Couillaud: 20 etűd
Vobaron: Etűdök I-II.
Clodomir: Etűdök II-III.
Makovecz: Válogatott etűdök I-II.
Clodomir: Etűdök II-III-IV.
Bhöme: Etűdök
Brandt: Etűdök

Corelli: Szonáták
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták

Követelmény
Díszítések.
Tripla és duplanyelv gyakorlatok.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókával.
Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.
A tanuló ismerjen különböző
– díszítéseket,
– trillákat,
– előkéket, tripla- és duplanyelves megoldásokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– hangszere múltját, irodalmát,
– a kiművelt hangszeres technika alapjait.
Legyen képes
– minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására,
– biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
– jó legato-technikára,
– dupla- és triplanyelv alkalmazására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Harsona-Tenorkürt-Baritonkürt főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona
A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: (EMB14143) 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható); Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I. EMB14143: 33-35., 37., 38., 44., 46-50. gyakorlatok nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).
– Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt
A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
– Egy etűd; Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493)1-30. nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
– Egy etűd Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 30-53. nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).
– Egy más stílusú előadási darab.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt
A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel

– Egy etűd; Kopprasch: Technikai etűdök I füzet (Hofmeister) nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat
– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel.
– Két etűd; (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) Kopprasch: Technikai etűdök 7-22. I füzet (Hofmeister), Perényi: 347 etűd harsonára 250-270 (EMB14452); Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú-gyors).
– Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
Jó minőségű zongora, vagy pianínó.
Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör.
Metronóm.
Legalább 2 darab állítható magasságú kottatartó.

TUBA

A tubatanítás célja feladatai:
– a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása – kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
– a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
– a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,

– a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
– a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
– a zenei hallás átfogó fejlesztése,
– zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
– az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a tuba történetét, legalább elméletben a különböző hangolású hangszereket
– a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
– a hangszer irodalmát, a hangszer zenekari-, kamarazenei- és szóló-irodalmának legalább a tananyagban megjelenő részét,
– a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
– a segédfogásokat, alkalmazásuk lehetőségeit a tiszta intonáció és az előforduló díszítések könnyebb megvalósítása érdekében,
– a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
– a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
– a mindennapi gyakorlás – didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti – szükségességét,
– a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló
– hallását, belső hallását, intonációs képességét,
– hangszertechnikai tudását,
– megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat
– a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
– a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, szinten tartására és javítására
– a tiszta intonációra,
– folyamatos hangszerjátékra, árnyalt és stílusos előadásra,
– a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.
– társas muzsikálásra.

Fejlessze és ellenőrizze a különböző funkcionális készségek kialakítását
– a helyes légzést intenzív légzésfejlesztő gyakorlatokkal (hangszerrel és hangszer nélkül);
– a szájizomzatot

Előképző évfolyamok

A tuba oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók fizikai, alkati

fejlettségére, alkalmasságára. Általában 9-10 éves korban éri el testi fejlődésük a hangszeroktatás elkezdéséhez kívánatos szintet.
A hangszeres Előképző évfolyamok az általános zenei érzék és a hangszeres készségek felmérését, a képességek kibontakoztatását szolgálják.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A törzshangok olvasása basszuskulcsban.
– Az egész, fél, negyed hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
– Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.: Tubaiskola

Követelmény
Az ideális tubahang igényének kialakítása.
Hangterjedelem: E-f-ig a hangok fogásai.
A kottaolvasás basszuskulcsban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A törzshangok olvasása violin- és basszuskulcsban.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
– Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
– A rézfúvós hangszerek – ezen belül a tuba – felépítésének, megszólaltatási módjának ismerete.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)

Sára J.: Tubaiskola

Követelmény
Az ideális tubahang igényének kialakítása.
Hangterjedelem: E-f-ig a hangok fogásai.
A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A 4/4-es, 2/4-es és 3/4es ütem
– Az előjegyzések ismerete.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad értékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A tananyagban előforduló tempójelek, zenei műszavak ismerete.
– A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
– Memóriafejlesztés: népdalok és előadási darabok kotta nélkül játszása.
– A hangszer felépítése, részei, a megszólaltatás módja.
– A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
– A helyes légzés beállítása, a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a légvezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása, fúvóka-gyakorlatokkal.
– A hangindítás megalapozása.
– A nyelvtechnika megalapozása.
– A legato játékmód alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
– A nyújtópont alkalmazásának ismerete.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára József: Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Követelmény
A megadott hangterjedelmen belül tanult hangszeres gyakorlatok, előadási darabok egyenletes, folyamatos előadása, helyesen kialakított légzés és szájtartás mellett.
A tananyagban előforduló tempójelzések, zenei műszavak ismerete.

A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.

Hangterjedelem: D-a-ig.
Skála: 2#, 2b előjegyzésig, két variációval.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
– A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
– A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
– A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
– A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
– Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
– A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.
– A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára József: Tubaiskola (10)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

Követelmény
Skálák 2#, 2b előjegyzésig dúrban és mollban, legalább 2 variációval.
Hangterjedelem C-b-ig.
A tanuló legyen képes a tanult etűdöket és előadási darabokat jó szájtartással, jó légzéstechnikával, egyenletes és folyamatos játékkal előadni, elvárható alapvető dinamikai árnyalással.
A végzett tananyagban előforduló tempó,- dinamikai jelzések, zenei műszavak ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– Újabb ütemfajták és tempójelzések
– A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
– A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
– A játékmód további differenciálása.
– A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
– A hangterjedelem bővítése: kontra B-b-ig.
– Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
– A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
– A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
– A manuális technika továbbfejlesztése.
– Az intonáció fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára J.:Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
Előadási darabok gordonkára .1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
Skálák 3#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
Hangterjedelem: kontra B-b-ig.
Előadási darabok.
Különböző játékmódok megvalósítása.
A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kotta nélkül,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
– A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
– Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.

– Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
– Dinamikai differenciálás (pp-ff-ig).
– A zeneművek szerkezeti tagolása (Da capo, triós forma).
– A hangterjedelem bővítése kontra B-től 1vonalas d -ig.
– A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
– A társas zenélés megalapozása, két-háromszólamú gyakorlatok játszása.
– Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
– Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
– A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
– Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.:Tubaiskola
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval.
Előadási darabok kotta nélküli játéka.
A társas zenélés követelményeinek ismerete.
A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála legalább öt képlettel,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
– Az előadási darabok formai elemzése.
– A lapról olvasási készség fejlesztése.
– A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
– A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
– Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.

– A hangterjedelem továbbfejlesztése.
– A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
– A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
– Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig.
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
– A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
– A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
– Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
– Hangterjedelem bővítése.
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott

hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)
Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
Színvonalas „művészi" megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban 4#, 4b-ig dúrban, mollban, hat variációval.
Magabiztos színpadi fellépés.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
– A 3/8, 6/8,-os ütemek.
– A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.
– A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
– Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
– A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
– A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
– A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
– A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára József: Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)

Követelmény

Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban.
Magabiztos színpadi fellépés Az „A” tagozat anyagán túl a skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– Újabb ütemfajták és tempójelzések
– A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
– A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
– A játékmód további differenciálása.
– A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
– A hangterjedelem bővítése: kontra B-b-ig.
– Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
– A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
– A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
– A manuális technika továbbfejlesztése.
– Az intonáció fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Sára J.: Tubaiskola
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
Lebegyev: Tubaiskola (Muzika Moszkva)
Előadási darabok gordonkára 1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
Skálák 2#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
Hangterjedelem: kontra B-b-ig.
Előadási darabok.
Különböző játékmódok megvalósítása.
A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó

gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.
Skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
– A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
– Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
– Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
– Dinamikai differenciálás (pp-ff-ig).
A hangterjedelem bővítése.
– A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
– A társas zenélés megalapozása, két-háromszólamú gyakorlatok játszása.
– Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
– Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
– A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
– Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Sára J.:Tubaiskola
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval,
Előadási darabok kotta nélküli játéka.
A társas zenélés követelményeinek ismerete.
A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.
A legato, staccato, játékmód telt, folyamatos, szép tónusú előadása, kottahű tolmácsolása, valamint tercmenetes variáció.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála három képlettel,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
– Az előadási darabok formai elemzése.
– A lapról olvasási készség fejlesztése.
– A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
– A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
– Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
– A hangterjedelem továbbfejlesztése.
– A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
– A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
– Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
A díszítés és a trilla megalapozása, a skálák tempójának fokozása.
A tanuló tudja korrigálni hangszerének intonációs hibáit, valamint hangszerét önállóan behangolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy skála három képlettel,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
– A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
– A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
– Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
– Hangterjedelem bővítése kontra.
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)
Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F-Tuba: FH2091, B-Tuba: FH2092)

Követelmény
Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Magabiztos színpadi fellépés.
A díszítés és a trilla játékának ismerete.
Fokozott tempójú skálázás.
A tanuló ismerje saját hangszerének technikai és intonációs hiányosságait, és azt legyen képes korrigálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála három képlettel,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,
– a rokon rézfúvós hangszereket,
– a tuba szerkezeti felépítését, és felhangrendszerét a tanult hangterjedelemben (lehetőleg a 10. felhangig), alkalmazási területeit,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló
– ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
– különböző artikulációs előírások (tenuto, staccato, legato, marcato) és játékmódok megvalósítására,
– a zenei mondanivaló megformálására
– az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
– a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
– a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
– az előadási darabok kotta nélküli játszására,
– a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
– a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
– a hangszer önálló behangolására,
– a hangszer szakszerű karbantartására.
– skálázni 4# – 4b előjegyzésig

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
Legyen képes
– az tanult anyagban előforduló hangterjedelemen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– az állóképesség növelésére,
– árnyaltabb zenei megformálásokra.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Tuba főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat
– Egy skála legalább három variációval.
– Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet (Zimmermann), Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; F. Schubert: Bölcsődal (EMB13114) (169), H. Purcell: Rigaudon (166) nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála dúr és moll változata, legalább három variációval.
– Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Vivaldi: Tél, Händel: Bourrée, Corelli: Sarabande és Gavotte nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dinamikai szélsőségek (pp-ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
– A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
– A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
– Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.

– A zenei memória továbbfejlesztése.
– Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
– A lapról olvasás fejlesztése.
– Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
– Csoportos együttmuzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény
A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
– A hangterjedelem fokozása egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
– A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T-S-D, I-IV-V) beépítésével, alkalmazásával.
– Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
– A formáló- és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény
Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
– A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
– Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
– A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
– A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
Gordon Jacob: Szvit tubára (Boosey & Hawke
Marcello: Szonáták
Vivaldi: szonáták

Követelmény
Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
– A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
– A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.

Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy))
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: Etüdök (Hofmeister)
J. Ringleben: „The Storm King" (Carl Fischer Music)
Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
Don Haddad: Szvit tubára (Shawnee Press Inc.)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény
A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

7. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A dinamikai szélsőségek (pp-ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
– A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
– A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
– Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
– A lapról olvasás fejlesztése.
– Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
– Csoportos együttmuzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

Követelmény
A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.
A tanuló egyéni képességéhez igazodva kiválasztott különböző zenei stílusú, technikailag és zeneileg igényesebb, nehezebb előadási darabok stílusos, karakterisztikus előadása.
A skálagyakorlatok variációkkal bővített előadása.
Művészileg igényesebb kamarazenei, vagy zenekari feladat ellátása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
– Az ismert hangterjedelem egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
– A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T-S-D, I-IV-V) beépítésével, alkalmazásával.
– Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
– A formáló- és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.
Szólisztikus feladatok ellátása kamara-, szimfonikus-, illetve fúvós zenekarban.
Skálatanulmányok játszása fokozottabb tempóban.
A hang megszólaltatásában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének fokozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.
9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
– A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
– Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
– A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
– A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
Gordon Jacob: Szvit tubára
Marcello: Szonáták
Vivaldi: szonáták

Követelmény
Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése;
A dupla- és triplanyelv megalapozása;
A nehezebb, bonyolultabb ritmusképletek ismerete, elsajátítása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy skála variációkkal,
– Két gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
– A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
– A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
– Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.
– A zenei előadásmódok, tempójelzések, zenei műszavak bővebb ismerete;
– A zeneirodalom néhány híres tubaszólójának megismertetése

Ajánlott tananyag
Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
J. Ringleben: „The Storm King” (Carl Fischer Music)
Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
Don Haddad: Szvit tubára Shawnee Press Inc.)
Marcello: Szonáták
Vivaldi: Szonáták
Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

Követelmény
A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése.
A dupla- és triplanyelv használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül),
– Két különböző karakterű etűd,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje meg a tanuló

– a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait
– a tuba irodalmát,
– a zeneirodalom híres tubaszólóit.

Legyen képes a tanuló
– a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
– a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
– az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
– a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
– tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,
– az önálló munkára.

Tudja alkalmazni a tanuló
– a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
– a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– természetes, oldott hangszerkezelésre,
– helyes test- és hangszertartásra,
– a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
– a tanár útmutatásai alapján a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.)
– játékában a hangindítás, hangelválasztás és hangbefejezés a stílus és a zenei karakter megkívánta különböző módjait,
– árnyaltabb artikulációra (portato, sfz, martellato),
– a tananyagban szereplő és előadott művekhez szükséges mértékű virtuozitásra.

Tudjon kontra F és f^1 között
– kiegyenlítetten,
– különböző dinamikai árnyalatokkal,
– tiszta intonációval,
– megfelelő nyelvtechnikával játszani.
– ismerje az alapvető díszítéseket (trilla, mordent, előke),
– alapszinten a dupla- és tripla nyelv-technikát,
– ismerje fel alkalmazásának lehetőségét a zenekari, a kamarazenei és a szóló művekben.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Tuba főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy skála, legalább 3 képlettel,
– Egy etűd; Kietzer: Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén.
– Két előadási darab; G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén vagy egy könnyebb barokk szonáta két tétele és egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Egy skála, legalább 4 képlettel, mely szekvenciát is tartalmaz
– Egy gyakorlat; Kietzer: Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291, 297 Kopprasch: I. kötet: (Hofmeister FH6045) 3., 8., gyakorlatok nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele; B. Marcello: F-dúr szonáta, C-dúr szonáta nehézségi szintjén.
– Egy, az előbbitől eltérő stílusú darab; Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
A tanulók létszámának megfelelő, jó minőségű hangszer.
Jól hangolt zongora.
Egész alakot visszaadó tükör
Minimum 2 darab kottaállvány.
Metronóm

AKKORDIKUS TANSZAK

GITÁR

Az alapfokú művészetoktatás „klasszikus gitár” tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

A gitártanítás céljai, feladatai
Tanítsa meg:
– A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
– A gitár különböző behangolási módjait.
– A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb- és balkézzel egyaránt.
– A gitárirodalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
– A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.
– A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
– A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.
– A gitár, mint kísérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.
– A hangszer karbantartási feladatok elvégzését.

Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat:
– Helyes test-, hangszer- és kéztartás.
– Laza kar- és ujjtechnika.
– A két kéz pontosan összehangolt mozgása.
– Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
– Összességében könnyed hangszerkezelés.

Gyakoroltasson rendszeresen:
– Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.
– Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési- és ritmusvariációkkal is.
– Arpeggio gyakorlatokat.
– A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.

Ösztönözze a tanulókat:
– Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.
– Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.

– A rendszeres társas muzsikálásra.

Fordítson figyelmet:
– A precíz hangszerhangolásra.
– A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
– A tudatos zenei memorizálásra.
– A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten – a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– A megtanult törzshangok ábécés nevei.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p-i-m-a ujjakkal.
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey-Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények
Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord hangterjedelemben.
Olyan könnyű gyakorlatok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két népdal, illetve gyermekdal,
– Egy könnyű etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten- a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– Forte és piano.
– Az ütemhangsúly.

– A megtanult törzshangok ábécés nevei.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p-i-m-a ujjakkal.
– Ostinato és dudabasszus kiséret
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
– Hangos-halk játék. Hangsúlyos hang játéka.
– A többszólamúság lehetőség szerinti megtanítása együttpengetés nélkül.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola I.
Szendrey-Karper L.: 50 magyar népdal

Követelmények
Kétféle ritmusértéket (negyedet, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord, hexachord hangterjedelemben.
Népdalfeldolgozások ostinato, vagy dudabasszus kisérettel.
Olyan könnyű darabok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Két népdal, illetve gyermekdal,
– Két etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A tanuló ismerkedjen meg a gitár részeivel és felépítésével.
– Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
– Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.
– Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
– Pontozott hangok, nyújtott és éles ritmus.
– Primo-secondo, Da Capo al Fine.
– A dinamika fogalma. Forte, mezzoforte és piano.
– Az ütemhangsúly.
– A megtanult hangok ábécés nevei, előjegyzések, módosított hangok.
– Kis- és nagyszekund.
– A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása, stabilizálása
– A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása, továbbá az arpeggio pengetés p-i-m-a ujjakkal.
– A többszólamúság megtanítása együttpengetés nélkül, majd együttpengetéssel.
– Együttpengetés két ujjal, különböző variációkban.
– Kétszólamú dallam-kiséret játék együttpengetéssel
– Szünetek játéka az üres húrok tompításával.
– Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
– Előjegyzés nélküli modális hangsorok játéka az első fekvésben.
– Módosított hangok tanulása a zenei anyagnak megfelelően. C-dúr, G-dúr, F-dúr, a-moll, e-moll, d-moll hangsorok játéka az első fekvésben.
– Tanítsuk meg a zenei nyitás-zárás és a helyes hangsúlyok alkalmazását. Dinamikai váltás tanítása.

Ajánlott tananyag
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola I. II.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok I.
Szendrey-Karper L.: 50 magyar népdal
Fodor – Marnitz – Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények
Egyszólamú népdalok eljátszása p, illetve i-m-a ujjakkal, tirando, vagy apoyando, váltott pengetéssel.
Könnyű kétszólamú népdalfeldolgozások és előadási darabok együttpengetéssel.
A többszólamúság megjelenésével – az egész tanulási folyamatban – ügyeljünk a gondos szólamvezetésre a ritmusértékek szólamonkénti pontos betartásával.
Könnyű arpeggio pengetésű etűdök, előadási darabok sok üres húrral.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy magyar népdal,
– Egy etűd, melyben megtalálható az arpeggio valamilyen formája,
– Két előadási darab, melyben megvalósul az együttpengetéses kétszólamúság.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tanítsuk meg a darabokban előforduló új ütembeosztásokat (3/8, 6/8)
– A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
– Ismerje a tanuló a tizenhatod értékű hangot és szünetjelet, a pontozott nyolcadértéket, a triolát és a szinkópát.
– Fontos a tanult darabok szerkezeti (formai) elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Játsszon a tanuló kétoktávos F- és G-dúr skálát az első fekvésben.
– Gyakoroltassunk egy-egy húron kromatikus ujjgyakorlatokat.
– A második fekvés és az egyszerű fekvésváltás megismerése.
– A kettősfogások gyakorlása, fejlesztése.
– Az együttpengetés és az arpeggio továbbfejlesztése könnyű kétszólamú darabokban.
– Kezdjük el az artikuláció tanítását és alkalmazását a művekben.
– Tanítsuk meg és alkalmazzuk a hangszínváltást.
– Tanítsuk meg a természetes üveghangokat a XII. érintőnél.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola II., III.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok II., III.
Fodor-Marnitz-Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények
Könnyű kétszólamú darabok eljátszása.
Az arpeggio pengetés egyszerű darabokban (pl. Carulli, Carcassi, Sor).
Lapról játék az előző év nehézségi szintjén.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismerje meg a tanuló a gitár rövid történetét.
– A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
– A darabokban előforduló összetettebb ritmusképletek ismerete.
– A dúr és moll hármashangzat felépítése.

A hangszerkezelés fejlesztése

– A scordatura használatának bevezetése; folytatása a további években.
– Tanítsuk meg az ötödik fekvés hangjait.
– Játszassuk a kétoktávos G-dúr skálát második fekvésben és a C-dúr skálát ötödik fekvésben, harmadik húrról indítva.
– Tanítsuk meg és gyakoroltassuk a legegyszerűbb kötéseket bal kézzel (elpengetés, ráütés), és alkalmazni könnyű darabokban.
– Fontos a hármasfogások tanítása és gyakorlása.
– Tanítsuk meg a kisbarrét 2, majd 3 húron.
– Tanítsunk egyszerű mechanikus ujjgyakorlatokat ismétlődő mozgásokkal.
– Tanítsuk meg a természetes üveghangokat az V. és VII. érintőknél.
– Fontos a sul ponticello és sul tasto játék, továbbá a dinamikai árnyalás (crescendo, diminuendo) megvalósítása.
– Kezdjük el a nem kívánt hangösszecsengések tompítását, kezdetben a domináns-tonika zárlatokban. (Pld. üres húron E-A, A-D)
– Balkéz fogás-sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok tanítása és játéka az ötödik fekvésig.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola III., IV.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok II.-IV.
Fodor-Marnitz-Vass: Gitáros képeskönyv
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)

Követelmények
Egy adott technikai problémát feldolgozó etűd megvalósítása (pl. kötés, kisbarré).
Az első fekvés összekapcsolása más fekvésekkel egy mérsékelt tempójú etűdben, vagy előadási darabban.
Könnyű tánctétel jellegzetességeinek megvalósítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű előadási darab.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A modális hangsorok ismerete. Egyszerű harmóniai elemzés a tanár irányításával.
– A dominánsszeptim-akkord megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Kezdjük el a prím és oktávhangolás tanítását üveghangokkal.
– Tanítsuk meg az hetedik fekvés hangjait.
– Kötések továbbfejlesztése (elpengetés, ráütés), és alkalmazása a darabokban. Játszani kell könnyű ékesítéseket is (pl. előke).
– Négyesfogások bevezetése.
– A barré továbbfejlesztése. Akkord fogások kis/tört barréval.

– Vibrato megtanítása.
– Tanítsuk meg a kétoktávos fekvésváltásos C-dúr skálát. Transzponáltassuk a G-dúr skálát a hetedik fekvésig.
– Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását.
– Balkéz fogás-sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a hetedik fekvésig.
– Tört-akkord játék megtanítása.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola III.- V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.-VI.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.-35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök I-V.

Követelmények
Reneszánsz, barokk tánctételek és klasszikus darabok stílusos megszólaltatása.
Terjedelmesebb etűd megtanulása.
Rövid, könnyű XX. századi vagy kortárs darabok megtanulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Hangszertörténeti ismeretek gyarapítása.
– Harmóniai elemzés az évfolyamnak megfelelő elméleti ismeretek alapján, a tanár irányításával.
– Beszélgetés a romantikus és a XX. századi zenéről a tanult darabok alapján.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg a kilencedik fekvés hangjait.
– Kötéses díszítések továbbfejlesztése.
– Gyakoroltassuk a kromatikus skálákat és hétfokú hangsorokat egy húron, fekvésváltással.
– Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
– Kezdjük el a 6 húros nagybarré tanítását.
– A tört-akkord játék továbbfejlesztése.
– Folytassuk a nem kívánt hangösszecsengések tompításának tanítását a balkéz bevonásával is.
– Balkéz fogás-sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a kilencedik fekvésig.

– Lényeges az ujjrendezés alapelveinek rendszeres megbeszélése.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola IV.- V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok V.-VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.-35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Aguado: Etűdök I.
Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök VI.-X.
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek-ből könnyebb tételek.
A Musica per Chitarra sorozat kiadványaiból az évfolyam nehézségi szintjének megfelelően válogatva.

Követelmények
Mérsékelt tempójú etűd, amely magasabb fekvéseket is érint.
Klasszikus tánctételek (pld. Sor Walzerek) előadása.
Romantikus, (pld. Marschner: Bagatell) és XX. századi, vagy kortárs darabok (Pld. Brouwer Etűd VI-X.) eljátszása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
– Ismerje fel a tanuló a főbb zenei korszakokat stílusjegyeik alapján.
– Legyen képes a zenei formák (szvit- és szonátatételek) szerkezetének felismerésére és a tempók megállapítására tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg a háromoktávos dúr- és moll skálákat (E-dúr, e-moll).
– Stabilizáljuk, erősítsük meg a nagybarrét.
– Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
– Törekedjünk a a nem kívánt hangösszecsengések tompításának még differenciáltabb kivitelezésére.
– Balkéz fogás-sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése.
– Az önálló az ujjrendezés alapelveinek kialakítása.

Ajánlott tananyag
Aguado: Etűdök
Carcassi Etűdök op. 60
Giuliani: Etűdök
Nagy E. – Mosóczi M.:Gitáriskola V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok VII-VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Régi spanyol muzsika
Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31
Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
Brouwer: Etűdök VI.-X.
Faragó: Musica Ficta
Pavlovits Dávid gitárdarabjai.

Követelmények
Tudni kell a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét helyes tempóarányokkal játszani.
Tanuljon meg a tanuló egy terjedelmesebb, vagy élénkebb tempójú etűdöt is.
Játsszon a romantikus, XX. századi, és kortárs zeneszerzők műveiből.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismerje a tanuló a 2/2, 3/8, 6/8-os ütembeosztást.
– Tanítsuk meg 3#, 2b előjegyzésig a dúr és moll hangnemeket.
– Ismerje a tanuló a dinamikai árnyalást (crescendo, diminuendo).
– Ismerje a prím, szekund, terc, kvart, kvint, oktáv hangközöket.
– Tanítsuk meg a tizenhatodértéket és -szünetet; a triolát és a szinkópát, valamint a pontozott nyolcadot.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg a kis barré-t. Rendszeresen gyakoroltassuk a kromatikus skálát az I. fekvésben.
– Tanítsuk meg a kétoktávos G-dúr skálát (üres húrok használata nélkül), különböző ritmusképletekkel is.
– Ismerni kell az I. fekvés teljes hangkészlete mellett az V. fekvés törzshangjait is.
– Játszassunk kettős- és hármasfogásokat is.
– Kapcsoljuk össze az első fekvést más fekvésekkel is.
– Tovább kell fejleszteni az arpeggio-játékot.
– A sul ponticello és sul tasto játék megvalósítása fontos.
– Gyakoroltassuk a staccato portato és tenuto játékot is.
– Tanítsuk a hangolást, prím és oktáv hangközökkel.
– Ismertessük meg a tanulót a természetes üveghangokkal.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola II.-IV.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok II.-IV.
Fodor-Marnitz-Vass: Gitáros képeskönyv

Követelmények
Az arpeggio pengetés megvalósítása egyszerű etűdben (Carcassi, Carulli, Sor).
A dinamikai árnyalás gyakorlati megvalósítása.
Az első fekvés más fekvéssel való összekapcsolása egyszerű etűdben vagy előadási darabban.
A reneszánsz táncok jellegzetességeinek megfigyelése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tanítsuk meg a modális hangsorokat, hogy a darabokban megjelenő modális fordulatokat megmutathassuk.
– Ismerni kell a dúr és moll hangsorokat 4#, 4b előjegyzésig.
– Ismertessük meg a tanulókkal a szext és szeptim hangközöket.
– Elméleti szinten foglalkozzunk a dúr és moll hármashangzat és dominánsszeptim-akkord felépítésével.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Fontos a fekvésváltás továbbfejlesztése; a kromatikus és diatonikus skála fekvésváltással.
– Tanítsuk meg a kétoktávos C-dúr skálát, játszassuk a G-dúr skálát különböző fekvésekben.
– Gyakoroltassuk a kötést bal kézzel (ráütés, elpengetés), különféle kombinációkkal.
– Ismertessük meg a tanulóval az előkét és az utókát.

– Tanítsuk meg a kis, tört, és nagy barré-t.
– Kezdjük el gyakoroltatni a tremolo pengetést és az arpeggio-játék különféle változatait.
– Gyakoroltassuk a IX. fekvés hangjait.
– Alkalmazzuk a vibratot. Fejlesszük a dinamikai árnyalás minőségét.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola III.- V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.-VI.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
F. Sor Op. 31.-35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök I-V.

Követelmények
Barokk és klasszikus tánctételek díszítése.
Nehézségi szint: Brescianello, G. Sanz és könnyebb Weiss darabok, Sor: Etűdök op. 31, op. 35 sorozat és Walzerek.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tudatosítsuk az ujjrendezés alapelveit.
– Végeztessünk a tanulókkal harmóniai elemzést egyszerű darabokban, tanári segítséggel.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Fontos a kromatikus skálák és a kézügyesítő (ujjfüggetlenítő), gyorsító gyakorlatok különböző fajtáinak gyakoroltatása.
– Tanítsuk meg a háromoktávos E-dúr skálát.
– Fejlesszük tovább a díszítési technikát.
– Mutassuk meg az üveghangképzés további lehetőségeit.

Ajánlott tananyag
Nagy E.-Mosóczi M.: Gitáriskola IV.- V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok V.-VIII.
Repertoire gitárra (EMB Z.14445)
F. Sor Op. 31.-35.
Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
Aguado: Etűdök I.
Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.

Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
Brouwer: Etűdök VI.-X.
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek-ből könnyebb tételek.

Követelmények
Különböző fekvések használata etűdökben.
Klasszikus tánctétel, romantikus vagy impresszionista darabot, illetve rövid XX. századi műveket stílushű előadása.
Nehézségi szint: Aguado: Etűdök, Carcassi: Etűdök op. 60, Ponce: Prelűdök stb.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismeretek felhasználásával önállóan végezzen a tanuló formai, és harmóniai elemzést.
– Tanulja meg a tanuló elméleti szinten a hármas- és négyeshangzatok megfordításait.
– Tanítsuk a zenei formákat (pl. szvit, szonáta) és azok szerkezetét és a tempójellegzetességeket.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Tanítsuk meg a háromoktávos e-moll skálát, továbbá a modális hangsorokat egy húron, egy oktáv hangterjedelemben, valamint az egészhangú skálára épített különféle hangközmeneteket, változatos pengetési módokkal, kézügyesítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal.
– A tanulóknak törekedni kell az önálló, tudatos ujjrendezés kialakítására és a gyakorlás módszerességére.

Ajánlott tananyag
Aguado: Etűdök
Carcassi: Etűdök op. 60
Giuliani: Etűdök
Nagy E. – Mosóczi M.:Gitáriskola V.
Szendrey-Karper L.: Gitárgyakorlatok VII-VIII.
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Régi spanyol muzsika
Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31
Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus

Bartók-Szendrey: Gyermekeknek
Brouwer: Etűdök VI.-X.
Faragó: Musica Ficta

Követelmények
Játsszon a tanuló reneszánsz műveket.
Tudja előadni helyes tempóaránnyal a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét.
Tanuljon meg a tanuló legalább egy terjedelmes etűdöt is.
Szólaltasson meg legalább egy mérsékelt tempójú romantikus művet.
Nehézségi szint: L. Milan pavane-jai, de Visée tánctételei, könnyű Tarrega-, Marschner-darabok, Carcassi: Etűdök op. 60.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

6. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszeres továbbfejlődés mellett fontos a zenei tájékozottság elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.
– Szükséges a darabok szerkezeti, formai elemzése (barokk szvit, fúga, klasszikus szonáta stb.). Lényeges a darabok önálló kiválasztása és megtanulása a tanár felügyelete mellett.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Fontos a technikafejlesztés kézerősítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal. Lényeges a hangminőség állandó javítása.
– Játszassunk kromatikus skálát; dúr, moll és modális skálákat többféle hangnemben.
– Tanítsunk tercskálákat.
– Az egészhangú skálára épített valamennyi hangköz gyakorlása változatos pengetési módokkal. Cél: a játékbiztonság és állóképesség növelése.
– A tanuló ismerje meg a gitárjáték különleges effektusait: rasgueado, étouffé, kopogás.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Etűdök op. 60, Capricciók
Giuliani: Etűdök
Legnani: Capricciók
Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z.14445)
Dowland: Táncok és Fantáziák
Bach: Sonate e Partite könnyebb tételei
Bach: Lantművek (Sárközy) könnyebb tételei
Giuliani: Szonáta op. 15.
Napoleon Coste: Etűdök, előadási darabok

Tarrega: Mazurkák, Tango
A Musica per Chitarra Mertz kötetei
Könnyű koncertdarabok gitárra (Mosóczi-Nagy)
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek
Villa-Lobos: e-moll Prelűd
Brouwer: Etűdök XI-XV.
XX. századi magyar szerzők darabjai (pld. Farkas Ferenc)
Kortárs szerzők (pld. Pavlovits Dávid gitárdarabjai.)

Követelmények
Különböző karakterű, nehezebb barokk tánctételek előadása.
Technikafejlesztés gyors előadási darabokkal, illetve etűdökkel.
Nehézségi szint: Bach-szvitek/partiták könnyebb tánctételei, Legnani, Sor darabjai, Carcassi: Etűdök op. 60, Brouwer-etűdök, Villa-Lobos-prelűdök.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy technikai gyakorlat vagy skála,
– Egy etűd,
– Három különböző jellegű darab.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat
A tanuló rendelkezzék a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképességgel.
Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.
Ismerje
– a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:
– a fekvésjátékot, fekvésváltást,
– a kis és nagy barré-t,
– a kötéseket (ráütés, elpengetés),
– a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
– az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
– a törtakkord megszólaltatását,
– a nem kívánt hangösszecsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).
Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:
– dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler-darabok),
– harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
– egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).

Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.
Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:
– G-dúr, C-dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E-dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio-gyakorlatok,
– 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
– 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
– XX. századi művek (pl. Bartók – Szendrey).

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.
A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gitár főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, váltott pengetéssel, közepes tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással.
– Egy klasszikus etűd; Sor: Op. 31., Op. 35., Carcassi: Op. 60./2., 3., 6., 7. etűdök nehézségi szintjén.
– Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Reneszánsz magyar táncok gitárra (Edition Simonffy 151)
Barokk zene: pld. Brescianello, Weiss tánctételei, Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach átiratai (Nagy-Mosóczi: Gitáriskola V., Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet.)
Klasszikus zene: pld. Carulli: Larghetto alla siciliana (Nagy-Mosóczi: Gitáriskola V./78.) Carcassi: Capriccio (Nagy-Mosóczi: Gitáriskola V./50.) Sor: Allegretto (Szendrey: Gitárgyakorlatok VI./1.)
Romantikus zene: pld. Marschner: Bagatelle (Nagy-Mosóczi: Gitáriskola V./79.)
XX. századi / Kortárs zene;. Bartók-Szendrey: Gyermekeknek-ből könnyebb darabok: 1-5., 10. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I./5., 8. (EMB Z. 8883) (Nagy-Mosóczi: Gitáriskola IV./48.) Brouwer: Estudios sencillos I-X. nehézségi szintjén.

„B” tagozat
– 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, ritmusvariációval, gyorsabb tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással, gyorsabb tempóban.

– Egy klasszikus etűd; Carcassi: Op. 60./8.-17. etűdök nehézségi szintjén.
– Három különböző stílusú előadási darab a következő nehézségi szinteken:

Reneszánsz zene: pld. Luis Milan: 6 Pavane
Barokk zene: pld. J. Dowland: Seven Pieces, Robert de Visée: d-moll Szvit tételei, Bach: Sonate e Partite, Lantművek könnyebb tételei.
Klasszikus zene: pld. Sor: Menüettek, Keringők, Giuliani: C-dúr Szonáta op. 15.
Romantikus zene: pld. Tarrega könnyebb darabjai (Mazurkák)
XX. századi / Kortárs zene;. Bartók-Szendrey: Gyermekeknek-ből 6., 13., 17., 21. (EMB Z.7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I., II. (EMB Z. 8883, Z. 12065) Brouwer: Estudios sencillos VI-XV. nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése. Szólamvezetés elemzése egyszerűbb reneszánsz fantáziákban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Op. 60
Sor: Etűdök Op.29.
Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
Losy, Roncalli, Brescianello többtételes művei
Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.
Ponce: Prelűdök
Brouwer: Etűdök XI-XX.
Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények
A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására.
Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd
– Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, fantázia)
– Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
– Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
– Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Carcassi: Etűdök Op. 60
Sor: Etűdök Op. 29.
Giuliani: Etűdök Op. 48.
Brouwer: Etűdök, könnyebb előadási darabok
Mudarra és Narvaez fantáziák
Bach: Lantművek tételei
Weiss: Szvit tételek
Sor: Menüettek
Ponce: Prelűdök
Villa-Lobos: Prelűdök
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek
Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények
A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit.
Az előadásmód fejlesztése a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
– Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
– Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag
Sor: Etűdök Op. 29
Coste: Etűdök Op. 38.
Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei.
Diabelli: Szonáták
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Lauro: Vals-ok
Barrios kisebb művei.

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.
10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az esetleges technikai hiányosságok pótlása.
– A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása.
– Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a technikai elemek kombinálásával.
– Tanítsuk a modern művekben előforduló hangeffektusokat.

Ajánlott tananyag
Sagreras, Pujol, Villa-Lobos etűdök
Reneszánsz táncok és fantáziák
Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei
Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk
Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
Villa-Lobos: Choros
Leo Brouwer gitárdarabjai

Követelmények

Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.
– Szólamvezetés elemzése reneszánsz és barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás(ok) szükség szerinti korrigálása.
– Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Carcassi: Op. 60
Sor: Etűdök Op.29.
Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
Losy, Roncalli, Brescianello többtételes művei
Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei
Ponce: Prelűdök
Brouwer: Etűdök XI-XX.
Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

Követelmények
A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására.
Igényszint támasztása a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, partita, fantázia, fúga)
– Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)
– Részletesen elemezzünk egy klasszikus szonátatételt.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
– Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
– Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.
– Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Carcassi: Etűdök Op. 60
Sor: Etűdök Op. 29.
Giuliani: Etűdök Op. 48.
Brouwer: Etűdök, előadási darabok
Mudarra és Narvaez fantáziák
Bach: Lantművek tételei
Weiss: Szvit tételek
Sor: Menüettek
Ponce: Prelűdök
Villa-Lobos: Prelűdök
Bartók-Szendrey: Gyermekeknek
Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

Követelmények
A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit.
Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.
Legyen képes adottságainak megfelelően intenzív zenei gesztusok megvalósítására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
– Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
– Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.
– Erősítő gyakorlatok a kéz állóképességének növelésére.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Sor: Etűdök Op. 29
Coste: Etűdök Op. 38.
Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok
Weiss: Passacaglia
Diabelli: Szonáták
Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
Lauro: Vals-ok
Barrios művei.

Követelmények
Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az esetleges technikai hiányosságok pótlása. A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása
– Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a különböző technikai elemek kombinálásával.
– Személyre szabott bemelegítési szisztéma kidolgozása.
– A modern művekben előforduló hangeffektusok megszólaltatásának tökéletesítése.

Ajánlott tananyag
Carlevaro: Serie didactica para guitarra
Scott Tennant: Pumping nylon
Luigi Biscaldi: Esercizi speziali di virtuosismo
Sagreras, Pujol, Villa-Lobos etűdök
Reneszánsz táncok és fantáziák kapodaszter használatával is.
Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei.
Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk.
Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
Villa-Lobos: Choros
Különböző hangeffektusokat tartalmazó XX. Századi, vagy kortárs darabok (pld. Brouwer, Patachich Iván gitárdarabjai.)

Követelmények
A tanuló legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére.
Gazdag hangszínek és karakterek megvalósítására.
Többtételes szvit vagy szonáta megtanulására.
Könnyebb barokk versenymű egy tételének előadására.
A kortárs zenében előforduló hangeffektusok kivitelezésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Egy etűd,
– Három különböző stílusú előadási darab.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A" tagozat
A tanuló legyen képes tanulásának önálló folytatására, a zenei önképzés megvalósítására. Legyen olyan hangszerkezelési képességek birtokában, mely alkalmassá teszi az amatőr társas zenélésben felszabadult, aktív részvételre.

„B" tagozat (Az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló jusson olyan hangszeres és előadói készségek birtokába, mely elérhetővé teszi számára a zenei pálya választásának lehetőségét, továbbtanulást magasabb iskolatípusokban.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Gitár főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A" tagozat
Három oktávos dúr-vagy moll skála, vagy tercskála.
– Egy etűd; Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 (Universal) nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből (EMB 12378) nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 (EMB 12963) nr. 20., 21., Leo Brouwer VI-XV. nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtételes; reneszánsz és barokk darabok; John Dowland: Táncok és Fantáziák (EMB 8769), J. S. Bach: Könnyű tánctételek, Lantszvitek (EMB 13184), klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli (EMB 8821), Giuliani (EMB 12182, EMB 8931, EMB 8932), F. Sor művei (EMB 8799, 14445 kötetben, Ricordi, Universal); Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc (EMB 13519

kötetben), F. Tarrega: Marieta, Rosita; XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa-Lobos: Prelud II. V. nehézségi szintjén
– Egy kamaramű; Scarlatti: Öt Szonáta két gitárra (Fodor-Mosóczi) nehézségi szintjén.

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

Három oktávos dúr-vagy moll skála, vagy tercskála, szextskála
– Egy etűd; Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 (Universal) nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. (EMB 12963) nr. 22., 23., 24., Villa-Lobos: Etűdök nehézségi szintjén.
– Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenyműtöbb tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű; reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint (EMB 7031, EMB 7793, EMB 12033), J. Dowland: Luis Milan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei (EMB 13248), J. S. Bach: Lantszvitek (EMB 13184), csellószvitek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; Fernando Sor szonátái; romantikus szerzők, pl. F. Tárrega Romantikus darabok (EMB 8327) J. K. Mertz (EMB 13157, EMB 13519) továbbá Moreno-Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei; XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa-Lobos: Prelüdök, Choros nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Vivaldi könnyebb versenyművei, Giuliani: Duo Concertante per flauto e chitarra, Joplin: Ragtime nehézségi szintjén.

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
Legalább két darab kottatartó, két darab állítható lábzsámoly.
Félévenként egy húrkészlet.
Metronóm.

ÜTŐ

Az ütőhangszer tanítás feladatai
Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.
A társas muzsikálás elősegítése.

Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal
– az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
– a helyes ütéstechnikákat,

Fordítson figyelmet
– a helyes test-, és kéztartás kialakítására,
– pontos tempótartásra,
– a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
– a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
– az eltérő kézrendi megoldásokra,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Végeztessen az egyes zenei kíséret-formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola 1-2. évfolyamába járó gyermekek számára. Az egyéni foglalkozás mellett célszerű az együttes játékot is elkezdeni.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek, hangszerkezelés, technika.
– Dallamhangszeren 2-3 hang hangkészletű gyermekdalok.
– Ritmushangszereken a negyed érték, a nyolcad pár és a negyed szünet.
– Bevezetés a 4/4-es számolásba.
– A kottaolvasás gyakorlása a fenti ritmusokkal.
– Kamarazene-jellegű együttes játék a szaktanár ötletei alapján.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő-bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar

Követelmény
Ritmusgyakorlat
Ritmus-duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A leggyakrabban használt hangszerek ismerete.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad, pontozott fél és negyed érték és a megfelelő szünetek.
– Metrum: páros és páratlan lüktetésű metrumok (4/4 és 12/8 stb.), egyszerű váltakozó ütem.
– Záróvonal, ismétlőjel, f, mf, mp, p dinamika, és crescendo, decrescendo, marcato.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Helyes testtartás.
– „Szimmetrikus” verőfogás.
– Váltott kézzel való játék.
– Három dobon való játék (Technikai gyakorlatok).
– Különböző menzúrájú dallamhangszereken való játék.
– Különböző verők használata.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő-bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar

Követelmény
Ritmusgyakorlat (a tanult anyagból).
Ritmus-duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek
– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A tizenhatod, a pontozott nyolcad érték és szünet.
– Aszimmetrikus metrumok (5/8, 7/8).
– Dinamika: ff, pp, sf.
– Prima és seconda volta, da capo, dal segno, fermata.
– A játszott művekben előforduló tempójelzések ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A kisdob megfelelő magasságának beállítása.
– Helyes verőfogás.
– Kar és csukló használat.
– Ejtegetés.
– Nyolcados technikai gyakorlatok.
– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Hangszerek és verők váltása az együttes játékban.
– Egyszerűbb kézrendi problémák ismerete és megoldása.
– Különböző hangszínek előállítása és felismerése a hangszerek különböző verőkkel való megszólaltatása révén.

Ajánlott tananyag
Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő-bongó
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar
Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütős ABC

Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Vigdorovits: Kisdobiskola

Követelmény
Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren népdal vagy egyszerű előadási darab eljátszása zongorakísérettel vagy együttesben.
Egyszerű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben (hangszerváltás, verőváltás).
Mozgáskoordináció: kéz-lábmozgások összehangolása (lábmérőhöz felezés, harmadolás, negyedelés)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaraműű is.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A triola (nyolcad- és tizenhatod-triola).
– Hangsorok (dallamhangszeren), 2#, 2b előjegyzésig.
– Azonosságok és hasonlóságok felismerése a tanult darabokban.
– A periódus értelmezése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Szélsőséges dinamikák alkalmazása.
– A kisdob-tremolo előkészítése.
– Pattintott dupla ütések kisdobon.
– Paradiddle kézrendek.
– Tizenhatodos technikai gyakorlatok.
– Hangsúlyozás.
– Open Stroke Rolls.

Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar
Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütős ABC
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig

Követelmény
Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren megszólaltatott előadási darabok zongorakísérettel vagy együttesben.
Nehezebb szólamok megszólaltatása kamaraegyüttesben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy kisdob gyakorlat vagy duó,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.

– Harmincketted, „nagy-triola”, alla breve.
– Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.
– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Nyitott és zárt ütés.
– Closed Stroke Rolls.
– Előkék (egyes-, kettes-, hármas-, négyes előke kötve).
– Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
– Skála-gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
– Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
– A vibrafon-pedál kezelése (lehetőség szerint).

Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
Rövid rudimental szóló kisdobon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A basszuskulcs ismerete.
– Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása.
– Változó tempók alkalmazása.

– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
– A játszott anyag formai elemzése.
– Zenehallgatás, hangverseny-látogatás.
– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
– Hármashangzat-felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása.
– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
– Az üstdob kezelése, hangolása.
– Kézrendek az üstdobokon.
– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
– Üstdobtremolo (kiütött tremolo).

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Hangszerváltások együttesben.
Üstdob-gyakorlatok megszólaltatása.
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob-gyakorlatok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó üstdob gyakorlat,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaraműis.

5. évfolyam „A” tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
– A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
– A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
– Dobszerelés ismerete.
– A „kétszólamú” hangsúly-játék.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Drum Set játék:
– Helyes test- és verőtartás.
– Ütésterületek meghatározása.
– Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
– Egyszerűbb függetlenítések.

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I-IV.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Játék dobszerelésen:
– hangsúlyok kiosztva,

– kisdob-nagydobjáték: parallel –, ill. komplementer szólamok
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kisdob-nagydobjáték, vagy hangsúly-játék dobszerelésen kiosztva.
– Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel.
vagy
– Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel, vagy lehet kamaramű is. (Pl. 2 tétel vagy egy kamaramű és egy zongorakíséretes előadási darab.)
– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
– Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
– Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
– Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Egyszerűbb 3-4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
– Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
– Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin-szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
– Kiütött előkék.

Ajánlott tananyag
Balázs: Három burleszk
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Sigfrid Fink: Percussion Studio
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba,
Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Kósa: Ötös játék
Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)

Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: A triótól az oktettig
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon).
Dobszerelésen tánczenei- vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. (periodikus tagolás)
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Dobszerelésen tánczenei-, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.
– Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű, vagy kisdob szólódarab.

vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon)
– Egy kamaramű, vagy egy zongorakíséretes előadási darab.
– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

A „B” tagozaton tanuló tanulók átlagosnál jobb képességei, és a rendelkezésre álló magasabb óraszám lehetővé teszi számukra a zenei ismeretek megszerzése és hangszerkezelés fejlesztése terén, hogy az „A” tagozatos tanulókhoz képest nagyobb mennyiségű anyagot sajátítsanak el, magasabb szinten.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
– Harmincketted, „nagy-triola”, alla breve.
– Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.
– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Nyitott és zárt ütés
– Closed Stroke Roll
– Előkék (egyes-, kettes-, hármas-, négyes előke kötve).

– Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
– Nehezebb skála-gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
– Különböző hangszer-kombinációk kezelése, gyors hangszerváltások és gyors verőváltások alkalmazása.
– Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
– A vibrafon-pedál kezelése (lehetőség szerint).

Ajánlott tananyag
Balázs: Technikai gyakorlatok I-III.
Wolfgang Basler: Elementar
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Vivaldi: Four Seasons
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
Rövid rudimental szóló kisdobon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó.
– Egy rövid rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.
– Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, tercmenetekkel is.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A basszuskulcs ismerete, olvasása.
– Az „egy ütésben” való gondolkodás elsajátítása.
– Változó tempók alkalmazása.
– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
– A játszott anyag formai elemzése.
– Zenehallgatás, hangverseny-látogatás.
– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
– Hármashangzat-felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása, hangok lefogása.
– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
– Árnyalt dinamika alkalmazása.
– Az üstdob kezelése, hangolása.
– Kézrendek az üstdobokon.
– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
– Üstdobtremoló (kiütött tremoló).

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek

Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Bonyolultabb hangszerváltások együttesben.
Üstdob-gyakorlatok megszólaltatása (lehetőség szerint 3-4 hangszeren is).
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob-gyakorlatok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy tremolós üstdob-gyakorlat (lehetőség szerint 3-4 hangszeren).
– Számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150-ből az 1.-20.)
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.

5. évfolyam „B” tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
– A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
– A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
– Dobszerelés ismerete.
– A „kétszólamú” hangsúly-játék.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Drum Set játék:
– Helyes test- és verőtartás.
– Ütésterületek meghatározása.
– Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
– Egyszerűbb függetlenítések.

Ajánlott tananyag
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény

Játék dobszerelésen:
– hangsúlyok kiosztva
– kisdob-nagydobjáték: paralel –, ill. komplementer szólamok
Kétszólamú játék dallamhangszeren.
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.
Rudimental szóló dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kisdob-nagydobjáték, vagy hangsúly-játék dobszerelésen kiosztva.
– Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Rudimental szóló dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora-vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.
– Egy tremolós üstdob-gyakorlat (lehetőség szerint 3-4 hangszeren), vagy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150-ből a 20.-40.)

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
– Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
– Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
– Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

A hangszerkezelés fejlesztése
– 3-4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
– Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
– Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin-szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
– Kiütött előkék.

Ajánlott tananyag
Balázs: Három burleszk
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Sigfrid Fink: Percussion Studio
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel

Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Kósa: Ötös játék
Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.-II.
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Vivaldi: Four Seasons
Zempléni: A triótól az oktettig
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

Követelmény
A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren, kotta nélkül (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon).
Dobszerelésen tánczenei-, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (periodikus tagolás).
Szólójáték dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Dobszerelésen tánczenei-, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (lehet élő- vagy rögzített zenéhez is).
– Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora-vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).

vagy
– Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel. (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon.)
– Egy kamaramű.
– Egy Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).
– Egy tremolós üstdob-gyakorlat (lehetőség szerint 3-4 hangszeren).
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon (pl. Wilcoxon 150-ből a 30.-50.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
Ismerje a tanuló

– az alapfokú művészetoktatási intézményben használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes a tanuló
– kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
– árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
– különböző végtagjainak összehangolt mozgására, illetve függetlenítésére
– a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
– hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
– az üstdob önálló hangolására,
– a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
– rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
– céltudatos, módszeres gyakorlásra
– pontos tempótartásra.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
– legyen képes a tanuló hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására
– legyen képes a tudásáról pódiumon is számot adni.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Ütő főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Két dobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén.
– Egy dallamhangszeres mű; Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Krell-Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz

nehézségi szintjén.
– Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
– Két kisdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén.
– Egy skála hármashangzat-felbontással.
– Egy dallamhangszeres mű; Bach: h-moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsalányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a-moll menüett (EMB 13379) HWV 602, 603 nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek (EMB 14569) – Hét SMS-tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063) 5., 6. nehézségi szintjén.
– Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról-balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer-kombinációk kezelése, hangszer- és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző osztályokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.
– Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
– A Drum Set szerepe a zenekarokban.
– A leggyakoribb Drum Set notációk.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
– A laza ütéstechnika kialakítása. (A kar, csukló és az ujjak szerepe)
– Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2-3-4-es).
– Double Paradiddle.
– Egykezes hangsúlyvezetés (jobb, – ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
– Pedálok használata dobszerelésen.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Korsakov: A dongó
Lányi-Lenkei-Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.-II.
David Mancini: Suite for Timpani
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény
Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek

továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaraműű) igényes előadása. Kisdob darabok előadása rudimental technikával.
Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaraműű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenyműű.)
– Egy kamaraműű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
– Egy set-up szólódarab, vagy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.
– Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció).
– Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
– 3-4 verővel való játék dallamhangszereken.
– A dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– Ritmusjáték három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
– A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
– Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll

Ajánlott tananyag
J.S.Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio

David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros vagy páratlan osztásban, periodikus tagolással. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora-vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,

vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser-etűdök, versenyművek.)
– Egy kamaramű.
– Egy set-up szólódarab, vagy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob- – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.

– Latin ütőhangszerek ismerete.
– Polimetria ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– 3-4 timpanis játék technika fejlesztése.
– Stabil tempótartás metronómmal.
– Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
– Poliritmikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3-hoz, stb.)
– A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
– Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.
– A dobszerelés hangolása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény

Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten.
Seprűvel való játék dobszerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Autentikus latin ritmusok 2 congán, ill. szólójáték rögtönzése.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora-vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,

vagy
– Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set-up szólódarab, vagy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
– Ismerkedés a jazz-szel és az értékes könnyűzenével.
– Improvizáció.
– Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Szóló és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
– Stabil tempótartás „belső metronóm”-mal.
– Esztétikus cintányér „sound” kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
– A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
– Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
– Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium

Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Heinrich Knauer: Paukenschule I-II.
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Négyverős előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
„Ad Libitum” – dobszóló szerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel.
– „Ad Libitum” – dobszóló szerelésen.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.

vagy:
– Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set-up szólódarab, vagy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük magasabb szinten. Itt nyílik igazán lehetőség arra is, hogy megismertessük a legkorszerűbb játékmódokat, mint pl. a Moeller-féle ütéstechnikát, az ujjmozgások kidolgozását, a kar –, a csukló –, és az ujjak mozdulatainak összehangolását, hogy elsajátítsunk modern gyakorlási metodikákat; pl. playback „minus one”-os felvételekhez, számítógépes zenei programok alkalmazása, hogy megfelelően kiválasztott zenei anyagok hallgatásával elmélyedjünk az improvizációk gyakorlásában, stílusok elemzésében.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddig tanult zenei ismeretek rendszerezése, összegzése.
– Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– Korszerű gyakorlási módok megismerése.
– Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
– A leggyakoribb Drum Set notációk.
– A Drum Set szerepe a zenekarokban.
– Sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása az előadásban.
– Különböző, korhű díszítésfajták megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése
– A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
– A laza ütéstechnika kialakítása.
– Ujjmozgások kidolgozása, a kar, a csukló és az ujjak mozdulatainak összehangolása.
– Stabil tempótartás metronómmal.
– Az előkék és a főhang megfelelő arányának megtalálása.
– Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2-3-4-es).
– Egykezes hangsúlyvezetés (jobb-, ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
– Pedálhasználat dobszerelésen felemelt és fektetett sarokkal.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Alice Gomez: Raindance
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba

Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Sejourne-Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba

Követelmény
Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A kiválasztott zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása minden hangszercsoportban.
Többféle – nyomott és pattintott – előkéket tartalmazó kisdob darab előadása.
Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal – improvizálva is.
Kidolgozott pedáljáték lábcintányéron, felemelt sarokkal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is,
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenymű.)
– Egy kamaramű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
– Egy set-up szólódarab.
– Üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Kitekintés a kortárs zenei irányzatok irányába.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.

– Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció)
– Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
– A kortárs zene notációs sajátosságai.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

A hangszerkezelés fejlesztése
– 3-4 verővel való játék dallamhangszereken.
– A vibrafon-pedál, és a hangok verővel történő lefogásának alkalmazása a magas szintű zenei kifejezés szolgálatában.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
– Korszerű gyakorlási metodikák elsajátítása: pl. playback „minus one”-os felvételekhez.
– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
– Aszimmetrikus ütésmagasságok megtalálása a különböző hangszerek hangerejéhez alkalmazkodva.
– Ritmusjáték szerkesztése és improvizálása három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
– Dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Siegfried Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
Magabiztos lapról olvasási készség.
Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.

Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros és páratlan osztásban, periodikus tagolással, improvizálva is. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.

vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser-etűdök, versenyművek.)
– Egy kamaramű.
– Egy set-up szólódarab.
– Üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Zenei stílusok és improvizációk elemzése megfelelően kiválasztott zenei anyagok meghallgatásával.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob- – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló-, kamarazene- és zenekari irodalmában.
– Latin ütőhangszerek elmélyültebb ismerete, különféle lejegyzések.
– Polimetria ismerete.
– A „relax” és „drive” érzet fogalma és megvalósítása a ritmusjátékban.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Moeller-féle ütéstechnika.
– 3-4 timpanis játéktechnika.
– Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
– A dobszerelés hangolása.
– Poliritmikus és polimetrikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3-hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)
– A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
– Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.

Ajánlott tananyag

J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Glentworth: Blues for Gilbert
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.
J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten (esetleg szólójáték).
Seprűvel való játék dobszerelésen.
Poliritmikus – és polimetrikus függetlenítési gyakorlatok dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3-hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő- vagy rögzített zenéhez is.)
– Autentikus latin ritmusok 2 congán.
– Szólójáték rögtönzése latin ütőhangszereken.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,

vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set-up szólódarab.
– Egy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása

kisdobon.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló,- kamarazene- és zenekari irodalmában.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
– Ismerkedés a jazz-szel és az értékes könnyűzenével.
– Improvizáció.
– Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése
– Szóló- és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
– Stabil tempótartás „belső metronóm”-mal.
– Többszörös piano játék megvalósítása.
– Az összes ismert kisdob-tremoló alkalmazása; nyomott, pattintott, számozott.
– Különböző modern technikák ismerete és alkalmazása dobfelszerelésen.
– Esztétikus cintányér „sound” kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
– Swinges, ill. latinos frazeálás.
– A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
– Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
– Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

Ajánlott tananyag
J.S.Bach: Sonate e Partite per violino solo
Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
Steve Davis: Masters of Time
Siegfried Fink: Timpani Suite
Sigfrid Fink: Percussion Studio
David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
Glentworth: Blues for Gilbert
Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
Eckehard Keune: Kleine Trommel
Korsakov: A dongó
David Mancini: Suite for Timpani
Markovich: Team Work
Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.-IV.

J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
Telemann: Könnyű szonáták
Vivaldi: Four Seasons
Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
Zivkovic: Funny Marimba
Zivkovic: Trio per Uno

Követelmény
Színvonalas pódiumi szereplés, zenekari – és szólójáték. A választott zenei anyag stílushű, értelmesen tagolt előadása.
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
Igényes intonáció, magas szintű pedálkezeléssel.
Négyverős előadási darabok értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Virtuóz szólódarab kisdobon.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
Seprűvel való játék, különböző stílusokban.
„Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret, ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel, „Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora- vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű,

vagy
– Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set-up szólódarab.
– Egy üstdob darab 3-4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó, virtuóz szóló darab előadása kisdobon. (pl. Markovich: Tornado, Stamina, Novotny: Minutes of News)

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A" tagozat végén
Ismerje a tanuló
– a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
– az ütőhangszerek irodalmát.

Legyen képes a tanuló
– szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
– nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
– sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
– zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
– értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.

– stílushű előadásmódok alkalmazására kíséret, illetve szóló funkcióban
– poliritmikus, illetve polimetrikus játékra

Rendelkezzék a tanuló
– megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formáló készséggel,
– egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
– biztos zenei memóriával és koncentrálóképességgel,
– kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
– megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
– tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló
– stílushű előadásmódok alkalmazására zenekarban kíséret-, ill. szóló funkcióban
– poliritmikus, ill. polimetrikus játékra
– a tanuló legyen képes tudását pódiumon is bemutatni közreműködőként, vagy önálló koncertet adni.

Rendelkezzék
– olyan biztos hangszertudással, előadói készséggel, zenei ismeretekkel, amelyek birtokában zenei pályára is irányítható

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Ütőhangszerek

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat
– Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 16., 18., 35.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister) 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén.
– Egy dallamhangszeres mű; Dvořak: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyar rondo nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime (Hofmeister) – Percherine, Entertrainer, John O'Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi-rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063)/1 tétel, Siegfried Fink: Trommeltanz/Junior's beat nehézségi szintjén.
– Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus- és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

– Dobszerelésen tánczenei-, latin-, swing-, vagy rock kíséret, zárlat improvizációkkal, élő vagy rögzített zenei alapra. (A zenemű formájának megfelelő periodikus tagolással.)

„B” tagozat
– Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister): 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit (Zimmermann- Marcia nehézségi szintjén.
– Egy skála hármashangzat-felbontással (4#, 4b-től).
– Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele); J. S. Bach: a-moll partita, Rimszkij-Korszakov: Dongó (Hofmeister), Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a-moll hegedűverseny, Musser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnyin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén.
– Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaraműkivételével kotta nélkül kell játszani.
– Dobszerelésen bármilyen stílusú leírt, vagy rögtönzött szóló (minimum 32 ütem terjedelemben),

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról-balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer-kombinációk kezelése, hangszer- és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Megfelelő méretű és akusztikájú, hangszigetelt tanterem, jól hangolt zongorával (pianínóval).
Hangszerállomány:
– egy pár üstdob,
– 2 xilofon (kétsoros, háromoktávos),
– harangjáték,
– vibrafon,
– marimba vagy basszus metallofon
– 1 nagydob (zenekari), 2 kisdob (húros),
– 5-6 tom-tom, 3-4 bongo,

– 3-4 függesztett réztányér, 1 pár összeüthető réztányér,
– tam-tam vagy/és gong,
– dobfelszerelés,
– „apró” hangszerek: triangulumok, kasztanyett, csörgődobok, claves (több), temple-block-sor, kolompok, fadobok, csörgők, ostor, kereplő stb.,
– lehetőség szerint Orff-hangszergarnitúra (kromatikus dallamhangszerek).

Verők: valamennyi hangszerhez, többféle keménységű, különböző anyagból készült verők.
Megfelelő hangszerállványok, kottatartó (legalább 6 db a kamarázáshoz).
Szerszámok, eszközök a hangszerek javításához, karbantartásához.
Metronóm

Minimális hangszerállomány ütőtanszak indításához:
– 2 dallamhangszer (zenekari méret),
– dobfelszerelés,
– külön húros kisdob,
– „apró” hangszerek (lehetőség szerint).

BILLENTYŰS TANSZAK

ZONGORA

A zongoratanítás feladatai
Ismertesse meg a tanulókkal
– a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
– a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
– a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki
– a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
– megfelelő kéztartást,
– független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
– rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
– az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
– differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy
– tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
– tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
– a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,

Fejlessze a tanuló
– muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
– zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
– metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
– kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
– hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– a hangszer vázlatos megismerése,
– tájékozódás a billentyűzeten (fehér-fekete billentyűk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
– azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.

Hangszerkezelés és technika:
– készségfejlesztő játékok,
– a non legato, legato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés előkészítése,
– különböző kifejezésmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
– egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC

Követelmény:
Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– tájékozódás a billentyűzeten (fehér-fekete billentyűk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
– azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– elemi szintű kottaolvasás.

Hangszerkezelés és technika:
– készségfejlesztő játékok,
– a non legato, legato, staccato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés előkészítése,
– különböző kifejezésmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
– egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
Papp L.: Zongora ABC
Lakos Á.: Zongoraiskola

Követelmény:
Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Kottaolvasás kezdő szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Az 1. évfolyam tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
– dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés-felelet),
– kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
– ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
– pentachord, pentaton,
– dúr és moll hangsor, vezetőhang,
– hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
– hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
– nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola,
– kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
– a kottában előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
– tájékozottság a magyar gyermek- és népdalokban (sorszerkezet),
– a klasszikus zenei stílus alapjai,
– a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
– formálás: indítás-lezárás.

Hangszerkezelés, technika:
– helyes ülésmód,
– a kar és az ujjak együttműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
– a staccato és a legato játékmód különböző formái,
– a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,

– az ujjalátevés előkészítése,
– pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettősfogások, a kisakkord,
– unisono, tükörjáték, dudabasszus.

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I-II. (Choral Kft. 1991.)
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I-II., VI. (EMB)
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Papp L.: 27 kis zongoradarab
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teőke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné,

Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Első lépések
Teőke M.: Egy-mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény
Egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek.
A megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása.
Kottaolvasás violin- és basszuskulcsban.
A tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három mű kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előzőekben tanultak ismétlése,
– a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
– tonika, domináns, szext, szeptim hangközök
– nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
– a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két- és háromtagú forma),
– barokk és klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
– lapról játék egy szólamban,
– jelek, idegen kifejezések ismerete.

Hangszerkezelés, technika:
– a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
– dúr és moll skála, külön kézzel,
– kisakkord és fordításai (kézalkattól függően a későbbiekben nagy akkord), kettősfogás, hármashangzat-felbontás,
– etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek I-II. (Choral Kft. 1991.)
Bartók: Mikrokozmosz I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)

Kurtág Gy.: Játékok I-II., VI. (EMB)
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Zongora ABC
Papp L.: 27 kis zongoradarab
Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teöke M.: Válogatott etűdök I.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
Majkapar: Első lépések
Sári J.: Lépésről lépésre
Sugár R.: Magyar gyermekdalok (EMB)
Teőke M.: Egy-mással (Akkord)
Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: 3 kis négykezes darab

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű barokk, klasszikus, XX. századi művek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző stílusú mű kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,
– a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,
– hangnemi változások megfigyelése,
– új metrumok (3/8, 6/8),
– a szonatinaforma vázlatos ismerete,
– az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
– a romantika előkészítése karakterdarabokkal,
– a zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika:
– kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
– éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése
– skálajáték: a korábbi elemek bővítése,

– az Alberti- és a keringőbasszus előkészítése,
– pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott),
– etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,
– négykezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék,
– a hangerő megfelelő alkalmazása,
– kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
J. S. Bach: Az első Bach-tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I., III.
Bartók: Mikrokozmosz II.
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
Könnyű szonatinák zongorára
Majkapar: Kis zongoradarabok
W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)
W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök III.
Weiner: 20 könnyű zongoradarab
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
Teöke M.: Találkozások a zongoránál

Követelmény
Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás.
Felszabadult játszóapparátus.
Az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű,
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előzőek ismétlése, bővítése,
– a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban,
– a polifon hallás finomítása,
– új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
– vázlatos formai, harmóniai elemzések.

Hangszerkezelés és technika:
– skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
– a pergő technika fejlesztése, ékesítések,
– Alberti- és keringő-basszus,
– pedálhasználat (együttnyomott),
– etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I-II. (Csurka M, EMB)
J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bartók: Gyermekeknek I-III.
Bartók: Mikrokozmosz II-III.
Beethoven: Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka M.)
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
Grecsanyinov: Gyermekalbum.
Haydn – Varró: 4 igen könnyű menüett
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kodály: Gyermektáncok
Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Majkapar: Kis zongoradarabok
W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zeneműkiadó)
Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Leichte Klaviermusik für vier Hände (Kováts G, EMB)
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai I-II. (EMB)
Muzsikáljunk együtt I-II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével

Követelmény
Tudatos memorizálás.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és

játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek.
Önállóan megtanult művek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni.
Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy barokk mű és klasszikus szonatina tétel előadása.

5. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bővítése,
– a tanult művek alapvető formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
– kromatikus hangsor, dominánsszeptim, szűkített és bővített akkord,
– rondóforma.

Hangszerkezelés, és technika:
– az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
– skálajáték 2-4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
– etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

Ajánlott irodalom
A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek III.
Bartók: Mikrokozmosz III-IV.
Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
Csajkovszkij: Jugend Album
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Könnyű szonatina album
Mozart: 10 könnyű tánc (Hernádi)
Scarlatti: Klavierbüchlein
Schubert: Táncok (EMB)
Repertoire 3.
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Bizet: Gyermekjátékok
Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Weiner: Lakodalmas

Követelmény:
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.
Önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű,
– Egy szonatina tétel,
– Egy előadási darab.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– variáció, invenció,
– új stílus előkészítése: impresszionizmus,
– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
– kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.

Hangszerkezelés, és technika:
– az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
– skálajáték, hármas- és négyeshangzat-futam, kettősfogás oktávmenet (kézalkattól függően)
– különböző billentésfajták ismerete,
– zongorapedálok használata.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók
Bartók: Gyermekeknek II-IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV-V.
Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka M.)
Czerny-Bertini: Etűdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Majkapar: Variációk
W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok
Scarlatti: Klavierbüchlein
Scarlatti: Szonáták
Schumann: Jugend Album

Brahms: Magyar táncok zongorára I-II. (EMB)
Könnyű négykezesek Couperin-től Mozart-ig (Peters)
Meister für die Jugend (Peters)
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I-II. (Peters)

Követelmény:
Természetes hangszerkezelés.
Zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása.
Zenei karakterek megoldása.
Pedálok helyes használata.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű (J. S. Bach mű ajánlott),
– Egy klasszikus szonatina tétel,
– Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– a dúr és a moll hangsor összefüggései, vezetőhang, hármashangzat,
– tonika, szubdomináns, domináns, kvintkör/kvintoszlop,
– új ritmusok (pontozott ritmus, triola, szinkópa), 3/8-os, 6/8-os ütemek, felütés,
– a kortárs zenei notáció ismereteinek bővítése,
– az előforduló jelek, idegen szavak ismerete,
– a tanult művek formai elemzése (két- és háromtagú forma, periódus, visszatérés),
– a formálási készség fejlesztése,
– alapfokú polifon játékkészség és hallásfejlesztés,
– lapról játék egyszerű ellenszólammal,
– karakterdarabok, a romantika előkészítése,
– parlando játékmód, zenei deklamáció.

Hangszerkezelés, technika:
– a pódiumképesség megalapozása,
– a kezek függetlenítése magasabb igénnyel ritmikában, artikulációban és dinamikában,
– skálajáték (dúr, moll), kettősfogás, kis akkord, hangzatfelbontás és -megfordítás,
– éneklő billentés (cantabile), a pergő játék előkészítése,
– pedálozás (a testi felépítéstől függően): utánnyomásos, előre nyomott, tompító pedál,
– etűdök (klasszikus és modern).

Ajánlott tananyag
Aszalós T.: A zongorázó gyermek II.
Bartók: Mikrokozmosz I-II.
Bartók: Gyermekeknek I.

Borsody L.: Címkék
Bozay A.: Medáliák
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
Haydn: 6 kis menüett zongorára (Csurka M.)
Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
Kurtág Gy.: Játékok I-II.
Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
Papp L.: Első játékok a zongorán
Papp L.: Meseképek
Papp L.: Zongora ABC II.
Régi táncok gyermekeknek
Szabó F.: Válogatott zongoradarabok (Inselt K.)
Tarka-barka gyűjtemény (Teőke M.)
Teőke M.: Találkozások a zongoránál
Teőke M: Barátom a zongora
Teőke M.: Válogatott etűdök II.
Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai)
Weiner: Magyar népi muzsika
Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Zeneműkiadó 1965.)
Sári J.: Lépésről lépésre
Szőnyi E.: Kis kamarazene

Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek (Csurka M.)
Weiner: Három kis négykezes darab
Ez a kottaanyag felhasználható a kamarazene tantárgy tanításához is.

Követelmény:
Folyamatos kottaolvasás.
A tanult zeneművek, karakterdarabok, barokk/J. S. Bach, klasszikus, Bartók és egyéb XX. századi, kortárs (köztük virtuóz jellegű) művek stílushű megszólaltatása.
A tananyag körülbelül fele fejből játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Egy karakterdarab,
– Egy könnyű bécsi klasszikus mű,
– Egy népdal- vagy gyermekdal-feldolgozás.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése, bővítése,

– a polifon játék és hallás továbbfejlesztése,
– dúr és moll tonalitás, hangnemek és hangnemváltások, zárlatok felismerése,
– új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem,
– a szonátaforma vázlatos ismerete,
– új stílus: romantika,
– a memória és az állóképesség fejlesztése,
– parlando játék.

Hangszerkezelés, technika:
– a kezek függetlenítése: azonos kézzel dallam és kíséret,
– éneklő legato fokozott igénnyel,
– a pergő játék fejlesztése,
– skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam,
– a repetíció előkészítése, ékesítések,
– Alberti- és keringő-basszus,
– pedálhasználat (utánnyomásos, együttnyomásos, előre nyomott),
– etűd (klasszikus, modern),
– négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék ellenszólammal.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
Bach: Az első Bach-tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
Bartók: Gyermekeknek I-III.
Bartók: Mikrokozmosz II-III.
Csajkovszkij: Gyermekalbum
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Grecsanyinov: Gyöngyszemek
Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
Kadosa P.: Népdalszvit
Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
Könnyű szonatinák zongorára
Kis zongoradarabok
Majkapar: Prelűdök (pedálgyakorlatok) (orosz kiadás)
Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi)
Preklasszikus zongoramuzsika (Csurka M., EMB)
Schumann: Jugend Album
Teőke M.: Válogatott etűdök
Weiner: 20 könnyű zongoradarab
Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.
Beethoven: Deutsche Tänze
Diabelli: 6 szonatina
Diabelli: Könnyű négykezesek
Haydn: Deutsche Tänze
Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)

Martin: École de Piano
Mozart: Kontratáncok
Mozart: 6 ländlerische Tänze
Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek
Türk D. G.: 30 Tonstücke

Követelmény:
Zongorázás könnyed folyamatossággal.
A kotta helyes olvasása és megszólaltatása.
Önállóan megtanult darabok.
Megfelelő koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejből játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év vég vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű, (ajánlott J. S. Bach mű)
– Egy bécsi klasszikus mű vagy szonatina-tétel,
– Egy karakterdarab vagy romantikus mű,
– Egy XX. századi mű.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
Az előzőek ismétlése, bővítése, az ismeretek rendszerezése.
A tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával.
Dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, kromatikus hangsor.
Rondóforma, polifon művek.

Hangszerkezelés, technika:
– skálajáték 2-4 oktávon, kromatikus skála, hármas- és négyeshangzat-felbontás és fordításai, akkord, futam,
– biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások,
– a pedál differenciált alkalmazása.

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I-II. (Csurka M. EMB)
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
Bartók: Gyermekeknek I-II.
Bartók: Mikrokozmosz III-IV.
Bartók: 10 könnyű zongoradarab
Beethoven: Leichte Klavierstücke
Csajkovszkij: Jugend Album
Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.

Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
Grecsanyinov: Gyermekalbum
Hacsaturján: Gyermekalbum I-II.
Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
Kodály: Gyermektáncok (pl. 3, 7)
Könnyű szonatinák zongorára
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Majkapar: Kis zongoradarabok
Mozart: Salzburger Tanzbüchlein
Prokofjev: Kindermusik
Schubert: Táncok
Schumann: Jugend Album
Soproni J.: Jegyzetlapok I-IV. (EMB)
Tarka-barka gyűjtemény (Teőke M.)
Teőke M.: Válogatott etűdök
Balassa S.: Bagatellek op. 17/a, b, c
Durkó Zs.: Gyermekzene
Kocsár-művek (15 kis zongoradarab)
Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
Bizet: Négykezesek (Gyermekjátékok)
Diabelli: Négykezes szonatinák
Dvořák: Második szláv tánc
Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével
Romantikus zongorazene négy kézre.

Követelmény
Értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása.
Bach- vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek.
A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év vég vizsga ajánlott anyaga:
– Egy barokk mű (ajánlott J. S. Bach-mű),
– Egy szonatina-tétel,
– Egy könnyű romantikus darab,
– Egy XX. századi mű.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek:
– az előző évek ismereteit kiegészítve: variáció, invenció, szvit, Scarlatti szonáta,

– a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása,
– a formai tagolódás és a belső tartalom értése és éreztetése,
– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
– új stílus: az impresszionizmus előkészítése,
– a polifon hallás állandó jellegű művelése.

Hangszerkezelés, technika:
– az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása,
– skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül),
– dominánsszeptim, szűkített szeptimakkord, futam, oktáv, tört oktáv (kézalkattól függően), tremolo,
– pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat),

Ajánlott tananyag
A szonatina mesterei I. (Csurka M. EMB)
A klasszika mesterei (Csurka M. EMB)
Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
J. S. Bach: Kis fúgák
Bartók: Gyermekeknek III-IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV-V
Chopin Mazurkák
Couperin: 12 zongoradarab
Czerny: Etűdök op. 821
Czerny – Bertini: Etűdök
Debussy: A kis néger
Haydn: Szonáta 1/a, 1/b (Urtex)
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Mendelssohn: Gyermekdarabok
Mozart: 6 bécsi szonáta
Scarlatti: Szonáták
Schubert: Táncok (EMB)
Ránki Gy.: Két bors ökröcske (mese zenével)
Ravel: Lúdanyó meséi
Ravel: A Szép és a Szörny
Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I-II. (Peters)
Weiner: Lakodalmas

Követelmény
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása.
Bach- vagy más barokk mű, Scarlatti szonáta, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mű.
A metrum, ritmus, valamint a tempótartás pontossága.
Az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű (J. S. Bach-mű),
– Egy szonatina vagy könnyű szonáta tétel,
– Egy romantikus mű,
– Egy XX. századi mű.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– Az eddigi ismeretek összefoglalása,
– Új stílus: az impresszionizmus,
– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.

Hangszerkezelés, technika
– Skála, hármashangzat, futam felgyorsítása
– Az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
– Az agogika önálló alkalmazása,
– Zenei stílusjegyek alkalmazása.
Legyen képes:
– Hajlékony dallamformálásra,
– Technikájának kiegyenlítettségét ellenőrizni,
– Hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,
– A zongoramű struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására,
– Önálló tanulására.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (Solymos, Urtext EMB)
Bartók: Gyermekeknek IV.
Bartók: Mikrokozmosz IV-VI.
Chopin: Mazurkák
Chopin: Keringők
Czerny – Bertini: Etűdök zongorára
Czerny: A kézügyesség iskolája I.
Hacsaturján: Gyermek album
Haydn: Sämtliche Klaviersonaten (Landon, WUE, EMB)
Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
Mozart: 6 bécsi szonatina
Majkapar: Variációk
Scarlatti: Szonáták (Urtext, Editio Musica Budapest)
Korai német zongoramuzsika (Könemann Music Budapest)
Debussy: Children's Corner (6056)
Introduction to Polyphonic Playing (Á. Lakos)
First Concert Pieces I. G. Frescobaldi – C. Ph. E. Bach (Á. Lakos)

Sonatinen I-II. (A. Kemenes)
Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
Chr. Bach: Duetti
Brahms: Magyar táncok zongorára I-II. (EMB)
Csajkovszkij-, Wagner-átiratok (Aszalós: A zongorázó gyermek III.)
Frank Martin: Drei leichte Klavierstücke (Universal 1988)
Mozart: Leichte Sonatinen für Klavier (Peters)
Követelmény
Kottahű zongorázásra való törekvés,
Eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok.
A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű,
– Egy szonatina vagy szonáta tétel,
– Egy romantikus darab,
– Egy XX. századi vagy impresszionista mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
– a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
– a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
– a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.
Legyen képes
– természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
– egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
– tudatos, önálló gyakorlásra,
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
– a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
– a zenei karakterek megvalósítására,
– a zongorapedálok használatára (elő-, után- és együttnyomás),
– életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
– az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).
Rendelkezzék

– biztonságos kotta- és lapról olvasási készséggel,
– adottságainak megfelelő zenei memóriával,
– képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a tanulandó zeneművek formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
Legyen képes
– a kottában előforduló jelek, zenei műszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl. una corda, prol. ped.), értelmezésére és használatára
– a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseinek használatára
– tudatos, önálló gyakorlásra
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
Rendelkezzék
– biztos zenei memóriával és technikai tudással

Művészeti alapvizsga követelmények

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Zongora főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció; Könnyű szonatinák (EMB 2719), 15 könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Mulatság, 90 Oroszos 91-92, Kromatikus invenció IV/97 Notturno, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5-10 nehézségi szintjén.
A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat
Négy különböző stílusú darab:
– Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel; J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció; 15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G-dúr Szonáta nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringők (EMB 6787) a, h, nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V. 128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén.

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése
– A kifejezésmódok sokszínűségére való törekvés,
– A barokk (német és francia) díszítések játéka,
– A csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
– A teraszos dinamika megoldása.

Ajánlott tananyag

Scarlatti: Szonáták I-IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fúgák
Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
Cimarosa: Szonáták
Mozart: Rondo D-dúr K. 485
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Beethoven: Écossaises
Schubert: Ländle
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Mazurkák
Smetana: Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Grieg: Norwegische Tänze
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Gyermekeknek I-IV.
Bartók: Mikrokozmosz V-VI
Bartók: Szonatina
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka-barka gyűjtemény)
Bizet: Gyermekjátékok
Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Debussy: Kis szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény
Ismerje a főbb harmóniai elemeket.
A zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal.
A tananyag körülbelül egyharmadát kotta nélkül játszandó.
Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Három különböző stílusú mű (barokk, klasszikus szonáta tétel, előadási darab)

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A barokk szvit ismerete,
– A díszítések stílushű alkalmazása,
– A klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
– A polifon hallás fejlesztése,

Hangszerkezelés, technika fejlesztése
– Különböző legato billentésmódok alkalmazása,
– A gyorsaság fejlesztése,
– Egyenletes aprótechnika megvalósítása,
– A szabad trilla játék kialakítása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I-IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Händel: Suiten (Peters)
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Cimarosa: Szonáták
Mozart: Rondo D-dúr K. 485
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler-ek, écossaise-ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák
Smetana: Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Grieg: Norwegische Tänze
Debussy: 2 Arabesque (E-dúr, G-dúr)
Dohnányi: Induló
Bartók: Gyermekeknek I-IV.
Bartók: Mikrokozmosz V-VI
Kodály: Hét zongoradarab
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka-barka gyűjtemény)
Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit

Követelmény
A skála különböző billentésmódokban történő eljátszása.
Alkalmazása a zenei stílusokban.
Zenei karakterek megvalósítása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga:
– Három különböző stílusú mű (lehetőleg az egyik romantikus mű)

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Ismeretek
– A romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,
– A XX. századi notáció ismerete.

Hangszerkezelés, technika
– Stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,
– Dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,
– Legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: D-dúr és G-dúr zongoraverseny
Haydn: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Schubert: Moments musicaux
Schumann: Kinderszenen op. 15
Chopin: Keringők
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Brahms: Keringők op. 39
Grieg-művek: Lírikus darabok
Debussy: PreludesI-II.
Rachmaninov: Két fantasztikus tánc
Mikrokozmosz V-VI.
Bartók: Négy sirató ének
Kodály: 7 zongoradarab
Lutosławski: Bukoliki
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig
Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)
Lutosławsky: Album for the Young (Chester Music)

Követelmény
Helyes pedálozás.
A művek értelmes előadása.
A zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítsa.
A helyes tempók alkalmazása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű
– Egy szonáta tétel
– Egy előadási darab

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése
– A trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla,
– A romantikus szólamvezetés,
– Parlando, rubato deklamációja,
– Modális hangsorok ismerete.
– A barokk szvit tételeket,
– Modális hangsorokat.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáták
Schubert: Moments musicaux
Schumann: Novelletten op. 21
Chopin: Mazurkák
Chopin: Prelűdök
Liszt: Consolations
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Brahms: Keringők op. 39
Debussy: Preludes I-II.
Bartók: Mikrokozmosz V-VI.
Bartók: Kolindák I.
Kodály: 7 zongoradarab
Lutosławski: Bukoliki
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig
Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)

Követelmény
Zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása.
Érzékeny zenei kíséret kialakítása.
A különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása.
Stílushű előadása a műnek.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy barokk mű
– Egy szonáta tétel
– Egy előadási darab

Továbbképző évfolyam „B” tagozat

Ezek a tanulók nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb

tananyagot kell elvégezniük.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A barokk zene főbb stílusjegyeinek ismerete,
– Tudja a művet tanári segédlettel, elemezni,
– Ismerje fel a harmóniai összefüggéseket,
– Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés, technika
– Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés,
– Skálajáték különféle módozatai,
– A virtuóz technika alapozása.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler-ek, écossaise-ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Smetana Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz V-VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény
Fokozott önállóság a darabok tanulása során.
Stílushű előadás a tempónak megfelelően.
Differenciált pedál használat.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd
– Egy barokk mű

– Egy szonáta tétel
– Egy szabadon választott mű

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek
– A különböző tanult zenei stílusok alapvető jegyeinek ismerete,
– A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete,
– Zenei memória fejlesztése.

Hangszerkezelés fejlesztése
– A „szép” halk játék technikai megoldása,
– A dallam és kíséret érzékeny megoldása,
– Technika fejlesztése skálák és etűdök alapján.

Ajánlott tananyag
J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Beethoven: Hat bagatell op. 126
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Ländler-ek, écossaise-ek, keringők, menüettek
Mendelssohn: Lieder ohne Worte
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Smetana Zongoradarabok. 1
Csajkovszkij: Évszakok
Debussy: Children's Corner
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz V-VI
Bartók: Három rondó népi dallamokkal
Kodály: Hét zongoradarab
Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
Debussy: Kis szvit
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény
Különböző díszítések stílushű alkalmazása.
Az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka.
A polifon hallás érzékenysége.
A zongora hang igényes megszólalására való törekvés.
A kontrollált gyakorlás igénye.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd,
– Egy barokk mű,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mű.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek és hangszerkezelés, technika
– Skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése,
– Játszott művek elemzése,
– Koncentrált gyakorlás megvalósítása,
– Alkatnak megfelelően önálló ujjrendek kialakítása.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I-IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háromszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Impromtus
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák1
Dohnányi: Induló
Bartók:Mikrokozmosz -V-VI
Bartók: Tizennégy bagatell
Bartók: Három csíkmegyei népdal
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény
Árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása.
Tudatos, és érzékeny pedál használata.
Biztonságos technikai tudás.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd,
– Egy barokk mű,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mű.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Ismeretek, hangszerkezelés, technika
– A modális hangsorok, zenei műformák ismerete,
– A különböző zenei stílushoz illő hangzásbeli, billentésbeli megoldások,
– Virtuóz technikai fejlesztés.

Ajánlott tananyag
Scarlatti: Szonáták I-IV. (EMB, Balla)
J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
J. S. Bach: Francia szvitek
Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
Mozart: Szonáták
Beethoven: Szonáta
Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
Schubert: Impromtus
Schumann: Kinderszenen
Liszt: Etűdök (Zempléni)
Chopin: Keringők
Chopin: Mazurkák1
Dohnányi: Induló
Bartók: Mikrokozmosz -V-VI
Bartók: Tizennégy bagatell
Bartók: Három csíkmegyei népdal
Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
Grieg: Peer Gynt szvit
Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

Követelmény
Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mű tudatos interpretációjára.
Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a tanulónak a nagyobb zenei művek előadásához.

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy etűd,
– Egy barokk mű,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje

– hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
– a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes
– technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
– a zongorapedálok tudatos használatára,
– a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék
– olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
– az együttzenélés igényével.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló legyen képes
– a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
– skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
– a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
– a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
– dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
– a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék
– megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
– biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozatos tanuló rendelkezzék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

Művészeti záróvizsga részei
A vizsga gyakorlati részből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Zongora főtárgy
„A” tagozat minimum 10 perc
„B” tagozat minimum 15 erc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció; Händel: Könnyű zongoradarabok Chaconne (EMB 6991 kötetben), Scarlatti:

Szonáta C K.513 h K. 377, (EMB 7817 kötetben) Bach: Francia szvit (EMB 7190) tánctételek nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonáta-tétel; Beethoven: Szonáta G Op. 49 (EMB 8152) no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79. (Schott); rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 (Peters) nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Schumann: Kinderszenen (EMB 7146), Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül (EMB 7354) 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 (EMB 6877 kötetben, PWM kötetben) nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 102 Felhangok, V.130 Falusi tréfa nehézségi szintjén.

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

Négy különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Egy barokk mű; többszólamú szerkesztésben írt darab vagy szvit-tétel; J. S. Bach: h-moll háromszólamú invenció (EMB 6913), Francia szvit (EMB 7190) Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A-dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén.
– Egy klasszikus szonáta-tétel; Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19 (Peters), Mozart: C-dúr szonáta KV. 309 (EMB 3996 kötetben, EMB 3997 kötetben, Peters kötetben) nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Liszt-Zempléni: Etűd (EMB 766) 2 a, Liszt: Consolation (EMB 12697) Desz nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók: Szonatina (EMB 117), Mikrokozmosz VI (EMB 130) Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque (EMB 6029) E nehézségi szintjén.

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Jó minőségű zongora vagy pianínó.
2 darab változtatható magasságú zongoraszék, 2 darab különböző magasságú zsámoly.
Metronóm.

ORGONA

Az orgonatanulmányok megkezdése előtt legalább 4 év előzetes zongoratanulmány elvégzése javasolt.

Az orgonatanítás célja, feladatai
A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

E cél elérése érdekében szükséges
– a kottaolvasás és a lapról játék fejlesztése,
– a két kéz önállóságának fejlesztése, amely biztosítéka a jobb és bal kéz összjátékának, s ez az alapja a manuál-pedál összjátéknak is,
– a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
– a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
– a redőny stílusos használatának elsajátítása,
– a tanuló saját alkatának is megfelelő logikus ujj- és lábrend készítésének elsajátítása.

A tanár ismertesse a tanulókkal
– az orgona történetét, a más hangszercsaládokkal meglévő rokon vonásokat,
– a hangszer felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
– az orgona akusztikai sajátosságait, az alapvető regisztereket,
– az orgonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki
– könnyed hangszerkezelést,
– helyes test-, kar-, kéz- és lábtartást,
– sokszínű, kidolgozott játékmód-kultúrát,
– laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
– könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét,
– a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– dúr és moll skálákat külön kézzel, két kézzel, valamint pedálon, párhuzamosan és ellenmozgásban, különböző tempókban és billentésmódokkal, oktáv, terc, szext és decima távolságokban,
– hármas- és négyes hangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban a skálákhoz hasonló módokon,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
– technikai gyakorlatokat, etűdöket.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,

– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló
– zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, polifon és funkciós hallást,
– metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
– hangszerkezelését, technikáját, a kezek és lábak függetlenségét az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
– muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Az orgonát tanuló tanulók előképzettsége, életkora és zenei érettsége eltérő, ezért a javasolt zenei anyag csupán a haladás kívánatos szintjét jelöli, csak útmutatást kíván nyújtani a felhasználható művek nehézségi fokáról.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a tanuló
– a pedáljáték alapjait,
– az orgona-manuáljáték alapjait, módjait,
– a hangszer működésének alapelvét,
– a lábszámozást és a legfontosabb regiszterneveket, hangszíneket.

Hangszerjáték fejlesztése
Sajátítsa el a tanuló
– a pedáljátékot szabályszerűen: billentés lábheggyel és sarokkal, bokacsukló-gyakorlatok; két, majd három szomszédos hang játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből; két szomszédos billentyű és – a különféle hangközök legato játszása váltott lábbal,
– a manuáljáték orgona-módozatait: legato, tenuto, staccato; néma ujjváltás egy, majd több szólamban,
– a hüvelykujj használatát az orgonajátékban,
– a manuál-pedál összjáték alapmódozatait: jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál gyakorlatok; könnyebb két kéz és pedál összjáték-gyakorlatok (orgonaiskolák, egyházi népénekek).

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I. és II. kötet (EMB Z 2043, 2783)
Antalffy: Orgonaiskola I. Kötet
Bach: Nyolc kis prelúdium (EMB Z 3098)
C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet könnyebb darabjai
Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)

Követelmény
Egyszerűbb manualiter darabok.
Biztonságos pedáljáték (pedálgyakorlatok, pedálskálák).
Két manuál és pedál összjáték-gyakorlat, vagy korálelőjátékok, esetleg egyházi népénekek pedállal.
A tanult műveket kottahűen, metrum- és ritmushűen, a megismert technikák alkalmazásával kell eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy manualiter mű,
– Két pedálgyakorlat, három pedálskála,
– Egy trió-gyakorlat (esetleg korálelőjáték),
– Egy pleno korálelőjáték, vagy prelúdium, vagy egyházi népének.

Alapfokú évfolyamok „A" tagozat

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A hangszerkezelés fejlesztése
– Elhelyezkedés a padon.
– A helyes testtartás és ülésmód.
Pedál
– Billentésnemek: lábhegy és sarok.
– Két, majd három szomszédos hang legato játszása egy lábbal, kétféle kiinduló helyzetből az összes fekvésben (átlendülés lábhegyen és sarkon).
– Bokacsukló-gyakorlatok.
– Két szomszédos billentyű játszása váltott lábbal („vendég láb").
– A különféle hangközök játszása két lábbal, felbontva és együtt is.
– Lábhegy-glissandók.
– Pedálskála C-dúrban egy lábbal (átlendülés).
– Pedálskálák-dúr és-moll hangnemekben két lábbal a Zalánffy orgonaiskola lábrendje szerint.
– Kromatikus skála, néma pedálváltások.
Manuáljáték
– A zongora és orgona manuáljátéka közötti különbség.
– A főbb billentésnemek: legato, tenuto, staccato.
– A néma ujjváltási készség fejlesztése.
– A hüvelykujj használata.
– Előtanulmányok a polifon játékhoz.
– Szünet előtti hangok játszása.
– Kétféle artikuláció egy kézben (Zalánffy I. kötet).
Összjáték
– Jobb kéz és pedál, bal kéz és pedál, két kéz és pedál.

– A bal kéz függetlenítése a pedáltól.
– Játék két manuálon, ugyanazon fekvésben.
– A trió-játék alapjai.

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I-II. kötet (EMB Z 2043, 2783)
Antalffy: Orgonaiskola I-II. kötet (szemelvények)
Hermann Keller: Orgonaiskola (Edition Peters EP4517)
Riemann – Ambrust: Technische Studien (Edition Peters) és egyéb használható orgonaiskolák.
Orgonáskönyv I-II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga, (EMB Z 3098)
Bach: Orgelbüchlein – korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 5. (EMB Z 12931)
Bach: e-moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)
Bach: c-moll prelúdium és fúga BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 1292)
Bach: G-dúr prelúdium BWV 568 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Könnyű triók (18. századi orgonatriók, Peters)
Zipoli: Versettók, Pastoral
C. Franck: L'Organiste I. és II. kötet
Liszt: Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Reger: Korálelőjátékok (Peters EP3980)
Kodály: Epigrammák (EMB 6086)

Követelmények
Az orgona felépítésének vázlatos ismerete: sípok, levegőellátás, a játszóasztal és berendezései.
A legfontosabb regiszternevek, lábszámozás.
A manuál és a pedál összjátékának megvalósítása egyszerűbb művekben.
Kisebb művek eljátszása tisztán, kottahűen, a metrum és ritmus követelményeit szem előtt tartva, a zenei tartalom kifejezésével.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy régi mester műve,
– Egy barokk mű (J.S.Bach).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a tanuló
– a különféle stílusokat, a köztük lévő különbséget, a hozzájuk tartozó játékformákat,
– a leggyakrabban előforduló díszítéseket,
– a regisztrálás alapszabályait.
Sajátítsa el
– a hangszer alapvető kezelését,
– a művek stílusos, folyamatos és igényes előadását,

– a barokk zene artikulációjának értelmes megvalósítását,
– könnyebb művek ujj- és lábrendjének önálló elkészítését.

Ajánlott tananyag
Orgonáskönyv I. és II. kötet (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Buxtehude: Korálelőjátékok
Buxtehude: e-moll ciacona (könnyebb prelúdiumok és fúgák)
Pachelbel: d-moll ciacona (Peters EP3065)
Pachelbel: toccaták, korálelőjátékok
Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)
Walther: Korálelőjátékok
Purcell: Voluntary-k
Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga (EMB Z 3098)
Bach: Orgelbüchlein – korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 5. (EMB Z 12931)
Bach: e-moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2. (EMB Z 12928)
Bach: G-dúr prelúdium BWV 549 C BWV 549 Sämtliche Orgelwerke 1. (EMB Z 12927)
Bach: c-moll fúga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4. (EMB Z 12930)
Bach: Triók, triószonáta-tételek (Esz-dúr) Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)
Franck: Prelúdium, fúga és variáció (Peters EP3744a)
Reger: könnyebb művek (op. 59, op.129, op. 135/a stb.) (Peters EP3008a/b, EP9442, EP3980)
Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941-25)
Kodály: Epigrammák(EMB 6086)

Követelmény
A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete.
A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
Alapvető ujj- és lábrendek készítése.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Két, az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező, különböző karakterű mű:
– Egy Bach-prelúdium, vagy trió-jellegű korálelőjáték (szonáta-tétel)
– Egy romantikus vagy újabb mű.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
– A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
de Grigny: Pange lingua, Ave maris stella (Schott ED1877)
Frescobaldi: Toccaták (Peters EP4514)

Bach: C-dúr prelúdium és fúga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke l. (EMB Z 12927)
Bach: c-moll partita BWV 767 Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach Triószonáták, Korálelőjátékok Sämtliche Orgelwerke 9. (EMB Z 12935)
Franck:Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastoral (Peters EP3744b)
Franck: C-dúr fantázia (Peters EP3744a)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)
Liszt: Szent Erzsébet-legenda, Bevezetés Válogatott orgonaművek 1.(EMB Z 14202)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Schumann: 3. B-A-C-H-fúga (Peters EP9530)
Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Antalffy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Langlais: kisebb művek (Hommage ? Frescobaldi – részletek, Leduc, AL27896)
Langlais: Suite br?ve – tételek stb.) (Leduc, AL27898)
Dupré: kisebb művek (La tombeau de Titelouze op. 38) (Leduc, AL27836)

Követelmények
Tudjon a tanuló különböző karakterű, műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően, művészi módon előadni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy Bach prelúdium és fúga (fantázia és fúga),
– Egy romantikus, vagy XX. századi mű,

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A manuál és pedál összjáték biztonságának erősítése.
– A koncentráció és állóképesség fejlesztése nagyobb művek tanulásához. A virtuóz játéktechnika alapozása válogatott gyakorlatokkal (orgonaiskolákból).

Ajánlott tananyag
Buxtehude: C-dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)
Buxtehude: D-dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
Frescobaldi: Fiori musicali (válogatva) (Peters EP4514)
Bach: G-dúr prelúdium és fúga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: dór toccata BWV 538 (Peters EP242)
Bach: G-dúr fúga BWV 577 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: C-dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
Bach:Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: a-moll choral (Music Sales DP13285)
Franck: PiPce héroique (Music Sales DP13285)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)

Schumann: B-A-C-H fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: c-moll prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Dupré: CortPge et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g-moll prelúdium és fúga (Leduc AL16405)
Vierne: 24 piPces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, CV18162)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthy: a-moll prelúdium és fúga (EMB Z 13129)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)

Követelmények:
Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.
Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.
Legyen képes egy kb. 15 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Egy J.S, Bach előtti mű,
Egy J.S.Bach-mű,
Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

Alapfokú évfolyamok „B" tagozat

„B" tagozatra azokat a tanulókat irányítjuk, akik kimagasló képességűek, zenei pályára készülnek és meg tudnak felelni a zeneileg, technikailag és mennyiségileg magasabb elvárásoknak.

2. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
Ismerje meg a tanuló
– a stílusok közötti különbségeket, a hozzájuk tartozó játékformákat,
– a barokk zenében leggyakrabban előforduló díszítéseket,
– a regisztrálás alapszabályait.
Legyen képes
– természetes hangszerkezelésre,
– a tanult művek stílusos, igényes, folyamatos előadására,
– értelmes artikuláció megvalósítására a barokk zenében,
– önálló, saját alkatának megfelelő ujj- és lábrend készítésére.

Ajánlott tananyag
Zalánffy: Orgonaiskola I-II. kötet (szemelvények) (EMB Z 2043, 2783)
Buxtehude: C-dúr prelúdium, fúga és ciacona (Peters EP4449)

Buxtehude: D-dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
Buxtehude: e-moll ciacona Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP 3065)
Frescobaldi: Fiori musicali (részletek) (Peters EP4514)
Bach: C-dúr prelúdium és fúga BWV 531 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: e-moll prelúdium és fúga BWV 533 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a-moll fantázia és fúga BWV 561 (Music Sales NOV010009)
Bach: c-moll fúga BWV 575 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Pastorale BWV 590 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Fantázia in h (imitációs) BWV 563 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Korálelőjátékok
Bach: Triók, triószonáták (Esz-dúr) Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Franck: Cantabile (Peters EP3744d)
Franck: Pastorale (Peters EP3744b)
Franck: Prelúdium, fúga és variáció (Peters EP3744a)
Liszt: Válogaott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: c-moll szonáta (Peters EP1744)
Mendelssohn: G-dúr prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Schumann: 3. B-A-C-H fúga (Peters EP9530)
Brahms: Korálelőjátékok op. 122 (Henle HN400)
Kodály: Prelúdium (Universal UE7941)
Kodály: Epigrammák (EMB Z 6086)
Kodály: Organoedia (részletek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Antalffy: Esti dal Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Vierne: 24 pi?ces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV18161, 18162)

Követelmény
A különféle stílusok, a hozzájuk tartozó játékformák ismerete.
A regisztrálás alapjainak önálló alkalmazása.
Alkatának megfelelő ujj- és lábrendek készítése.
Természetes, folyamatos játékmód.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy Bach-prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
– Egy romantikus, vagy XX. századi mű.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A manuál és pedál összjáték fejlesztése.
– A négyszólamú manuáljáték fejlesztése, a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségek megalapozása.
– Virtuózabb pedáljáték kialakítása
Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)

Böhm: C-dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Frescobaldi: Toccaták (Peters EP4514)
Bach: C-dúr prelúdium és fúga BWV 545 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: C-dúr concerto BWV 595 (Peters EP247)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Franck: C-dúr fantázia (Peters EP3744A)
Franck: PiPce héroique (Peters EP3744D)
Mendelssohn: c-moll prelúdium és fúga (Peters EP1744)
Schumann: B-A-C-H fúgák (Peters EP9530)
Brahms: Korálelőjátékok (Henle HN400)
Reger: D-dúr fúga op. 59 (Peters EP3008A)
Antalffy: Madonna Válogatott orgonaművek (EMB Z 13122)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH3547)
Pikéthy: a-moll prelúdium és fúga (EMB Z 13129)
Pikéthy: C-dúr introductio és fúga (EMB Z 12510)
Maros: Bagatelles Magyar orgonazene 2 (EMB Z 4663)
Sulyok: Te Deum Két orgonadarab (EMB Z 3275)
Dupré: La tombeau de Titelouze op. 38 (Leduc AL27836)
Vierne: 24 pi?ces en style libre I, II Op. 31 (Carus CV 18161, 18162)

Követelmények
Tudjon a tanuló különböző karakterű, nagyobb lélegzetű műveket megformálni és egyéni adottságainak megfelelően művészi módon előadni.
Ennek érdekében a tananyagon keresztül fejlődjön a tanuló manuál és pedál összjátéka, négyszólamú manuáljátéka, és alapozza meg a nagyobb művek előadásához szükséges technikai készségeket.
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy Bach-prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
– Egy triószonáta-tétel vagy triós korálelőjáték,
– Egy romantikus mű,
– Egy XX. századi mű.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Legyen jártas a tanuló a barokk zene hangzás- és formavilágában, tudatosan alkalmazza az ennek megfelelő zenei-technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
– Ismerje hangszere repertoárját és fontosabb zeneszerzőit.
– Tudjon önállóan regisztrálni.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Bach: D-dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G-dúr fantázia BWV 572 Sämtliche Orgelwerke 4 (EMB Z 12930)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Mozart: f-moll adagio és allegro (Universal UE17165)
Liszt: B-A-C-H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Franck: PiPce héroique (Peters EP3744D)
Mendelssohn: A-dúr szonáta (Peters) EP1744
Schumann: B-A-C-H fúgák (Peters 9530)
Reger: e-moll prelúdium és fúga op. 69 (Peters EP9442)
Saint-Saëns: Prelúdium és fúga op. 99, op. 109 (Durand DF00488800, DF00542100)
Saint-Saëns Fantáziák (Durand DF00502300)
Kodály: Organoedia (tételek) (Boosey and Hawkes BH 3547)
Pikéthy: G-dúr toccata (EMB Z 12511)
Hidas: Szonáta Magyar orgonazene I (EMB Z 4192)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Dupré: CortPge et Litanie (Leduc AL16850)
Hindemith: Szonáták I,II,III (Schott ED2557, 2558, 3736)

Követelmények
Legyen képes a tanuló nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására.
Legyen képes a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.
Legyen képes egy kb. 30 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani és megformálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Egy Bach-prelúdium és fúga (toccata, fantázia),
– Egy triószonáta-tétel vagy triós korálelőjáték,
– Egy romantikus mű,
– Egy XX. századi mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
– hangszere múltját, történetét,
– a különböző zenei stílusok jellemző vonásait,
– a díszítések különböző fajtáit,
– a regisztrálás alapvető szabályait,
– a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei

műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes
– az adott mű helyes metrikai és ritmikai megoldására,
– a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések alkalmazására,
– könnyebb művek lapról olvasására.

Rendelkezzék
– a művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
– koncentrálóképességgel,
– megfelelő gyakorlási módszerrel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
Legyen képes:
– nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek stílusos, pontos és kifejező előadására,
– a játék folyamata alatt önmagát kontrollálni.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Orgona főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
– Egy triós tétel vagy korálelőjáték; Bach triós-korál (EMB 12935), illetve Telemann (Peters) vagy Homilius (Breitkopf) triós szerkezetű darabjainak nehézségi szintjén.
– Egy romantikus mű; Liszt: Gyászóda (Universal), Choral (EMB 14202), Franck: Pastorale, Reger: korálelőjátékok, d-moll toccata nehézségi szintjén.
– XX. századi, illetve kortárs szerzők művei; Kodály: Csendes mise (Boosey & Hawkes), Antalffy: Madonna (EMB 13122), Pikéthy: G-dúr toccata, Hidas: Fantázia (EMB 12588), Koloss: Réflexions, II. partita nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A „B” tagozat
– Egy nagyobb lélegzetű Bach-mű; g-moll fantázia és fúga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592-596 (EMB 12936) nehézségi szintjén.
– Egy triószonáta-tétel (lehetőleg gyors tétel); Bach 6 triószonátájából BWV 525-530 (EMB 12935).
– Egy romantikus mű; Mendelssohn: d-moll prelúdium és fúga (Peters), D-dúr szonáta (Peters), Franck: a-moll Choral (Peters), h-moll Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B-A-C-

H prelúdium és fúga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén.
– Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció; Vierne szimfónia-tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalffy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand Chśur nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Az állóképesség fokozása
– Az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: E-dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)
Bach D-dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G-dúr prelúdium és fúga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Nagyobb korálelőjátékok
Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Mozart: f-moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
Franck: a-moll choral (Peters EP3744)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: A-dúr szonáta (Peters EP1744)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)

Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények
A folyamatos, hibátlan játék biztosítása
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű mű.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C-dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h-moll prelúdium és fúga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c-moll prelúdium és fúga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fúga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: B-A-C-H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B-A-C-H fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d-moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G-dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Két különböző karakterű mű.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A virtuóz manuál-pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek

előadásához.
– A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Walther: h-moll concerto Breitkopf
Bach: C-dúr prelúdium és fúga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a-moll prelúdium és fúga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a-moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: h-moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d-moll fantázia és fúga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: CortPge et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g-moll prelúdium és fúga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:
A tanuló egyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására,
Tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
– A romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,
– Repertoár ismerete
– Állóképesség megszerzése
Ajánlott tananyag
Buxtehude: fisz-moll prelúdium és fúga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G-dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F-dúr toccata és fúga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E-dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g-moll fantázia és fúga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)

Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f-moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E-dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:
Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.
Legyen jártas a barokk zene hangzás- és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei-technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).
Tudjon egy kb. 35-40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

Továbbképző évfolyamok „B" tagozat

5. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Fejlessze muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.
– Az állóképesség fokozása és az összjáték további fejlesztése nagyobb szabású művek technikai problémáinak megoldásához.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: E-dúr prelúdium és fúga (Peters EP4449)
de Grigny: Veni creator Orgonamise (Schott ED1877)
Bach D-dúr prelúdium és fúga BWV 532 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: G-dúr prelúdium és fúga BWV 550 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Nagyobb korálelőjátékok
Bach: Concertók (válogatva) Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Mozart: f-moll adagio és allegro KV 594 (Universal UE17165)
Franck: a-moll choral (Peters EP3744)
Liszt: Gebet (Ave Maria) Válogatott orgonaművek 1 (EMB Z 14202)
Liszt: Orpheus (Schott ED9806)
Liszt: Evocation Válogatott orgonaművek 2 (EMB Z 2992)
Mendelssohn: A-dúr szonáta (Peters EP1744)
Messiaen: Le banquet céleste (Leduc AL22893)
Kodály: Orgonaedia (Boosey and Hawkes BH3547)

Követelmények
A folyamatos, hibátlan játék biztosítása (először a tanulandó művek nehéz részei kerüljenek

technikai kidolgozásra).
Az orgona játszóapparátusának önálló és biztos használata.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Tudjon a tanuló nagyobb lélegzetű, különböző karakterű műveket kulturáltan, élményszerűen megformálni.
– Harmonizálási és improvizációs készség fejlesztése

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Böhm: C-dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels 1 (Peters EP4301)
Bach: h-moll prelúdium és fúga BWV 544 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: c-moll prelúdium és fúga BWV 546 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: dór toccata és fúga BWV 538 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: G-dúr prelúdium és fúga BWV 541 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Korálelőjátékok
Liszt: B-A-C-H prelúdium és fúga Válogatott orgonaművek 3 (EMB Z 2915)
Schumann: B-A-C-H-fúgák (Peters EP9530)
Mendelssohn: d-moll szonáta (Peters EP1744)
Boëllmann: Gótikus szvit (PWM 5230050)
Alain: Litanies (Leduc AL29835)
Pikéthy: G-dúr toccata (EMB Z 12511)
Pikéthy: Idyll (EMB Z 13129)
Sulyok: Partita (EMB Z 12745)

Követelmény:
Legyen képes a virtuózabb pedáljáték alkalmazására, valamint a manuál és pedál összjátékára magasabb szinten.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Három különböző karakterű mű.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– A virtuóz manuál-pedál összjáték fejlesztése a nagyobb és bonyolultabb művek előadásához.

– A művek manuális részének plasztikusabbá tétele zongorán történő gyakorlással.

Ajánlott tananyag
Buxtehude: Prelúdiumok és fúgák, toccaták (Peters EP4449)
Walther: Partita „Jesu, meine Freude” Breitkopf
Walther: h-moll concerto Breitkopf
Bach:C-dúr prelúdium és fúga BWV 547 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: a-moll prelúdium és fúga BWV 543 Sämtliche Orgelwerke 2 (EMB Z 12928)
Bach: a-moll concerto Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)
Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Korálelőjátékok
Franck: h-moll choral (Peters EP3744C)
Franck: Final (Peters EP3744B)
Liszt: Weinen, Klagen Válogatott orgonaművek 3. (EMB Z 2915)
Reger: d-moll fantázia és fúga op. 135/b (Peters EP3981)
Messiaen: Pünkösdi mise – Communio, Sortie
Dupré: CortPge et Litanie (Leduc AL16850)
Dupré: g-moll prelúdium és fúga op. 7 (Leduc AL16405)

Követelmény:
A tanuló legyen képes nagyobb lélegzetű, virtuózabb művek pontos, stílusos és kifejező előadására, tudja önmagát a játék folyamán kontrollálni.
Képes legyen önálló harmonizálásra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy különböző karakterű mű.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok:
Hangszeres és zenei ismeretek átadása
– Repertoár bővítése
– Állóképesség fejlesztése
– Improvizációs készség erősítése
– Díszítések pontos alkalmazása

Ajánlott tananyag
Buxtehude: fisz-moll prelúdium és fúga (Peters EP4449 vagy EP3065)
Bruhns: G-dúr prelúdium és fúga Alte Meister des Orgelspiels (Peters EP4301A)
Bach: F-dúr toccata és fúga BWV 540 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: E-dúr toccata BWV 566 Sämtliche Orgelwerke 1 (EMB Z 12927)
Bach: g-moll fantázia és fúga BWV 542 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Passacaglia BWV 582 Sämtliche Orgelwerke 3 (EMB Z 12929)
Bach: Concertók Sämtliche Orgelwerke 10 (EMB Z 12936)
Bach: Triószonáták Sämtliche Orgelwerke 9 (EMB Z 12935)

Bach: Partiták Sämtliche Orgelwerke 5 (EMB Z 12931)
Bach: Koráljátékok
Mozart: f-moll fantázia (Peters EP2415)
Händel: orgonaversenyek (Peters)
Franck: E-dúr choral (Peters EP3744C)

Követelmény:
Ismerje a tanuló hangszere repertoárját, fontosabb zeneszerzőit.
Legyen jártas a barokk zene hangzás- és formavilágában, tudja alkalmazni az ennek megfelelő zenei-technikai elemeket (artikuláció, díszítések, regisztrálás).

Tudjon egy kb. 35-40 perces műsort folyamatosan, koncentráltan eljátszani.
Legyen képes harmonizálási és improvizációs feladatokra

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– Négy különböző karakterű mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén
A tanuló ismerje hangszere irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.
Legyen képes
– a különböző korok műveit biztos technikával, stílushűen megszólaltatni és zenei élményt nyújtani,
– a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságait megérezni és megvalósítani,
– a művek karakterének megfelelően regisztrálni, valamint a saját alkatának megfelelő ujj- és lábrendeket önállóan készíteni,
– új műveket önállóan megtanulni, repertoárját bővíteni.
Rendelkezzék
– a művek művészi előadásához szükséges képzelőerővel, előadói és formálókészséggel,
– fejlett hallási kontrollal,
– a hangszeréhez kapcsolódó stílus- és anyagismerettel, megfelelő repertoárral.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a díszítések különböző fajtáit, és azok kivitelezésének eltérő nemzeti hagyományait,
– a regisztrálás részletes szabályait.
Legyen képes
– az adott mű helyes metrikai, ritmikai és regisztrálási megoldására,
– a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések precíz alkalmazására.
Rendelkezzék
– a nehezebb művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
– koncentrálóképességgel,
– jó lapról olvasási készséggel,

– harmonizálási és improvizációs készséggel

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Orgona főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma
„A” tagozat
Három különböző karakterű darab (ebből egy triós tétel) előadása a következőkből:
– Egy közepes nehézségű barokk prelúdium és fúga, concerto vagy variációsorozat; Buxtehude: fisz-moll Praeludium (Breitkopf), korálfantáziák (Breitkopf), vagy partita (Breitkopf), Lübeck: E-dúr prelúdium és fúga (Peters), Böhm: d-moll prelúdium és fúga (Breitkopf), Bruhns: (nagy) e-moll Praeludium (Peters), Bach: a-moll prelúdium és fúga BWV 543 (EMB 12928 kötetben), f-moll prelúdium és fúga BWV 534 (EMB 12928 kötetben), concertók BWV 592-596 (EMB 12936), f-moll partita BWV 766 (EMB 12931 kötetben), Walther: h-moll concerto (Breitkopf), Partita „Jesu meine Freudé” (Breitkopf) nehézségi szintjén.
– Egy triós tétel; Bach 6 triószonátájából BWV 525-530 (EMB 12935) lehetőleg gyors tétel), vagy triós korálelőjáték Bach: Allein Gott in der Höh sei Ehr BWV 664 (EMB 12932 kötetben), Krebs-triók, Homilius: Christ lag in Todesbanden triós korál nehézségi szintjén.
– Egy romantikus vagy XX. századi kompozíció; Liszt: Orpheus (Leduc), Evocation, Schumann: B-A-C-H-fúgák (Peters), Mendelssohn: A-dúr szonáta (Peters, c-moll szonáta (Peters), Franck: a-moll Choral (Peters), Vierne fantázia-darabok, szimfóniatételek, Messiaen: Le banquet céleste (Leduc), Lisznyai: Szent István fantázia nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

„B” tagozat
A vizsgán a tanulónak négy különböző karakterű előadási darabot kell játszani:
– Egy nagyobb lélegzetű Bach-mű; g-moll fantázia és fúga BWV 542 (EMB 12929 kötetben), Concertók BWV 592-596 (EMB 12936) nehézségi szintjén.
– Egy triószonáta-tétel (lehetőleg gyors tétel); Bach 6 triószonátájából BWV 525-530 (EMB 12935).
– Egy romantikus mű; Mendelssohn: d-moll prelúdium és fúga (Peters), D-dúr szonáta (Peters), Franck: h-moll Choral (Peters), E-dúr Choral (Peters), Final (Peters), Liszt: B-A-C-H prelúdium és fúga (EMB 2915 kötetben) nehézségi szintjén.
– Egy XX. századi vagy egy kortárs kompozíció; Vierne szimfónia-tételek, Messiaen: Nativité – részletek (Leduc), Antalffy: Változatok néger spirituálékra (EMB 13122 kötetben), Gárdonyi Zsolt: Grand Chśur nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot nem kell kotta nélkül játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test- és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Orgona és jó minőségű zongora vagy pianínó.
Az orgona jó minőségű, szabványos méretű játszóasztallal rendelkező, legalább 18-20 regiszteres, mechanikus traktúrájú legyen, 2-3 manuállal és pedállal.

ZENEISMERET TANSZAK

SZOLFÉZS KÖTELEZŐ

A szolfézsnak, mint kötelező tantárgynak két előképző és négy alapfokú évfolyama van, követelményei megegyeznek a szolfézs tantárgy azonos évfolyamainak követelményeivel. Az Előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező. A 4. évfolyam végén alapvizsga tehető.

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.
A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.
A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!” (Kodály Zoltán)
A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek

fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.
Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:
A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:
– belső hallás
– ritmus-metrum,
– tiszta intonáció,
– tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
– dallamhallás,
– többszólamúság
– harmóniaazonosítás
– zenei olvasás – írás,
– zenei szerkezet (forma),
– zenei memória,
– zenehallgatás (zeneértés)
– a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés,
– a megszerzett tudás alkalmazása,
– a hangszertanulás segítése,
– a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
– a zenei műveltség igényének kialakítása,
– a társművészetek iránti nyitottság megalapozása
– a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
– a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása

Rendelkezzék a tanuló
– olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
– a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
– biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és
– a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
– A zene megszerettetése, örömteli művelése.
– A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel.
– Kezdőhang átvétele.
– Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
– Éneklés játékkal.
– Éneklés szöveggel emlékezetből.
– Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
– Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
– A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
– 2/4-es ütem.
– Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A „belső mérés” kialakítása.
– Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
– A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt.
– A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
– Hangmagasság-megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
– A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
– A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy.
– Hanglépcső, vonalrendszer.
– Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
– Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése
– Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés
– Ritmussorok kiegészítése.
– Kérdés, felelet.
– Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– A zeneértő és -érző képesség fejlesztése.
– Aktív (előkészített) zenehallgatás.
– Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors-lassú).
– Zajok- zörejek, zenei hang.
– Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak

felismerése.
– Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
– A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
Rokon népek dalai
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Jár a baba
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini-cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)

Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang-játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló-, kíséretes- vagy kórusfeldolgozásban.
Hangszeres szemelvények (karakter-, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények
A „belső” lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek

elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
– A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
– A zenei készségek megalapozása a 7-9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
– Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése
– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
– A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
– A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
– 2/4-es ütem.
– a 3/4-es lüktetés megéreztetése.
– Szövegek ritmusának megfejtése.
– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
– Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
– Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
– Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
– Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
– A magas és mély képzet kialakítása.
– A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
– A dallami jelrendszerek ismerete.
– A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
– Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
– Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
– Dallamfordulatok visszaéneklése.
– Memorizálás hallás után.
– A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése
– Dal és mérő.
– Felelgetős játékok.
– Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
– Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).

– Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
– Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
– Kétszólamú ritmusok, ének-kopogós „játékok”.
– Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:
– Hangközök fogalmának bevezetése, kis- és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:
– Motívum
– Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás
– Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
– Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2-4-8 ütem).
– A dó helyének változtatása.
– Tájékozódás a vonalrendszeren.
– Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
– Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
– Memorizálás.
– Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2-4-8 ütem).

Rögtönzés
– Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
– Hiányos dallamok kiegészítése egy-két hanggal.
– Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
– Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
– Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
– Emberi hangfajták (gyermek-, női-, férfi).
– Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
– Dinamika, előadási módok.
– Különböző karakterek megfigyelése.
– Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz- és fafúvósok).
– A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:
– Ritmus, dallam.
– Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A megismert ritmusértékek nevei.
– Tempó, mérőütés.
– Osztinátó.

– Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
– Pentaton, pentachord.
– A G-kulcs, F-kulcs.
– A törzshangsor.
– A megismert hangközök nevei, jelentésük.
– Motívum, dallamsor.
– Kánon.
– Piano-forte.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
Magyar gyermekdalok, népdalok
Gyermekversek.
Rokon népek dalai
Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
Más népek dallamai
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Bárdos Lajos: 70 kánon
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini-cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang-játék

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az Előképző évfolyamok elvégzése után
Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon

zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
Legyen képes 4-8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben.
Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
Ismerje a G-kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az Előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
– Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
– Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
– A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– Az abszolút rendszer további gyakorlása.
– A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
– A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
– Artikuláció, szövegmondás.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
– A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
– A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
– Ütemsúlyok. (ütemezés).

– A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
– A tizenhatodok páros formációi.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
– Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
– A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
– A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.

– A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
– Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
– A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai
– Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
– Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:
– Tszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
– Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
– Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
– Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
– Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek
– Alaphang fogalma.
– Tiszta- és pien hangos pentatónia.
– Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
– Módosító jelek, előjegyzések.
– A módosított hangok nevei
– A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
– Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
– A párhuzamos hangsorok fogalma.
– A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:
– Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
– A kvintváltás megfigyeltetése.
– $A^5A^{5v}A^{Av}$, illetve A^5B^5A B sorszerkezetek.

– A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás
– A helyes kottaírás.
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
– Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G-kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 2#, 1b előjegyzéssel.
– Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G-kulcsból F-kulcsba (és fordítva).
– Igen könnyű diktálási feladatok.
– Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G- és F-kulcsban (2-4-8 ütem).
– Transzponálás írásban.

Rögtönzés
– Ritmussorok rögtönzése.
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
– Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
– Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
– Párbeszéd, kérdés-felelet.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás
– Különféle kórushangzások.
– Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
– A hangszerek hangszínének felismerése.
– Dinamikai különbségek megismerése.
– A népzene és műzene.
– A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
– Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
– Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
– Hangkészlet, hangsor, hangnem.
– Pentachord, Dur és moll (eol).
– A párhuzamos hangsor fogalma.
– Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
– Ereszkedő dallamvonal.
– Azonosság, variáns, sorszerkezet.
– Szekvencia.
– Periódus.
– Transzponálás.
– Prima volta, seconda volta.

– Solo, tutti.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– Staccato, legato.

Ajánlott tananyag
Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
Könnyű kánonok, biciniumok.
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II. (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I. II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)
Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
Mese- és karakterdarabok.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban ábécés névvel olvasni.
Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.
Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.
Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A zenei ismeret- és élményanyag bővítése.
– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése
– A népdalok kifejező megszólaltatása.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– A kétszólamú éneklés kimunkálása.
– Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
– A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed értékű triola.
– Negyed felütés.
– 3/8-os ütem.
– Váltakozó ütem.
– A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
– Alla breve.
– Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
– A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
– A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
– A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
– Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
– Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi

ismeretek alapján.
– A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
– A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése
– Hangközök megszólaltatása két szólamban.
– Intonációs gyakorlatok.
– Kánonok, biciniumok éneklése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:
– Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
– Éneklés szolmizálva, ábécés-s nevekkel mindkét irányban.
– Felismerés hallás után és kottaképről.
– A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
– A bővített szekund megfigyelése.
– Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:
– Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
– A tanult hangnemek alap-hármashangzatai.

Hangsorok:
– A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
– Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése
– $AA^5A^{5v}A$, AA^5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
– A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
– Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
– Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
– Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
– Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
– Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
– Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
– Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
– Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel

Rögtönzés

– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
– Hiányos dallam kiegészítése.
– Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
– $AA^5A^{5v}A$, A^5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
– Rögtönzés szövegre is.
– Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
– Előtagra utótag rögtönzése ($a\text{-}a_v$).

Zenehallgatás
– A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
– Mozgás, gesztus a zenében.
– Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
– Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
– A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
– A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
– Felütés.
– Váltakozó ütem.
– Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
– Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– A régi és új stílusú népdalok.
– Motívum, periódus, szekvencia.
– Kvintoszlop.
– Párhuzamos és ellenmozgás.
– A metronómjelzés.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag
A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I. II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I-II.
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I-II.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
Komjáthyné: Zongoraiskola II.
Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag
Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F- kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A magyar népdalok élményszerű előadása.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
– A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
– Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8-ban.
– A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás elsősorban kottaképről.
– Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése
– Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok.
– Kánonok.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T-D-T kapcsolatok megfigyelése.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:
– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
– A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
– Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításainak elve.

– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:
– Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése
– A periódus felépítése. Nyitás-zárás.
– Kis kéttagú-, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás
– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
– Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
– Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A-Av).
– Periodizáló dallamokhoz egy-egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– Dinamika a barokk korban.
– A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
– A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Siciliano és mazurka ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció.
– Periódus.
– Kéttagú-, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két-három-négyszólamú könnyű kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.-III.
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Győrffi István: Dallamírási feladatok
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból
Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Balett részletek (nemzeti karakter-táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera- és szimfónia részletek.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.
Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni.
Egyszerű 4-8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.
Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).

Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.
Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
– A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
– Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek
– Átkötés, pontozás gyakorlása.
– Harminckettedek.
– Alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
– A bővített kvart oldással.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
– Késleltetés.
– A hangközök rendszerezése.
– A hangközfordítás elve.
– A tiszta, kis- és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
– A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
– Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
– A dominánsszeptim dúrban és mollban.
– Éneklése oldással szolmizálva.
– A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus- és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
– Dallami variánsok, figuráció.
– A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T-D-T; T-S-D-T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
– Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).

– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
– Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
– Kánonok éneklése.
– Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése
– Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal.
– Két- és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás
– Könnyű periódusok lapról éneklése.
– Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
– Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
– A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
– Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás
– A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
– Hangszín – hangszerelés.
– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– Két- és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
– A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
– A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
– A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés
– Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Bécsi klasszikusok, Köchel-jegyzék, opusz.

– Kvintkör.
– Hangnemi rokonságok, maggiore-minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– A hangközfordítás elve.
– Tritonusz.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás.
– Késleltetés.
– Kadencia, álzárlat, fél- és egész-zárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, ária, opera.
– Szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
– Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag
Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Virágos sorozat népdalfüzetei
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
Győrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
Romantikus dalok, karakterdarabok.
A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény
Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmények az alapfokú évfolyamok (4. évfolyam) elvégzése után

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig.
Ismerje fel hallás után és kottaképről a szinkópa-, éles- és nyújtott ritmust, valamint az egyszerűbb ritmikai átkötéseket.
Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2-es ütemekben.
Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
Ismerje a
– pentaton hangsorokat.
– tudja a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig,
– ismerje a háromféle moll hangsort.
Ismerje fel a művek hangnemeit – hangszeres darabjaiban is.
Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
– tudja azonosítani – hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan is – az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket,
– ismerje fel ezeket kottaképről és hallás után.
Ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint hangközöket; tudja ezeket kottaképről azonosítani.
Ismerje a négyféle alaphelyzetű hármashangzat, a dúr és moll fordítások elvét, valamint a dominánsszeptim-hangzat felépítését.
Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani.
Ismerje a funkciós főhangokat 3#, 3b előjegyzésig.
Ismerje a funkciós vonzást.
Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
Tudjon lejegyezni:
– rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,

– két szólamú, igen könnyű műzenei periódust, illetve szólamait hallás után kiegészíteni.
Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
– a magyar népzene stílusjegyeit,
– a periódus fogalmát,
– a kis formákat,
– a triós formát,
– a klasszikus szonátaformát,
– a rondót.
Rendelkezzék a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a bécsi klasszikus zenében).
Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli vagy szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga
A) Feladatsor
1. Feladatok a hangköz–, hangzat–ismeretek köréből – hallás után, kottakép és szerkesztés alapján.
– 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)
– 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,
– 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.
A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

2. Könnyű kétszólamú klasszikus periódus felső szólamának lejegyzése
A zenei részlet 2/4, 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, lehetőleg A–Av felépítésű, modulációt, alterációt, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó legyen. A tanulók számára a táblán adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A részlet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.
Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat–

felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

B) Feladatsor
1. Feladatok a hangköz–, hangzat– ismeretek köréből – hallás után, kottakép és szerkesztés alapján
– 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)
– 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,
– 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.
A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

2. Egy magyar népdal lejegyzése
A népdal: új stílusú, négysoros, 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. A tanulók számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A népdal nyolcszor hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.
Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat–felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga
1. Memoriter anyag:
A vizsgázó
– tudjon 5 népdalt előadni,
– ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
– tudjon 5 műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező) megszólaltatni,
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a negyedik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján.
Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése
Az írásbeli vizsga értékelése
1. feladat – teszt: A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
2. feladat – dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
3. feladat: – elemzés: Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése.
– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei

szakkifejezések ismerete)
– zenetörténeti tájékozottság
– stílusismeret
– formai ismeretek
– tájékozódás a zenei műfajok között

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, zenei szakkönyv.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.
A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség– és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.
A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!”
A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.
Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:
A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:
– belső hallás
– ritmus–metrum
– tiszta intonáció
– tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
– dallamhallás
– többszólamúság
– harmónia azonosítás
– zenei olvasás – írás
– zenei szerkezet (forma)
– zenei memória
– zenehallgatás (zeneértés)
– a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés
– a megszerzett tudás alkalmazása
– a hangszertanulás segítése
– a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
– a zenei műveltség igényének kialakítása

– a társművészetek iránti nyitottság megalapozása.
– A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
– A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemvilágu k kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló
– olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
– a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
– biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel,
– a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
– A zene megszerettetése, örömteli művelése.
– A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel.
– Kezdőhang átvétele.
– Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
– Éneklés játékkal.
– Éneklés szöveggel emlékezetből.
– Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
– Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
– A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
– 2/4–es ütem.
– Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A „belső mérés” kialakítása.
– Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
– A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt.

– A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
– Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
– A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
– A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy.
– Hanglépcső, vonalrendszer.
– Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
– Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése
– Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés
– Ritmussorok kiegészítése.
– Kérdés, felelet.
– Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
– Aktív (előkészített) zenehallgatás.
– Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
– Zajok– zörejek, zenei hang.
– Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
– Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
– A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
Rokon népek dalai
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1. (tankönyv, munkafüzet és útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában
Forrai Katalin: Jár a baba
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne

Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.
Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények
A „belső” lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
– A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
– A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
– Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése
– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
– A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
– A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
– 2/4–es ütem.
– a 3/4–es lüktetés megéreztetése.
– Szövegek ritmusának megfejtése.
– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.

– Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
– Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
– Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
– Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
– A magas és mély képzet kialakítása.
– A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
– A dallami jelrendszerek ismerete.
– A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
– Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
– Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
– Dallamfordulatok visszaéneklése.
– Memorizálás hallás után.
– A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése
– Dal és mérő.
– Felelgetős játékok.
– Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
– Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
– Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
– Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
– Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
– Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:
– Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:
– Motívum
– Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás
– Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
– Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
– A dó helyének változtatása.
– Tájékozódás a vonalrendszeren.
– Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
– Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
– Memorizálás.
– Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

Rögtönzés
– Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
– Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
– Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
– Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
– Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
– Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
– Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
– Dinamika, előadási módok.
– Különböző karakterek megfigyelése.
– Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
– A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:
– Ritmus, dallam.
– Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A megismert ritmusértékek nevei.
– Tempó, mérőütés.
– Osztinátó.
– Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
– Pentaton, pentachord.
– A G–kulcs, F–kulcs.
– A törzshangsor.
– A megismert hangközök nevei, jelentésük.
– Motívum, dallamsor.
– Kánon.
– Piano–forte.

Ajánlott tananyag
Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
Magyar gyermekdalok, népdalok
Gyermekversek.
Rokon népek dalai
Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
Más népek dallamai
Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2. (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Forrai Katalin: Ének az óvodában

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
Dobszay László: A magyar dal könyve
Bárdos Lajos: 70 kánon
Weöres Sándor: Magyar etűdök
Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után
Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es ütemekben.
Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
– Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
– Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
– A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– Az abszolút rendszer további gyakorlása.
– A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
– A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
– Artikuláció, szövegmondás.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
– A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
– A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
– Ütemsúlyok. (ütemezés).
– A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
– A tizenhatodok páros formációi.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
– Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
– A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
– A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
– A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
– Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
– A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai
– Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
– Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:
– Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
– Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
– Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.

– Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
– Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
– Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek
– Alaphang fogalma.
– Tiszta– és pien hangos pentatónia.
– Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
– Módosító jelek, előjegyzések.
– A módosított hangok nevei
– A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
– Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
– A párhuzamos hangsorok fogalma.
– A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:
– Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
– A kvintváltás megfigyeltetése.
– $A^5A^{5v}AAv$, illetve A^5B^5A B sorszerkezetek.
– A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás
– A helyes kottaírás.
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
– Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 2#, 1b előjegyzéssel.
– Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
– Igen könnyű diktálási feladatok.
– Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
– Transzponálás írásban.

Rögtönzés
– Ritmussorok rögtönzése.
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
– Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
– Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
– Párbeszéd, kérdés–felelet.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás
– Különféle kórushangzások.
– Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.

– A hangszerek hangszínének felismerése.
– Dinamikai különbségek megismerése.
– A népzene és műzene.
– A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
– Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
– Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
– Hangkészlet, hangsor, hangnem.
– Pentachord, Dur és moll (eol).
– A párhuzamos hangsor fogalma.
– Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
– Ereszkedő dallamvonal.
– Azonosság, variáns, sorszerkezet.
– Szekvencia.
– Periódus.
– Transzponálás.
– Prima volta, seconda volta.
– Solo, tutti.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– Staccato, legato.

Ajánlott tananyag
Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).
Könnyű kánonok, biciniumok.
Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Péter József: 165 kánon
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)

Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos kórusműveiből.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
Mese– és karakterdarabok.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni.
Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.
Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.
Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei ismeret– és élményanyag bővítése.
– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs, illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése
– A népdalok kifejező megszólaltatása.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– A kétszólamú éneklés kimunkálása.
– Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
– A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed értékű triola.
– Negyed felütés.
– 3/8–os ütem.
– Váltakozó ütem.
– A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
– Alla breve.
– Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
– A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
– A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
– A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
– Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
– Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
– A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
– A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése
– Hangközök megszólaltatása két szólamban.
– Intonációs gyakorlatok.
– Kánonok, biciniumok éneklése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:
– Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
– Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkel mindkét irányban.
– Felismerés hallás után és kottaképről.
– A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
– A bővített szekund megfigyelése.
– Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:
– Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
– A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

Hangsorok:
– A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.

– Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése
– $AA^5A^{5v}A$, AA^5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
– A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
– Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
– Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
– Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
– Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
– Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
– Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
– Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
– Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel.

Rögtönzés
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
– Hiányos dallam kiegészítése.
– Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
– $AA^5A^{5v}A$, A^5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
– Rögtönzés szövegre is.
– Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
– Előtagra utótag rögtönzése (a–av).

Zenehallgatás
– A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
– Mozgás, gesztus a zenében.
– Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
– Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
– A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
– A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
– Felütés.
– Váltakozó ütem.
– Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
– Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
– Parlando, rubato, tempo giusto.

– A régi és új stílusú népdalok.
– Motívum, periódus, szekvencia.
– Kvintoszlop.
– Párhuzamos és ellenmozgás.
– A metronómjelzés.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag
A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.
Bárdos Lajos: 70 kánon
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
Brukner Adrienn: Énekelni jó!
Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
Komjáthyné: Zongoraiskola II.
Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag
Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
Mesealakok a zenében.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A magyar népdalok élményszerű előadása.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
– A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
– Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
– A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás elsősorban kottaképről.
– Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése
– Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok.
– Kánonok.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T–D–T kapcsolatok megfigyelése.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:
– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
– A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
– Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításainak elve.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:
– Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése
– A periódus felépítése. Nyitás–zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás
– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.

– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
– Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
– Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– Dinamika a barokk korban.
– A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
– A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Siciliano és mazurka ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció.
– Periódus.
– Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Győrffi István: Dallamírási feladatok
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból

Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Követelmény
Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.
Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.
Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.
Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.
Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
– A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
– Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek
– Átkötés, pontozás gyakorlása.
– Harminckettedek.
– Alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
– A bővített kvart oldással.

– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
– Késleltetés.
– A hangközök rendszerezése.
– A hangközfordítás elve.
– A tiszta, kis– és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
– A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
– Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
– A dominánsszeptim dúrban és mollban.
– Éneklése oldással szolmizálva.
– A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
– Dallami variánsok, figuráció.
– A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
– Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
– Kánonok éneklése.
– Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal.
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás
– Könnyű periódusok lapról éneklése.
– Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
– Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
– A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
– Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás
– A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
– Hangszín – hangszerelés.
– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).

– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
– A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
– A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
– A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés
– Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opusz.
– Kvintkör.
– Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– A hangközfordítás elve.
– Tritonusz.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás.
– Késleltetés.
– Kadencia, álzárlat, fél– és egész–zárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, ária, opera.
– Szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
– Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag
Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Virágos sorozat népdalfüzetei
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
Győrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
Romantikus dalok, karakterdarabok.
A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény
Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmény
Tudja a tanuló emlékezetből a bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
– A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
– Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
– A tanult magyar népdalkincs bővítése.
– A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés
– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
– Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
– Augmentálás– diminuálás.
– Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
– Az alterált fordulatok megfigyelése.
– Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
– Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
– A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.
– A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:
– Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
– A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
– A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.

– A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
– A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
– A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
– A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig.
– A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

A formaérzék fejlesztése:
– Rendhagyó periódusok.
– Álzárlat.
– Egyszerű, két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
– A szonáta–, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
– A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás
– Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
– Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
– Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
– Két– vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
– Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy–egy alterált hanggal.
– Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
– Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
– Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés
– Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
– Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
– Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás
– A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
– Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
– A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
– Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
– A programzene és a társművészetek kapcsolata.
– A tonalitás felbomlása.
– A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).

– A zenei formák változásainak megfigyelése.
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
– Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
– A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Komplementer, osztinátó ritmus.
– Modális hangsorok.
– A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
– Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
– A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
– Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.
– A szonáta– és a variációs forma.
– A klasszikus szimfónia tételrendje.
– Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
– A szimfonikus költemény.
– Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
Agócsy László: Zenei olvasókönyv
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Péter József: 165 kánon
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása

zenehallgatással.
A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)
Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)
Romantikus opera részletek.
A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz–ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

Követelmény
Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).
Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.
Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
Tudja a hármashangzatokat és fordításaikat (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim–akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot.
Ismerje a szűkített szeptim–hangzat felépítését.
Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.
Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.
Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.
Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.
Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.
Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.
Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
– Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
– A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
– További ismerkedés a XX. századi zene hangzás– és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
– A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.

– Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés
– Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.
– A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.
– A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
– Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).
– Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
– A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:
– A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
– A szűkített kvart fogalma.
– Az enharmónia.

Hangzatok:
– Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

Zenei olvasás, írás
– Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
– Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
– A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
– Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
– Memorizálás kottakép valamint hallás után.

Rögtönzés
– Dallam– és ritmus kiegészítés.
– Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
– Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
– XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

Zenehallgatás
– A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.
– A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.
– A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
– A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
– A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.
– A barokk táncok a szvitekben.
– A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.
– A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar

népzenei elemek megfigyelése e művekben.
– A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Hemiola, komplementer ritmus.
– Számozott basszus, continuo.
– Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
– Motetta, madrigál, mise.
– Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
– Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
– A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.
– A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
– Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Zenei elemzési képesség
– Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
– Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

Ajánlott tananyag
Magyar népdalok.
Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz
Bartók Béla: Gyermekeknek
Bartók Béla: 27 egyneműkar
Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Agócsy László: Bach olvasókönyv
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából

Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.
Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell, G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Barokk zene régi hangszereken.
XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása.
(Pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska)

Követelmény
Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.
Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.
Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.
Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.
Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat.
Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.
Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.
Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszertanulásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– Bevezetés a klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

– A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.
– Nyolcad és tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban is.
– Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8–ban is.
– A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– A módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
– Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
– Más népek népzenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).
– Kánonok éneklése.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.

Hangközök:
– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.
– Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
– Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
– A hangközök megfordításai.
– Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
– Építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
– A dominánsszeptim hangzat megfigyelése.

Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4b előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:
– A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma, triós forma.
– A kisformák hallás utáni felismerése.

Zenei olvasás, írás
– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.
– A helyes kétszólamú kottaírás.

Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B).
– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.

Zenei szakkifejezések
– Augmentálás, diminuálás.
– Mazurka és siciliano ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
– Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A régi stílusú és új stílusú népdalok.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel.
Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, ÚtmutatóK
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.
Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei
Péter József: 165 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Bárdos Lajos: Európa peremén
Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia
Kerényi M. György: Százszínű csokor
Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
Györffy István: Dallamdiktálás
Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Ajánlott zenehallgatási anyag:
Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.
Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel a tanult hangnemekben.
Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.
Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.
Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.
Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.
Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.
Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.
Tudja ismereteit alkalmazni hangszertanulása során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag bővítése.
– A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján.
– A többszólamú éneklési készség fejlesztése.
– A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.

– A zenei elemző képesség fejlesztése.
– A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés

– Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
– A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
– Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.
– Az alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.
– A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (di, ri, fi, szi, ta, ma) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése.
– Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
– A késleltetés megismertetése.
– A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam– és ritmusfordulatai.
– Dallami variánsok, figuráció.
– Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
– Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.
– A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
– T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
– Funkciós kisérőszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
– Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
– Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– A hangközök rendszerezése.
– A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel az eddigi hangnemekben.
– A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
– Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkel, lapról olvasása, írása hallás után.

– A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
– A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
– A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkel, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig.
– Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

A formaérzék fejlesztése:
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal, a két– és háromtagú kis formák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Triós forma, rondó–, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

Zenei olvasás, írás
– Könnyű periódusok lapról éneklése.
– Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
– A kétszólamú írás bevezetése (a kísérő szólamban funkciós főhangokkal).

– Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
– Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
– A kétszólamú művek megszólaltatása ének–hangszer előadásban is.

Zenehallgatás
– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.
– A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
– A kis formák felismerése hallás után.

Rögtönzés
– Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.
– Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

A zenei elemző képesség fejlesztése:
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.

– Hangközfordítások, hangzatfordítások.
– Tritonusz.
– Figuráció.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
– Késleltetés.
– Kadencia, fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, coda.
– Homofon, polifon szerkesztési mód.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, opera, ária, szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag
Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.
Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.
Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.
Kodály Zoltán: Biciniumok
Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.
Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Kodály Zoltán: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei
Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Péter József: 165 kánon
W. A. Mozart: 30 kánon
Bárdos Lajos: 70 kánon
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.
Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.
A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig.
Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.
Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.
Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsszeptim hangzatot.
Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkel és felismerni kottaképről is.
Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.
Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.
Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,
Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkel,
Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.
Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.
Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A memoriter anyag egyéni bemutatással.
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.
– Betekintés a romantikus zeneirodalomba.
– Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
– Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
– Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
– Augmentálás, diminuálás.
– Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
– Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
– Klasszikus kánonok éneklése.
– Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.

– Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
– Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.
– Két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

Hangközök:
– A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
– A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
– Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
– A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.

Hangzatok:
– Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
– A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
– A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.
– A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).
– A fá mint domináns basszushang (az V^2 – I^6 kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
– Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.

Hangsorok:
– Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.
– A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.
– Hangnemi rokonságok.

A formaérzék fejlesztése
– Rendhagyó periódusok egyszerű két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
– Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.
– A szonátaforma alaposabb ismerete.

Zenei olvasás, írás
– Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.
– Hangköz–, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
– Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
– Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
– Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
– Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.

– Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

Rögtönzés
– Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
– Változatosabb funkciójelző basszus–szólam éneklése dallamhoz.
– Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:
– Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenehallgatás
– A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
– Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.
– Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
– Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
– Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések
– A hangnemi rokonság.
– Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
– Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy– és kisütemes írásmód.
– Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).
– Klasszikus táncok.
– A szonáta– és a variációs forma.
– A klasszikus szimfónia, versenymű.
– Az opera, nyitány, ária, recitativo.
– Prozódia.
– Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

Ajánlott tananyag
Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.
A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.
Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.
Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.
Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
Agócsy László: Zenei olvasókönyv
J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Molnár Antal: Klasszikus kánonok
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Péter József: 165 kánon
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár–képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje a kvintkört.
Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.
Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.
Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.
Tudjon hallás után lejegyezni:
– alterációt tartalmazó hangközmenetet,
– egyszerű hangzatmenetet,
– bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.
Tudjon
– lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel,
– a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,
– adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
– ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
– ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két– és háromtagúság, da capo stb.),
– legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
– A memoriter anyagból egyéni bemutatás,
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.
– A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése.
– A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.
– Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
– Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
– A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
– Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
– Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.
– Imitáció, tonális és reális válasz.
– Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.
– Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.
– A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
– Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
– Hangköz– és hangzatmenetek további gyakorlása.
– Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
– Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
– A hármashangzatok és fordításaik gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
– A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
– A dominánsszeptim– és szűkített szeptimhangzat gyakorlása oldással.
– A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalitásban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.

Zenei olvasás, írás
– Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkel.
– Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkel.
– Hangköz– és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel, lejegyzése hallás után.
– Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus

periódusok lejegyzése.
– Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
– Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
– Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
– Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszereken előadva is.
– Hangszerkíséretes műdalok, áriák két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.

Rögtönzés
– Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.
– Dallamhoz basszus rögtönzés.
– Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
– Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenei szakkifejezések
– Aautentikus, összetett zárlat.
– Poliritmika, hemiola.
– Számozott basszus.
– Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.
– Cluster.
– Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
– A szvit jellegzetes tánctételei.
– A barokk versenymű, concertálás.
– Fuga, reális és tonális válasz.
– Opera, recitativo, ária, betétdal.
– Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
– A klasszikus versenymű, kadencia.
– Tempó– és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.
Barokk dalok, könnyű áriák, két– és háromszólamú vokális művek.
Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.
Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.

Magyar népdalok.
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.
Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Bartók Béla: Mikrokozmosz
Bartók Béla: Gyermekeknek
Bartók Béla: 27 egyneműkar
Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Agócsy László: Bach olvasókönyv
Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.
Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Ajánlott zenehallgatási anyag
– Reneszánsz kórusművek
– Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymű–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)
– Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékezetből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
Ismerje

– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig,
– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni
– alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,
– kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot.

Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Tudjon rögtönözni
– periódus előtaghoz utótagot,
– funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.

Ismerje a
– pentaton hangsorokat.
– a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
– a háromféle moll hangsort,
– a kvintkört.

Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.

Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Tudjon lejegyezni:
– rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
– igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.
Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
– a magyar népzene stílusjegyeit,
– a periódus fogalmát,
– a kis formákat,
– a triós formát,
– a klasszikus szonátaformát,
– a rondót.
Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).
Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
A tanuló ismerje
– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;
– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b előjegyzésig.
Tudja énekelni
– ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.
Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.
Tudjon lejegyezni
– hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot
Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.
Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma
„A” tagozat

Írásbeli vizsga
A) Feladatsor
1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Könnyű klasszikus periódus mindkét szólamának lejegyzése „keretes” diktálás alapján.
Az idézet 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szólamban könnyebb alteráció előfordulhat.
A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont”–hang.
Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

3. Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

B) feladatsor
1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.
A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Könnyű klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény vagy teljes mű: kis kéttagú, vagy háromtagú forma. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.
Mindkét feladatsorhoz ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga
1. Memoriter anyag:
A vizsgázó
– tudjon előadni öt népdalt,
– ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;
– tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga tartalma
„B”– tagozat („B”–tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.)

Írásbeli vizsga
1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközök megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

2. Hangzatlejegyzés
10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt
A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal
Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.
A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.
A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga
1. Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.
Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

2. Memoriter anyag:
A vizsgázó
– tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,
– ismerje azok legfontosabb jellemzőit,
– tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

3. A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése.
– Dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése
– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása.
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok „A”– tagozat

7. évfolyam „A”– tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.
– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.
– A középkor világi zenéje.
– A reneszánsz zene fénykora.
– Az opera keletkezése.
– A két– (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés.
– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).
– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
– Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
– Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.
– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
– Az imitáció, a reális és tonális válasz.
– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.
– A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
– Modális dallamok transzformálása.
– A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
– Új hangközök elsajátítása: duo– és tredecima.
– A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.
– Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
– Plagális zárlatok megszólaltatása.
– Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.
– Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
– Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
– Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések
– Melizma.

– Motetta, mise, carol, anthem.
– Madrigál, korál, zsoltár.
– A gregorián mise állandó részei.
– Recitatívó, ária, continuo.
– Plagális zárlat.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
(Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).
Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
Lassus: 24 kétszólamú motetta
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
A középkor világi zenéje.
A mise állandó részeinek megfigyelése.
A korabarokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.
Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

Követelmény
Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.

Ismerje a kvintkört.
Tudjon könnyű egy– vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.
Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.
Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.
– A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
– A zenei készségek elmélyítése.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
– A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
– Az oratórium.
– Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
– A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, elemzése.
– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
– Imitáció, reális, tonális válasz.
– Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
– Kánonok.
– Többszólamú énekgyakorlatok.
– Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

Rögtönzés
– Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.

Zenehallgatás
– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
– A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
– A fúga témák belépésének megfigyelése.

– Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Barokk táncok, a szvit tételei.
– Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
– Concertálás, concerto grosso, continuo.
– Korál.
– Mise, oratórium, kantáta, opera.
– Fúga.
– Ellentéma.
– Dux, comes.
– Modulációs irányok.
– Rokon hangnemek.
– Számozott basszus.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
C. V. Palisca: Barokk zene.
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
Nagy Olivér: Partitúraolvasás
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Bertalotti: 56 solfeggio
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.
J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
Győrffy István: Korál elemzések
Nógrádi László–Papp Károlyné–Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
A zenehallgatási anyag partitúrái

Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti,

(dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.
G. F. Händel: áriák, recitatívók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái : Vízizene)
J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).
Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Követelmény
Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.
Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).
Tudja a barokk concertálás, imitáció, fúga, tonális és reális válasz fogalmát.
Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.
Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.
Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.
Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.
Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
– Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
– A zenei készségek elmélyítése.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag és készségfejlesztés
– A klasszikus zene stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismétlése.
– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással.
– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.

– A zárlattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.
– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
– A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés.
– Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).
– Jellegzetes hangközök a harmóniákban (pl. bővített szext).
– A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.
– Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkel is.
– Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet–, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása – énekléssel, elsősorban ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is.
– Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban. (tanári közreműködéssel).
– A tercrokon fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).
– A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.
– Könnyű egy– és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl. keretes írás).
– Periódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően).
– A romantikus műfajok jellemzői.
– Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)

Rögtönzés:
– Periódus–előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.
– Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.
– Hiányos dallamok kiegészítése.
– Dallamhoz kíséret szerkesztése.

Zenehallgatás
– Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása.
– A funkciós forma– és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.
– A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után.
– Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar.
– Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben.
– Az új zenei formák megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Zárlattípusok.
– Előlegezés, késleltetés.
– Álzárlatok.
– Lebegő tonalitás.
– Dalciklus.
– Szimfonikus költemény.
– Rapszódia.
– Programzene.

– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag:
Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus művek, drámai műfajok, dalok, változatos feldolgozása.
Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus művekből (dalok, duettek, hangszerszólók, kamaraművek, versenyművek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratorikus művek).
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
Frank Oszkár: Chopin
Frank Oszkár: Liszt
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
Győrffy István: Dallamírási feladatok
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
F. Schubert (dalok, szimfóniák),
F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
J. Brahms (dalok, versenyművek),
F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),
R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva),
A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény
Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni.

Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni.
Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit
Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.
Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait.
Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.
Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét.
Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.
– Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag és készségfejlesztés
– Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
– Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.
– A tonalitás fogalmának változásai.
– A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.
– Bitonalitás, politonalitás.
– Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint).
– Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.
– Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.
– Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.
– Az aranymetszés megfigyelése.
– Könnyű Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).
– A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése a XX. századi művek megszólaltatásához.

Rögtönzés
– A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.

– Reihe, hangfürtök komponálása.
– Skála modellek szerkesztése.

Zenehallgatás
– A különböző irányzatok főbb zenei jegyeinek megfigyelése.
– A XX. századi zene partitúráinak megismerése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás,
– Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
– Skálamodellek.
– Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.
– Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.
– Aranymetszés.
– Komplementer technika.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből;
az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten,
valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
Bartók Béla: Kórusművek
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: Kórusművek
Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
Párkai István: Modern kórusetűdök
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Nógrádi László–Papp Károlyné–Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Frank Oszkár: Debussy harmóniák
Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
Lendvai Ernő: Bartók stílusa
Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
Kroó György: Miért szép századunk operája?
Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
M. de Falla: Háromszögletű kalap,
Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,
Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára
Kórusművek (pl. Tavasz), Mikrokozmosz,
A. Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán,
C. Orff: Carmina Burana,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tűzmadár, A katona története
B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások,
A. Schönberg: Egy varsói menekült.
Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. művei.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel), kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társsal, társakkal) zeneileg igényesen előadni.
Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához.
Ismerje a legfontosabb tempó és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A zenei élményanyag bővítése.
– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig.
– A reneszánsz zene fénykora.
– A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.
– A két– (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

– Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja–dallamok).
– A gregorián mise állandó részeinek megismerése.
– Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján.
– A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismétlése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis)
– A szopránkulcs bevezetése.
– Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.
– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
– Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása.
– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása.
– A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.
– Dallamok transzformálása különböző móduszokba.
– A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.
– A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel.
– Építés megadott hangokra.
– Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkel, építés, felismerése kottakép alapján
– Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.

Zenei olvasás, írás

– Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.
– Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.
– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).
– Barokk idézetek lejegyzése egy– és két szólamban.
– Két– és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.
– Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.
– Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.
– Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

Zenehallgatás

– A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
– Partitúra használata.
– Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
– Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
– Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
– Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– C–kulcsok.
– Módusz. Modális hangsorok.
– Modális harmóniai fordulatok.
– Melizma.
– Motetta, mise, carol, anthem.
– Madrigál. Korál. Zsoltár.
– A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.
– Plagális zárlat.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
(Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők műveiből).
Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Követelmény
Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy Bertalotti solfeggiot ének – zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni. Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.
Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).
Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.
Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz–, könnyű harmóniamenetet

lejegyezni.
Tudjon szopránkulcsban olvasni.
Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.
Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban. Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.
– A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása.
– Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo– és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.
– Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.
– A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.
– Dominánsszeptim–fordítások, szeptimhangzatok megfordításinak elsajátítása.
– Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.
– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után.
– Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.
– Számozott basszus.
– A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
– Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.
– Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján.
– A barokk szvit–tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.
– Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.
– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).
– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
– Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmai, felismerés kottaképről.
– Barokk díszítés.

Zenei olvasás, írás
– Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel is.
– Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és

polifon műrészletek lejegyzése.
– Barokk hangköz– és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.

Zenehallgatás
– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
– A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
– A fúga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.
– Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése.
– Egy Bach–szvit feldolgozása
– Invenció elemzése hallás után.
– Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
– A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
– Egy barokk versenyű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Zenei szakkifejezések
– Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia.
– Concertálás. Concerto grosso. Continuo.
– Korál.
– Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.
– Fúga.
– Ellentéma.
– Dux, comes.
– Modulációs irányok.
– Rokon hangnemek.
– Számozott basszus.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.

G. F. Händel: áriák, recitatívók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).

J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúgák, szvittételek témái.

(Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).

Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat

Győrffy István: Korál elemzések

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
C. V. Palisca: Barokk zene.
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
Nagy Olivér: Partitúraolvasás
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Bertalotti: 56 solfeggio
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.
J. S Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Követelmény
Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni.
Tudjon egy Bach–korált zongorázni, elemezni.
Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.
Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.
Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.
Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
– Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok,

kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
– A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.
– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással, majd ábécés nevekkel.
– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.
– A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.
– A klasszikus zenére jellemző hangköz–, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.
– Két– és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.
– Könnyebb Bartók– és Sztravinszkij–dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása.
– Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.
– Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó–váltással és ábécés névvel.
– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
– Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.
– Funkciós kísérőszólam improvizálása.
– Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.
– Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.
– A klasszikus zene funkciós rendje.
– Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.
– A klasszikus zene harmónia–, funkció– és formarendjének fellazulása.
– Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.
– Lebegő tonalitás, atonalitás.
– Tercrokon hangnemek.
– Mellékdominánsok, nónakkordok.
– Az alt és baritonkulcs bevezetése.
– Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.
– Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
– Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
– Duettek, kórusművek.
– Romantikus dallamok lejegyzése.

– A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromtu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).

Zenei szakkifejezések
Zárlattípusok.
Mellékdomináns. Nónakkord.
Előlegezés, késleltetés.
Álzárlatok.
Lebegő tonalitás.
Dalciklus.
Szimfonikus költemény.
Ballada, fantázia, impromtu,
scherzo, capriccio, rapszódia.
Programzene.
Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag
Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus műveiből.
Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.
A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J. Brahms, R. Schumann, F. Chopin, A. Dvořák, M. Muszorgszkij és mások).
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Forrai Miklós: Duettek II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
Frank Oszkár: Chopin
Frank Oszkár: Liszt
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Szabolcsi Bence: Zenetörténet
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
Forrai Miklós: Duettek I–II.

Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák

Ajánlott zenehallgatási anyag
L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
F. Schubert (dalok, szimfóniák),
F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
J. Brahms (dalok, versenyművek),
F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),
R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány),
B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény
Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két–két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.
Tudjon két–három Bertalotti solfeggiot ének–zongorás előadással megszólaltatni.
Két–három Bach–korált zongorázni, elemezni.
Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből.
– Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése
– Emeltszintű felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- Énekelhető egy– és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
- Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.
- Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.)
- Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
- Könnyű kórusművek megszólaltatása.
- XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása
- A tenorkulcs bevezetése.
- Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.
- Moduláció távolabbi hangnemekbe.
- Lebegő tonalitás, atonalitás.
- Egészhangú skála. Akusztikus hangsor.
- Modellskálák és egyéb skálaformációk.
- Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,
- 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
- Polimodális alterációk.
- Dodekafónia.
- Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim– és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzatfűzésekben. Gyakorlása különböző hangnemekben.
- Alfa–akkordok.
- Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.
- Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.
- Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
- Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
- Romantikus és XX. századi dallamok lejegyzése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
- Skálamodellek.
- Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.
- Tengely, polaritás.
- Aranymetszés.
- Komplementer technika.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből

az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,

a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten
valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
Kiegészítőanyag: J.S.Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
Bartók Béla: Kórusművek
Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
Kodály Zoltán: Kórusművek
Párkai István: Modern kórusetűdök
Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
Kroó György: Miért szép századunk operája?
Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
Lendvai Ernő: Bartók stílusa
Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
Frank Oszkár: Debussy harmóniák
Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag
C. Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
Kodály Zoltán: Galántai táncok,
Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára, Kórusművek, Mikrokozmosz,
A. Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,
C. Orff: Carmina Burana,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,
B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.

Követelmény
Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.

Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában.
Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.
Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat
Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és –képleteket.
Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang– késleltetés stb.)

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b– előjegyzésig.
Tudja a művek hangnemét megállapítani.
Ismerje
– a kvintkört,
– a hétfokú hangsorokat.
Ismerje
– az egészhangú skálát,
– az akusztikus hangsort,
– a modellskálákat.
– a hármashangzatok és fordításaik valamint a négyeshangzatok felépítését
– a dominánsszeptim hangzat fordításait (oldásokkal).
Ismerje fel a funkciókat hallás után,
– a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
– a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.
Ismerje
– a tonalitás felbomlásának elvét,
– a bi– és a politonalitást,
– a Reihe–t.
Tudja

– a dodekafónia,
– az aranymetszés,
– a cluster fogalmát.
Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.
Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.
Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.
Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Tudjon hallás után lejegyezni
– könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
– könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
– lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
Az általános követelményeken túl
Rendelkezzék a tanuló
– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
– kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.
Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

„B” – tagozat
Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:
– a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
– olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,
– a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.

Legyen képes a tanuló
– a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
– a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

Zenei anyag:
Tudjon a tanuló harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.
Ismerjen minden zenetörténeti korszakból két–két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.
Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.
Tudjon zongora–ének előadásban C–kulcsos műveket megszólaltatni.
Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.
Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.
Tudja a hármas– és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.
Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.
Tudjon lejegyezni
– barokk kétszólamú idézetet,
– bécsi klasszikus zenei szemelvényt,
– könnyű XX. századi dallamot.
Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.
Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.
Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga
„A” tagozat
1. Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
2 Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.
A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B” tagozat
1. Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése.
A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.
A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga
„A” tagozat

1. Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni öt műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B" tagozat
1. Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni hat műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése
– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása.
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek.
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó).
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

ZENEISMERET

A zeneismeret tantárgy a 4 éves szolfézs kötelező tantárgy követelményeire épül. A szolfézs,

zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, népzene tantárgyak ismeretanyag–részeinek felhasználásával szerves folytatását jelenti az eddigi elméleti tanulmányoknak.

Célok és feladatok
– a tanulók zenei műveltségének további gazdagítása, a zene iránti fogékonyság elmélyítése.
– Az eddig tanult zenei ismeretek stiláris összefüggéseinek, szintézisének megteremtése: a zeneművekben a dallam, a ritmus, a harmónia, a forma egységének és a zene egészének megfigyeltetésével.
– A zenei ismeretek, készségek fokozatos bővítése, a zenét „értve figyelő” tevékenység kialakítása.

Feladatai:
A zenei élményanyaggyűjtés.
A zenei nyitottság kialakítása.
A tudatos zenehallgatásra nevelés.
Az eddig megszerzett tudás fejlesztése és alkalmazási gyakorlatának kialakítása, tudatosítva a tanulók szemléletében, hogy az elméleti tudás csak eszköz a zene mélyebb befogadásához.
A zeneművek értelmezése, elemzése során új dallami, harmóniai, formatani stb. ismeretek átadása.
A muzsikálási– éneklési kedv állandó „ébren tartása”: a zeneművek énekelhető részleteinek aktív megszólaltatásával.
A népzene és műzene kapcsolatának bemutatása.
Zenetörténeti tájékozottság.
A zeneelméleti alapismeretek kialakítása.
A főbb zenei stílusok jellemző előadói apparátusainak, hangszereinek megismertetése.
Különböző előadói gyakorlatok megfigyeltetése.
A szolfézs, zenetörténet, zeneelmélet egymást erősítő szemléletének megalapozása.
A hangszertanulás segítése.
A zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek további megismertetése.
A tanulók kreativitásának, hallási és gondolkodási képességeinek fejlesztése.
A tanuló személyiségének gazdagítása a zene művelésének, befogadásának örömével.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Zenei ismeretanyag átadása
– A zenei alapműveltség kialakítása, az értékes zene megszerettetése.
– A zenei élményanyag bővítése.
– Nevelés a tudatos zenehallgatásra.
– A bécsi klasszikusok nagyobb lélegzetű formáinak megismerése.
– Betekintés a romantikus zeneirodalomba és a XIX. század magyar zeneművészetébe.
– Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– A zeneirodalom–ismeret megalapozása művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek fejlesztése a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
– Az énekelt és meghallgatott művek témáinak memorizálása kottakép illetve hallás alapján.
– A ritmikai érdekességek kiemelése, hangoztatása.
– A periódus belső és külső bővülésének megfigyelése.
– A funkciók váltakozásának megfigyelése, éneklése.
– Az eddigi funkciós tapasztalatok bővítése, elmélyítése és alkalmazása.
– A kísérőszólamok funkciós hangjainak változatos, árnyaltabb használata.
– Kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnemekbe.
– Álzárlat.
– Zárlatok, jellegzetes harmóniai fordulatok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
– A szonátaforma tematikus anyagainak megfigyelése, felismerése.
– A rondóforma felépítése, téma és epizód felismerése.
– A hangszerek, a zenei együttesek változatos csoportosításának megismerése.
– A klasszikus és romantikus zenekar hangszerei.
– A szimfóniatételek rendezési elvei.
– Az opera zenei részei (felépítése).
– A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zene hangzásvilágában.
– Tercrokonság.

– Műdalok, áriák énekes megismerése hangszerkísérettel (tanár vagy tanuló közreműködésével).
– Kánonok, két– vagy többszólamú vokális művek énekléssel és megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is (kamarazeneként).
– A zenehallgatási anyag részleteinek megszólaltatása egy, két vagy több szólamban.
– A klasszikus formák ismétlő rendszerezése, tematikus anyagainak megfigyelése zenehallgatással is.

Rögtönzés

– A csoport képességei szerint:

dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban,
dallamhoz ritmus–, ritmushoz dallam–osztinátó,
funkciójelző basszusok rögtönzése.

Kapcsolat a társművészetekkel

– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek – Zenei szakkifejezések

– A kvintkör ismerete.
– Hangközök, hangzatok.
– Hangnemi rokonságok.
– Opusz.
– Alteráció és vezetőhang.

– Szonáta. Szimfónia. A szimfónia tételei, hangnemi és formai felépítése.
– Coda. Attacca.
– Rondó. Téma. Epizód.
– A klasszikus opera. Nyitány, recitativo, ária, duett, tercett stb.
– A romantikus dal. Dalciklus. Prozódia.
– A verbunkos.
– A romantikus opera.
– A szimfonikus költemény.
– Tercrokonság.
– Verbunkos.
– Tempó– és előadási jelzések: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
– Tájékozódás a zenetörténeti és történelmi korokban.

Ajánlott tananyag
Klasszikus művek: J. Haydn, W. A. Mozart, L. v. Beethoven szimfonikus és hangszeres művei. Dalok. Operák.
Egy bécsi klasszikus szimfónia feldolgozása.
Egy Mozart–opera megismerése.
A klasszikus stílushoz közelálló romantikus alkotások: dalok vagy egy dalciklus (elsősorban F.Schubert művészetéből).
Klasszikus vagy romantikus versenymű feldolgozása.
A magyar műzene: a verbunkos (Erkel Ferenc, Liszt Ferenc művei alapján).

Ajánlott tankönyvek, ajánlott irodalom
Dobszay László: A hangok világa V. és Útmutató
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. A bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika (I.)
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Németh –Nógrádi –Puster: Szolfézs antológia
Agócsy László – Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk!
Agócsy László: Szolfézs középfok
Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 romantikus egyneműkar
Ádám Jenő: A dal mesterei (dalok válogatva a kötetekből)
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia és formavilága – Hangzó zeneelmélet
Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai (sorozat):
Bartha Dénes: Beethoven kilenc szimfóniája
Ch. Rosen: A klasszikus stílus
S. Hughes: Mozart operakalauz
Kárpáti J. – Kroó Gy: Mozart operái
Szabolcsi Bence: A zene története
Dobák Pál: A romantikus zene története
Balassa–Gál: Operakalauz (kottás)

Tóth Dénes: Hangversenykalauz I–II: (kottás)
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Követelmény
Tudjon a tanuló a megismert zenei anyagból 10–15 zenei témát emlékezetből.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit (szimfónia, opera, romantikus dal, versenymű, szimfonikus költemény).
Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzők, valamint Erkel Ferenc és Liszt Ferenc fontosabb műveit.
Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert zeneszerzők nevét és a művek címét.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Zenei élményanyag bővítése.
– Az „értő” zenehallgatás kialakítása.
– Betekintés a gregorián és a reneszánsz zenébe.
– A barokk zene alaposabb megismerése.
– Ismerkedés a XX. század zenéjével– elsősorban magyar szerzők műveivel.
– Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.
– A zenetörténeti tudásanyag rendszerezése, az alapfokon tanultak összefoglalása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A zeneirodalom–ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.

– A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása.
– Az énekelt és hallgatott zenei anyag stílusjegyeinek elsajátítás a művek elemzése alapján.
– Barokk harmóniamenetek.
– A polifónia.
– Barokk műformák megismertetése.
– Színpadi betétdalok, kórustételek.
– A barokk opera.
– A versenymű felépítése.
– A szvit tánctételei.

– A prelúdium és fúga.
– Az oratórium.
– A modern zene néhány irányzata: pl. folklorizmus, neoklasszicizmus
– A XX. század komponálási technikái.
– Akusztikus skála, egészhangú skála megfigyeltetése, éneklése.
– Reihe.
– A többszólamú éneklés fejlesztése a hallgatott zeneművek részleteinek megszólaltatásával: reneszánsz kórusművek, kantáta–részletek hangszerkísérettel, kánonok, két– és többszólamú művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– Néhány XX. századi mű(műrészlet) éneklése a csoport képességei szerint.

Rögtönzés
– Dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban, dallamhoz ritmus– ritmushoz dallam– osztinátó.
– Dallamokhoz funkciójelző kísérőszólam.
– A funkciójelző basszusok árnyaltabb alkalmazása.
– A XX. század néhány kompozíciós technikájának (Reihe, cluster stb.) kipróbálása.

Kapcsolat a társművészetekkel
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek – Zenei szakkifejezések
– Az eddig tanult ismeretek összefoglalása.
– Hangközök, hangsorok 7#, 7b előjegyzésig,
– Modális hangsorok; hangnemi rokonságok. Kvintkör.
– Akusztikus skála, egészhangú skála. Reihe, cluster.
– A különböző zenetörténeti korok stílusjegyei és műfajai.
– Tájékozódás időrendben.
– Gregorián zene.
– Madrigál, motetta, mise.
– Versenymű. Kantáta, oratórium, passió.
– Szvit. Barokk tánctételek.
– Preludium, fúga.
– Concertálás, concerto, concerto grosso.
– Cembalo, Fortepiano. Continuo.
– A XX. századi zenekar hangszerei.
– Folklorizmus, neoklasszicizmus.
– Tonalitás, atonalitás, politonalitás.
– Aranymetszés.
– Tempó– és előadási jelzések a zenei anyaghoz kapcsolódóan

Ajánlott tananyag
Gregorián dallamok és reneszánsz kórusművek.
A barokk zene jellegzetes műfajai.
XX. századi hangszeres, zenekari és vokális művek elsősorban a magyar zeneművészetből.

Az alábbi művek, műfajok feldolgozása ajánlott:
J. S. Bach: a–moll hegedűverseny,
J. S. Bach: Kantáta részletek, passio részletek,
J. S. Bach: egy teljes zenekari szvit.
G. F. Händel: oratóriumrészletek.
H. Purcell: Dido és Aeneas – részletek.
Olasz és francia barokk szerzők művei.
Bartók Béla: Concerto,
Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus,
Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia, I. Sztravinszkij: Petruska, A. Honegger: Pacific 231,
B. Britten: Variációk egy Purcell témára, Népdalfeldolgozások.
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Németh – Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szolfézs középfok (I–IV)
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
N. Harnoncourt: Zene mint párbeszéd (Monteverdi, Bach, Mozart)
Szabolcsi Bence: A zenetörténete
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Kroó György szerk. Miért szép századunk zenéje?
Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
Kroó György: Bartók kalauz
Kroó György: Bartók színpadi művei
Breuer János: Kodály kalauz
Eősze László: Kodály Zoltán
Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
J.H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig
Szemelvények a zenehallgatáshoz (Tankönyvkiadó)
A zenehallgatási anyag partiturái és szövegkönyvek.

Követelmény
Tudjon a tanuló a megismert zenei anyagból 10–15 témát emlékezetből énekelni vagy hangszeren megszólaltatni.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Legyen képes Bartók Béla Concerto és Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus c. művét jellegzetes témák alapján felismerni.
Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit
– a gregorián dallamokat,
– a reneszánsz kórusműveket,
– a barokk szvitet,

– a preludiumot és fúgát,
– az oratóriumot.

Ismerje a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát, az atonalitás és a dodekafónia fogalmát.
Ismerje a zenetörténeti korokat és időrendi sorrendjüket.
Tudja az ismertebb zeneszerzőket, zeneműveket a megfelelő zenetörténeti korba helyezni.
Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert szerzők nevét és a művek címét.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.
Az év végi vizsga anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

Ismerje a tanuló
– a tanult metrumokat,
– a tanult ritmuselemeket és –képleteket, az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat.
– a dallamhangok szerepét (főhang, átmenőhang, váltóhang, késleltetés) – tudja ezeket zeneileg értelmezni.

Ismerje
– a hangközöket;
– a hangközfordítás elvét;
– a hármashangzatokat és fordításaikat;
– a dúr– és moll hangsor hangjaira építhető hármashangzatokat;
– a fő– és mellékhármashangzatokat;
– a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot (4#, 4b előjegyzésig);
– a hangzatok fűzésének elveit, első lépéseit – (I– IV– V fok).

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 4 #, 4 b előjegyzésig.
Ismerje
– a kvintkört,
– az öt– és hétfokú hangsorokat,
– a hangnemi rokonságokat,
– a funkciók,
– az alterációk szerepét,
– a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Ismerje
– a tonalitás felbomlásának elvét,
– az egészhangú skálát,
– az akusztikus hangsort.

Tudja ismereteit alkalmazni a készségfejlesztési és zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban.

Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit:
– a reneszánsz kórusműveket és táncokat,
– a barokk zene (concerto grosso, versenymű, szvit, prelúdium és fúga, oratórium, kantáta, opera),
– a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal)
– a romantika (dal, szimfonikus költemény, opera, hangszeres karakterdarabok) legfontosabb műfajait.
– a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát,
– Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát,
– napjaink kiváló zeneszerzőinek egy–egy alkotását.

Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni, a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni és társművészeti alkotásokhoz kötni.
Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga
A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama
Zeneismeret tantárgy
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga
1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre vonatkozóan (4–5 kérdés) pld.
– A hangnemi rokonságok felsorolása,
– Hármashangzat–fordítások felismerése kottaképről,
– Zárlatelemzés kottakép alapján,
– Adott műrészlet kottaképe alapján a dallami jelenségek és a dallamhangok szerepének megjelölése W.A.Mozart : C–dúr szonatina II. tétel első nyolc ütem (fő– és átmenőhangok), L.v.Beethoven: Német tánc (C–dúr) első nyolc ütem, Hoffman V.: Szonatinagyűjtemény, Régi táncok gyermekeknek

2. Egy nagyobb lélegzetű bécsi klasszikus forma (szonáta forma, variációs forma, szimfónia) felépítésének ismertetése.

3. Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások rendezése korok szerint

Felsorolás elsősorban a barokk és a XX. századi zene és néhány társművészeti alkotás köréből.
Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga
1. Memoriter anyag előadása
Öt műzenei szemelvény, téma a tanult zenei korok anyagából előadása szóló énekléssel illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal. Ssaját hangszerkíséret nem kötelező.)
A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.
A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása
A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdéseket kap.
A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus– és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás,
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Élményanyag bővítése a zenei alapműveltség kialakításához.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
– Az alapfokon szerzett ismeretek, készségek elmélyítése, bővítése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Az „értő” zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés

– A zeneirodalom–ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
– A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

1. témakör A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban
– A modális hangsorok teljeskörű megismerése– éneklés, felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
– Modális fordulatok kiemelése, éneklése. Megfigyelése zenehallgatásban.
– Homofónia, polifónia, imitáció. Tonális, reális válasz.
– Polifonikus etűdök éneklése. Homofón és könnyű imitációs részletek feldolgozása.
– Kánonok éneklése.
– Kánonokból partitura készítés, a harmóniai fordulatok megfigyelése.
– Rövid ritmus– és dallamkánon szerkesztésének kipróbálása.
– Korál feldolgozások többszólamú éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
– A harmóniai fordulatok kiemelése, éneklése, megfigyelése.
– A harmóniai elemzés alapjai: fokszámok, jelzések. Számozott basszus.
– Hármashangzatok építése a dúr és moll hangsorok fokaira.
– Mixturák éneklése.
– A duett, tercett, kvartett megjelenése a drámai műfajokban.
– Dramaturgiai szerepük, zenei megfogalmazásuk.
– Egy–egy zenei kor stílusjegyeinek összefoglalása.
– Rövid zenei részletek lejegyzése.

2. témakör Táncok a zenében
– Az előző években megismert táncok jellemzőinek átismétlése.
– Az ismeretek bővítése újabb táncformák jellegzetességeivel.
– Olvasás, zenei írás, memorizálás elsősorban a barokk táncok köréből.
– Ritmusok kiemelése, megszólaltatása (C.Debussy, M.Ravel, I.Sztravinszkij, Joplin műveiből).
– A harmóniák szerepének megfigyelése.
– Hangszerek, hangszercsoportok hangszínének megismerése. „Komoly zene” – „könnyű zene” – jazzművészet.
– A meghallgatott zeneművek témáiból válogatva memorizálás, zenei írás (abszolút rendszerbe helyezés).
– Stílusjegyek felismerése, megnevezése. Az anyaghoz kapcsolódó zenei kifejezések értelmezése.

Kapcsolat a társművészetekkel
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag

1. témakör. A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

– orgánum énektechnika (Ars Antiqua, Párizs)
– hoquetus elv (Ars Nova, Machaut)
– gregorián, chanson cantus firmus (Németalföld)
– homofónia, polifónia (mise, motetta, madrigál)
– népének és harmonizációja (a choral J.S.Bach művészetében)
– fúgaszerkesztés, imitáció (dux–comes) művek J. S. Bachtól Kodály Zoltán művészetéig,
– duett, tercett, kvartett H.Purcelltől G.Verdi–ig
– kánonok válogatva Fornsete Nyárkánon–tól a XX. századi kánonokig,
– kórusművek a reneszánsztól napjainkig

2.a) témakör Táncok a zenében

– Műzenei táncok a középkortól a jazz elemek megjelenéséig: estampida, rondeau, pavane és gagliarda, menüett, sarabande, gigue, gavotte, ländler, polka, polonaise, mazurka, verbunkos táncok, csárdás.
– A szimfóniák III. tétele: menüett, gavotte (J.Haydn, W.A.Mozart, Sz.Prokofjev).
– A romantikus kisformák (F.Chopin).
– A verbunkos (Liszt Ferenc rapszódiái, Erkel Ferenc operái),
– A jazz elemei, ragtime, cake–walk (C.Debussy, I.Sztravinszkij művei

b) szvit és rondó

– Barokk szvitek (J.S.Bach, G. F.Händel, F.Couperin),
– Bécsi klasszikus rondótételek, rondók,
– Rondók, szvitek a romantikából és a XX.sz. zenéjéből (M. Muszorgszkij, M. Ravel, I.Sztravinszkij, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Ránki György, Szabó Ferenc)

Dobszay László A hangok világa VI. és Útmutató
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő–romantika és XX. század I.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Németh– Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szolfézs középfok I–IV.
Agócsy László Bach olvasókönyv
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
H. Brown: A reneszánsz zenéje
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár
J.S.Bach: Négyszólamú korálok
Győrfi István: Korálelemzések
Bartha Dénes szerk. A zenetörténet antológiája
Dobszay László: A magyar dal könyve
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz I–II. (kottás)
Kroó György: A hét zeneműve
Szabolcsi Bence: A zene története

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Ismerje a többszólamúság megjelenési formáit, zenei jellemzőit a különböző zenei korokban.
Tudjon énekléssel illetve éneklő társakkal (vagy hangszer segítségével) zeneileg pontosan megszólaltatni két szemelvényt a gregorián dallamok, két könnyű, rövid madrigált vagy részletet, két duettet a barokk, bécsi klasszikus vagy romantika köréből.
Ismerjen a meghallgatott művekből 5–10 jellegzetes témát.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje a klasszikus zeneművészet legismertebb táncformáit, jellegzetességeit,
tudja zenei korokba helyezni.
Ismerje a bécsi klasszikus szimfóniák III. tételének felépítését.
Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
– A készségek további elmélyítése, az ismeretek bővítése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés
– A zenei műveltség bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
– A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

3. témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban I.

A mise és requiem
– Gregorián dallamok éneklése. A latin szövegek megismerése.
– A zenei lejegyzés kialakulásának rövid összefoglalása.
– A szolmizáció eredete. A többszólamúság kezdetei.
– A zenei anyagból válogatva: éneklés, memorizálás, lejegyzés.
– A cantus firmus bemutatása. A zenei szerkesztési módok ismertetése.
– A reneszánsz művek harmóniáinak és zárlatainak megfigyelése, megszólaltatása.
– Korabeli kottakép, C–kulcsok bemutatása.
– A mise állandó részei.
– Mise a klasszikus, romantikus korból és a XX. századból.
– A requiem fogalma. Új misetételek.
– A hangzások megfigyelése, összehasonlítása. A zenei kifejezőkészség gazdagodásának megfigyelése, elemzése, okainak stiláris és történelmi háttere.
– A Dies irae dallam éneklése, memorizálása, megfigyelése különböző művekben.
– A romantika és a XX. századi zene komponálási technikáinak megismerése,
az alapfokon tanultak ismétlése, elmélyítése. (Tercrokonság, alteráció, a tonalitás, a forma felbomlása.)

4. témakör. Hangszeres szóló– és kamarazene a zeneirodalomban
– A barokk variációk.
– A basszus szólam kiemelése (éneklése, memorizálása) a passacaglia feldolgozása során.
– A bécsi klasszika zenei formáinak ismétlő rendszerezése (a szonáta–, a variációs–, a rondó– és a triós forma felépítése, tematikus anyagának ismerete).
– A variálás megismerése– variációs lehetőségek (ritmikai, dallami, harmónia.
– Maggiore, minore).
– A variáció kipróbálása rögtönzéssel.
– A témakörhöz kapcsolódó hangszerek megismerése– (történeti áttekintése).
– A kamarazene és néhány műfaja, hangszer összeállításai (a válogatott zeneművek alapján).
– A kvartettek, kvintettek előadói apparátusa– felépítése, tételrendje a klasszikus zenében.
– A romantikus karakterdarabok zenei kifejező eszközei: hangszín, dinamika, alterációk.
– Nemzeti táncok karakterének megfigyelése, jellemző ritmusainak kiemelése, hangoztatása – különleges hangsorok megfigyelése
– Témák éneklése, memorizálása, lejegyzése.
– A XX. század komponálási technikája. Hangsorformációk. Tonalitás, atonalitás.
– Témák megszólaltatása.
– A klasszikus zene, a „könnyű” zene és jazz kapcsolata.
– Klasszikus témák feldolgozásai e műfajokban. Jellegzetes hangszerek.

Kapcsolat a társművészetekkel:
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag
3. témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban I.
a) A mise és requiem
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

– Gregorián misék
– A Dies irae dallam és feldolgozásai (H.Berlioz, Liszt Ferenc, L.Dallapicolla)
– A cantus firmus szerepe (részletek G.Machaut, G. Dufay, Josquin des Pres, G.P.Palesztrina műveiből)
– Misék: J. S. Bach: h–moll mise (tételek válogatva) J. Haydn, W.A.Mozart, F.Schubert, Liszt Ferenc, I.Sztravinszkij műveiból részletek,
– Requiemek: W.A.Mozart, H.Berlioz, G.Verdi, J.Brahms, I.Sztravinszkij, B.Britten,
– Ligeti György kompozícióiból részletek.

4. témakör. Hangszeres szóló– és kamarazene a zeneirodalomban
– Feldolgozásra ajánlott zenei anyag (válogatva): a leggyakoribb zenei műformák, kisformák egy–egy hangszer irodalmában és a kamarazene körében.

Hangszeres művek:
– Orgonaművek: fúga, preludium, toccata, fantázia, passacaglia (elsősorban J.S. Bach művei),
– zongora darabok a klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven szonáták,
– az etűd, prelűd, nocturne, mazurka, polonaise, rapszódia, bagatell (F.Chopin, Liszt Ferenc, Bartók Béla és más szerzők művei alapján),
– a XX. sz. szóló zongorairodalma (C.Debussy, Bartók Béla, A.Schönberg, A Webern, Kurtág György művei).

Kamarazene
– a klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J. Haydn vonósnégyes, W.A.Mozart: Fuvolanégyes, Klarinét kvintett, D–dúr oboanégyes, L. van Beethoven: Tavaszi szonáta, B–dúr zongoratrió, gordonka–zongora szonáta, Esz–dúr oktett, F.Schubert A–dúr zongoraötös, d–moll vonósnégyes, J.Brahms Á–dúr hegedű–zongora szonáta– válogatva),
– a XX. századból (néhány mű vagy részlet kiválasztása O.Respighi: Dór kvartett, I.Sztravinszkij: A katona története (szvit), C.Debussy: Fekete–fehér (2 zongorára), M.Ravel: a–moll zongorahármas, D.Milhaud: Braziliera (2 zongorára), Bartók Béla: Kontrasztok, Kodály Zoltán: Szonáta gordonkára és zongorára, Hidas Frigyes: Fúvósötös, Kurtág György: Nyolc duó hegedűre és cimbalomra).

Dobszay László: A hangok világa VI.
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Németh –Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
Agócsy László: Szolfézs középfok I–IV.
Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század
Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz
Szabolcsi Bence: A zene története
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Babits Mihály fordításában Amor Sanctus (Középkori himnuszok latinul és magyarul)
Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
J.H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig
Gonda János: Jazz

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Tudja énekléssel (vagy hangszer segítségével) a Dies irae dallamot (kotta nélkül), öt–tíz jellegzetes témát a megismert hangszeres vagy kamarazenei művek köréből stílusosan megszólaltatni.
Ismerje a meghallgatott zeneművek egy–egy jellegzetes témáját.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Legyen képes dallami, harmóniai, formai ismeretek alapján zenei korba helyezni műveket.
Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
– A készségek további elmélyítése, az ismeretek bővítése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– A zenei elemzési képesség kimunkálása.
– Az „értő” zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.

3. témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban II.
Oratórium, passió, kantáta (anthem)
– Az oratórium, a passió, a kantáta zenei jellemzőinek ismétlése.
– Az anthem ismertetése.
– Az oratórikus művek témája (tartalmi), felépítése, zenei részei (recitatívo, ária, arioso, kórustétel, turba, choral), szereplői, dramaturgiája.
– A művek dramaturgiája és a zenei részek közötti összefüggések bemutatása.
– Az előadói apparátusok a különféle zenei korokban.
– A kifejező eszközök gazdagodása a zenetörténeti korok egymásutánjában.

5. témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal
– A concerto, concerto grosso a barokk korban. Felépítésük, tételtípusaik.
– A barokk zenekar. A szóló és tömbhangzás megfigyelése.
– A versenyművek kialakulása. A hangszerek fejlődése, új hangszerek megjelenése.
– A concerto grosso és a versenyművek közötti különbség megfigyelése.
– Versenyművek a klasszikus korban. Felépítésük. (A klasszikus formák ismétlése)
– A versenyművek tartalmi, majd formai változásai a romantika és a XX. századi alkotásokban.
– A műfaj új lehetőségei (rapszódia, variáció sorozat, szimfónia–concerto).
– A hangrendszerek, harmóniák kiemelése a meghallgatott zeneművek elemzése során.
– A művek egy–egy témájának, részletének éneklése, memorizálása, lejegyzése.
– Ritmusok kiemelése, hangoztatása.
– Jellemző harmónia sorok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
– Harmóniai elemzés – (a csoport képességeitől függően).

Kapcsolat a társművészetekkel:
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag
3. témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban II.
Oratórium, passió, kantáta (anthem)
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag :
– A barokk kor kiemelkedő alkotásai (J.S.Bach . Karácsonyi oratórium, János vagy Máté passió, Parasztkantáta, Kávékantáta; Weinen klagen… vagy Wachet auf…; G.F.Händel: Messiás vagy Judás Makkabeus; Esterházy Pál: Harmonia Coelestis – c. művekből részletek.
– A bécsi klasszikus kor oratorikus művei (pl. J. Haydn Évszakok, Teremtés; W.A.Mozart: Exsultate, Jubilate, L.van Beethoven: Karfantázia)
– Romantikus alkotások (F.Mendelssohn: Éliás, G.Rossini: Stabat mater, Liszt Ferenc: Szent Erzsébet legendája),
– XX. századi alkotások (A.Schönberg: Egy varsói menekült, I.Sztravinszkij: Zsoltárszimfónia, A.Honegger: Johanna a máglyán, C.Orff: Carmina burana, K. Pendrecki: Dies irae, Bartók Béla: Cantata profana, Kodály Zoltán: Budavári Te Deum, Farkas Ferenc:Cantus Pannonicus, Szabó Ferenc: Föltámadott a tenger, Sugár Rezső: Hősi ének, Petrovics Emil: Jónás könyve részletek.)

5 témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:
– A concerto, concerto grosso, versenymű, sinfonia concertante műfajok jellemzői;
A.Corelli (12 Concerto grosso), A. Vivaldi (A négy évszak, Blockflőteverseny), J.S.Bach (Brandenburgi verseny, cembaloverseny, a–moll hegedűverseny), G.F. Händel (F–dúr orgonaverseny), B. Marcello (oboaverseny),
J. Haydn (Esz–dúr trombitaverseny, C–dúr gordonkaverseny), W.A.Mozart (Esz–dúr Sinfonia concertante, Á–dúr klarinétverseny, d–moll zongoraverseny, Á–dúr hegedűverseny, D–dúr fuvolaverseny) L.van Beethoven (Esz dúr zongoraverseny, D–dúr hegedűverseny)
R.Schumann (a–moll zongoraverseny), F.Chopin (e–moll zongoraverseny),
Liszt Ferenc (Esz–dúr zongoraverseny, Magyar fantázia), P.I.Csajkovszkij (b–moll zongoraverseny, D–dúr hegedűverseny), A.Dvořak: h–moll gordonkaverseny,
M.Ravel (G–dúr zongoraverseny), I.Sztravinszkij („Baseli Concerto”), G.Gershwin (Kék rapszódia), Sz.Prokofjev (Szimfónia–concerto), D.Sosztakovics (a–moll hegedűverseny), A.Hacsaturján (Zongoraverseny), Dohnányi Ernő (Változatok egy gyermekdalra),
Bartók Béla (III. zongoraverseny), Járdányi Pál (Hárfaverseny), Kurtág György (Brácsaverseny) műveiből.

Agócsy László: Szolfézs középfok III–IV
Németh – Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század
Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz
Szabolcsi Bence: A zene története
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Darvas Gábor: Évezredek hangszerei

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján legyen képes a műveket zenei korokba helyezni.
Tudjon két áriát (ária–részletet), két korált énekléssel, éneklőtársakkal megszólaltatni.
Tudjon idézni a megismert művekből 8–10 témát.
Ismerjen fel jellegzetes témák alapján néhány zeneművet.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához

kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszereit, harmóniai fordulatait.
Tudja a megismert zeneszerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség kialakításához.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése.
– A készségek további elmélyítése. Az ismeretek bővítése.
– Rendszerező ismétlés.
– A zenei elemzési képesség kibontakoztatása.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag–készségfejlesztés
– A zenei készségek fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
– A megismert műfajok áttekintő ismétlése.

3. témakör: Vokális műfajok a zeneirodalomban III.
a) dal, dalciklus,
b) opera, zenedráma, balett
– A trubadurok, Minnesängerek szerepe, hangszereik ismertetése.
– A dal műfajának kialakulása.
– A barokk és klasszikus dal zenei jellemzői.
– A dalforma, strófikus szerkezet, átkomponált dal.
– A kísérő szólam dramaturgiai jelentősége.
– A romantikus dallamszövés és harmóniák megfigyelése.
– Az új modulációs irányokból a tercrokonság ismertetése.
– Dalciklus– dramaturgiai összefüggések bemutatása.
– A hangulatok, témák visszatérése a cikluson belül – megfigyelés, éneklés.
– Harmóniasorok feldolgozása, megszólaltatása hangszerrel is.

A XX. századi dalok stílusjegyei.
– A dalok szövege, prozódiája.(Utalás az irodalmi alkotásokra).

– A mondanivaló és a zenei eszközök kapcsolata.
– A magyar népdal megjelenése a XX. századi magyar zeneszerzők alkotásaiban. (A magyar népdalstílusok összegező ismétlése).

Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
– Recitatívók, áriák szerepe.

Mozgás, gesztus a zenében. A karakterek érzékelése a balettekben.
– A különböző népek táncai, valamint a korabeli táncok a balett színpadon.
– A ritmus, dallam megfigyelése – szimmetria, aszimmetria.
– A XX. századi balett. A szereplők jellemzése zenei témákkal.
– A zene és koreográfia összefüggése.

6. témakör Zenekari műfajok
– Az alapfokon tanult szonáta–, rondó– és variációs forma ismétlése.
– A szonátarondó. A scherzo tétel.
– A bécsi klasszikus és a romantikus szimfónia felépítése (tételrend, tételtípusok).
– A stiláris és formai jellemzők összefoglalása a hallgatott zenei anyag alapján.
– Átmenet a romantikába: a tételformák fellazulása, új hangzások megjelenése.
– A zenekari hangzás gazdagodása, új hangszerek megjelenése.

A XX századi zenekari művek effektusainak megfigyelése.
– Visszautalás a klasszicizmusra– a neoklasszicizmus.
– A szimfonikus költemények zenei szerkezete.
– A programzene. Az irodalmi, képzőművészeti alkotások megjelenése a zeneművészetben.
– Humor a zenében.
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.

Kapcsolat a társművészetekkel:
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag
3. Vokális műfajok a zeneirodalomban III.
c) dal, dalciklus,
d) opera, zenedráma, balett
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag: dalok, dalciklusok
– A XIII. századi trubadur és minnesänger műdaloktól a XX. századi népdalfeldolgozásokig (a trubadúrok, trouv?rek, minnesängerek művészete (Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok).
– A klasszicizmus dalirodalma (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven dalok válogatva)
– A romantika dalainak, dalciklusainak megismertetése (elsősorban F.Schubert, R.Schumann ciklikus alkotásai).
– A XX. sz. dalirodalma G.Mahler, M.Ravel, B.Britten, A.Schönberg, W.Williams, Farkas Ferenc művei alapján.
– A magyar népdalok feldolgozásai Bartók Béla, Kodály Zoltán, Farkas Ferenc, Járdányi Pál műveiben .

opera, zenedráma, balett a barokk kortól napjainkig
C.Monteverdi, H.Purcell, W.Gluck, W.A.Mozart, L.van Beethoven, G.Verdi, R.Wagner, P.I.Csajkovszkij, I.Sztravinszkij, G.Gershwin, A.Berg, Erkel Ferenc, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Ránki György, Petrovics Emil, Szokolay Sándor alkotásai.

6. Zenekari műfajok
Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:
– A szimfónia J.Haydn–tól napjainkig (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven, F.Schubert, R.Schumann, F.Mendelssohn, Liszt Ferenc, A.Dvořak, P.I.Csajkovszkij, G.Mahler, P.Hindemith, A.Honegger, Sz.Prokofjev, D.Sosztakovics művei.
– A szimfonikus költemény (tematika szerint csoportosítva); – irodalmi ihletésű (Liszt Ferenc, R.Strauss); – tájleíró jellegű (B.Smetana, A.Borodin, J.Sibelius); – mese ihletésű (Sz.Prokofjev)
– Zenekari művek a XX. századból (C.Debussy: A tenger, Kodály Zoltán: Páva variációk, Bartók Béla: Táncszvit)

Dobszay László: A hangok világa IV–V–VI. kötet.
Agócsy László: Szolfézs középfok IV.
Nógrádi – Németh – Puster: Szolfézs antológia
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század
Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
Kodály Zoltán– Vargyas L: Magyar népzene
Dobszay László: A magyar dal könyve
Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
Tóth Dénes: Hangversenykalauz
Szabolcsi Bence: A zene története
Kroó György szerk. Miért szép századunk zenéje?
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Balassa– Gál: Operakalauz (kottás)
Balettek könyve

Követelmény
Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján legyen képes a műveket zenei korokba helyezni.
Tudjon három–három klasszikus és romantikus dalt zeneileg stílusosan előadni.
Tudjon legalább öt klasszikus témát kotta nélkül énekelni (vagy hangszeren megszólaltatni).
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje fel a zeneműveket a jellegzetes témák alapján.

Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszereit, harmóniai fordulatait, stiláris jellemzőit.
Tudja a megismert zeneszerzők munkásságát zenei korokhoz kapcsolni.
Tudja a szerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított
– Ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Ismerje a tanuló
– a tanult metrumokat (beleértve az aszimmetrikus metrumokat is),
– a tanult ritmuselemeket és – képleteket,
– a dallamhangok szerepét – tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, beugró váltóhang, késleltetés, előlegezés).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban: ismerje az oktávon túli hangközöket, a hangközök sajátosságait.
Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b előjegyzésig.
Ismerje
– a kvintkört,
– az öt– és hétfokú hangsorokat,
– a hangnemi rokonságokat.

Ismerje a XX. századi zenében használatos főbb hangrendszereket.
Ismerje a dúr és mollhangsor hangjaira építhető szeptimhangzatokat, a dominánsszeptim hangzat fordításait.
Ismerje a hangzatok fűzésének elveit,
– a zárlattípusokat,
– a funkciók,
– az alterációk szerepét,
– a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát, ismerje fel ezeket kottakép alapján,
– a tercrokonság fogalmát,
– a tonalitások különféle típusait,
– a zenei szerkesztésmódokat.

Ismerje a főbb zenetörténeti korok stiláris jellemzőit, a stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellegzetességeit.
Ismerje a
– középkor gregorián zene, mise,
– a reneszánsz kórusművek és hangszeres zene,
– a barokk zene (concerto grosso, versenyművek, szvit, prelúdium és fúga, oratórium, kantáta, passió, opera, hangszeres műfajok),
– a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal, egyházi műfajok),
– a romantika (dal, szimfonikus költemény, szimfónia, opera, hangszeres karakterdarabok)

legfontosabb műfajait.
Legyen ismerete a XX. századi zene egészéről, kiemelkedő alkotó egyéniségeiről, műalkotásairól, irányzatairól,
– a népzenei és műzenei hagyományokhoz való viszonyáról.
Ismerje Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát, alkotásait – valamint napjaink kiváló zeneszerzőinek egy–egy művét.
Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni.
– a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.
Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
Legyen képes
– az elsajátított zenei fogalmakat szakszerűen használni,
– zenei megfigyeléseit rendszerezni,
– zenetörténeti összefüggésekben tájékozódni,
– a zenei alkotások és a társművészetek kapcsolatait felismerni.
Tudja ismereteit alkalmazni az öntevékeny zenehallgatás során is.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga
A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.
A vizsga tantárgya és időtartama
Zeneismeret
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma
Írásbeli vizsga
1. Bécsi klasszikus mű elemzése hallás és kottakép alapján
A tanuló a mű kottáját kézhez kapja. (Ajánlott egy zongorára írt triós vagy variációs forma – a kottán a mű szerzője és címe ne legyen feltüntetve.
Feladatok:
– A zenei korszak megjelölése– esetleg a szerző megnevezése.
– A hangnem megállapítása, a hangnemi folyamatok vizsgálata.
– A műben megfigyelt ritmikai, dallami jelenségek felsorolása.
– A funkciós és harmóniai jellegzetességek megjelölése– zárások elemzése.

2. Teszt kérdések zenei ismeretekből (5–6 kérdés) pld.
– Soroljon fel a barokk korszak stílusjegyeiből legalább hármat!
– Ismertesse a klasszikus szimfónia tételrendjét!
– Soroljon fel XX. századi skála–formációkat!
– Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások egymáshoz rendezése.
– Három jellegzetes zenei téma felismerése kottakép alapján.
– Három jellegzetes ritmus felismerése (teljes) kottakép alapján (pl. boleró, mazurka,

verbunkos stb.)
Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga
1. Memoriter anyag előadása
– Öt műzenei szemelvény (szabadon válogatva a tanult zenei korok anyagából) előadása szóló énekléssel, illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal.
– A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.
– A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása
– A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdésekre válaszol.
– A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus– és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás,
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, zenei szakkönyv.

ZENETÖRTÉNET–ZENEIRODALOM

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

– a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,
– hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat
– rendszeres hangverseny– és operalátogatásra,
– a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
– a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
– értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
– aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.
Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).
Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Tájékozódás a zene eredetétől a reneszánsz végéig (korai barokk kezdetéig).

Zenei ismeretek átadása – Tananyag
Bevezetés a zenetörténetbe
1. A zene eredete a fizikai, a biológiai és az emberi lét szintjén:
– a rezgő anyag zenei tulajdonsága, a felhangok fogalma;
– fizikai környezetünk és a természet zeneszerű jelenségei;
– a biológiai zeneiség szerepe a társas élőlények kommunikációjában;
– a madarak lassított mikro–dallamainak sajátos „zeneisége"", a zene alapelemeinek megfigyelése (hangköz, ritmus, motívum, motívumlánc, pentaton hangkészlet, transzpozíciós technika, népdalszerű, „tengelyváltós" mikro–dallamok);
– az emberi zene eredethipotézisei, esztétikai–művészeti funkciója.
2. A természeti népek zenéje:
– a zene szerepe az ősi társadalmak életében és kultúrájában; zenélési alkalmak (mágia, munka stb.);
– az ősi dallamosság (gyermekdalokra, ősi siratókra), a legegyszerűbb zenei formák;
– a többszólamúság legősibb formái (párhuzamos éneklésmód, heterofónia, dallam+osztinátó stb.);
– az ősi hangszerek.

Szakkifejezések, fogalmak definiálása, tudatosítása, összekapcsolása az élőzenével.
3. A hangrendszerek kialakulása:
– a pentatónia és diatónia jellemzői, önálló stíluskörei, élőzenei megnyilvánulásai.

Az ókori és ókori eredetű zenekultúrák:
– a mezopotámiai, egyiptomi, kínai, japán, indiai, indonéziai, zsidó és görög zenekultúra.

Az európai középkor zenekultúrája:
– a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában betöltött szerepe;
– a szolmizáció keletkezése;
– a világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouvérek;
– a többszólamúság kezdeti formái (az organum típusai);
– ars antiqua (13. század).

A reneszánsz zenéje:
– a reneszánsz kezdetei: az ars nova művészete (Machaut, Landini – 14. század);
– a homofónia és polifónia fogalma;
– egyházi műfajok: mise, motetta;
– Németalföld művészete (Dufay, Ockeghem, Josquin és kortársaik – 15. század);
– a klasszikus vokálpolifónia (Palestrina és Lassus – 16. század);
– világi vokális műfajok: frottola, villanella, madrigál, chanson, históriás ének;
– hangszeres zene: táncok, táncpárok, vokális művek hangszeres átiratai, az önálló hangszeres műfajok kialakulása (prelúdium, fantázia, toccata);
– a kor magyar műzenéje (Tinódi és Bakfark – 16. század).

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
Szőke Péter: A zene eredete és három világa. Budapest: Magvető, 1982.
Művészetismeret – Zenetörténet. Őskor, ókor. A szöveggyűjteményt szerkesztette: Kovács Brigitta. Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium tankönyve. Budapest, 1991.
Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve. Budapest: Editio Musica, 1993.
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
Escigno, E. – Garavaglia, R.: A keresztény és világi ének a középkorban. Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
Orselli, Cesare: A madrigál és a velencei iskola. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

Követelmény
– Az ókori, középkori, és reneszánsz zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag
A barokk stílus kialakulása, jellemzői:
– a monódia; a firenzei Camerata; az opera születése; a görög és római mitológia szerepe a barokk operákban és más világi műfajokban;
– Monteverdi – opera és madrigál;
– Schütz – német egyházi zene a 17. században;
– Lully, Couperin, Rameau: a francia opera és billentyűs zene a felvilágosodás korában;
– Purcell – az angol opera (Dido és Aeneas);
– Corelli, Vivaldi, – concerto és concerto grosso Itáliában, illusztratív jelenségek a hangszeres zenében: a programzene a barokkban (pl. Vivaldi program–versenyművei: Négy évszak stb.);
– Domenico Scarlatti szonátái – a „virtuóz" billentyűs zene a barokk korszakban;
– Telemann – „Tafelmusik" – szórakoztató zene a 18. század első évtizedeiben.
A főbb vokális és hangszeres műfajok bemutatása a korszak zeneszerzőinél: opera, oratórium, kantáta, passió, szonáta–típusok (sonata da camera, sonata da chiesa), concerto grosso, concerto, fúga, rondó, variáció (passacaglia, chaconne), szvit stb.

Bach és Händel művészete
1. Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok:
– vokális művek: egyházi és világi kantáták, passiók, a különböző vokális formatípusok részletes megismerése (recitativo secco és accompagnato, ária, arioso, korál, turba stb.);
– a korál szerepe Bach műveiben;
– hangszeres művek: billentyűs hangszerre írt polifon műformák (prelúdium, toccata, fantázia és fúga, korálelőjáték, passacaglia), zenekari szvitek (táncformák), versenyművek, ciklikus alkotások.

2. Händel művészete, életútja, főbb műfajai:
– operák, oratóriumok (egyik kompozíciójának részletes megismerése),
– szvitek, concerto grossók, orgonaversenyek.
A korszak általános stílusjegyeinek, főbb tendenciáinak tudatosítása a két nagy mester művészetében.

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
Palisca, Claude V.: Barokk zene. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
Lise, G. – E. Rescigno: A 18. századi opera Scarlattitól Mozartig. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Barna István: Georg Friedrich Händel életének krónikája. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Wolff, Christoph: A Bach–család. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1989.

Követelmény
A barokk korszakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a feldolgozott zenetörténet stíluskorszakok időrendjében.
Ismerjék fel az adott zenei korszak jellemző zenei példáit, a feldolgozott művek jellegzetes tematikus részleteit.
Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama
Zenetörténet–zeneirodalom
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma
1. Írásbeli vizsga
A vizsga feladatait (A, vagy B) az iskola választhatja ki, illetve a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.
A). Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a feldolgozott tematika / korstílus / zenetörténeti korszak főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.
Felsorolás elsősorban a reneszansz és a barokk zene és a korszak társművészeti alkotásainak köréből választódjon.
Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

B.) A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit (táncok, táncpárok), fúga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése.
– Egy – a tanuló által ismert, meghallgatott – mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: hangszeres vagy vokális mű elemzése).

Szóbeli vizsga
A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy az aktuális tanév feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.
A tanuló által játszott zeneművű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.
Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajaiban, a kis– és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élményanyaga, mestereinek művészete.
(Elsősorban Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei).

Zenei ismeretek átadása – Tananyag
Átmenet a barokk és klasszika között:
– az „érzelmes” (C.Ph.E.Bach), a „gáláns” (J.Chr.Bach) stílus;
– a mannheimi–iskola (Johann Stamitz) – a zenekari hangzás átalakulása.
A műfajok, a formák és a zenei nyelv átalakulása a barokk és klasszika határán.

A bécsi klasszika főbb stiláris, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján:
– Gluck (a barokk opera műfaji tradícióinak továbbélése és átalakulása a 18. század második felében, a gluck–i „operareform”);
– Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium);

– Mozart (szimfónia, zongoraverseny, divertimento, szerenád, opera);
– Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta); életmű két korszak határán, a „klasszikus” és a „romantikus” Beethoven.

Formatani összegzés:
– periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó;
– vokális tételtípusok: recitativo (secco, accompagnato), ária, együttesek, kórus stb.

A klasszikus zene stiláris egységén belül az egyes mesterek műveinek stiláris vonásai.

A korai romantika főbb stíluselemei
Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene.

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
Rosen, Charles: A klasszikus stílus. Haydn, Mozart, Beethoven. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
Somfai László: Joseph Haydn zongoraszonátái. Budapest: Zeneműkiadó, 1979.
Sadie, Stanley: Mozart. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
Parouty, Michel: Mozart, az Isten kegyeltje. Budapest: Park Könyvkiadó, 1991.
Kerman, Joseph – Alan Tyson: Beethoven. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Szabolcsi Bence: Beethoven. Művész és műalkotás két korszak határán. Budapest: Gondolat, 1960
Bartha Dénes: Beethoven és kilenc szimfóniája. Budapest: Zeneműkiadó, 1975.

Követelmény
A bécsi klasszikához, valamint a korai romantikához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A romantika zenéje:
– a klasszicizmus formavilágának továbbélése, átalakulása, felbomlása;
– stiláris és esztétikai változások, új műfajok a 19. század zenéjében;
– a zeneszerzők egyéni hangja, egyes műfajok megkülönböztetett szerepe a különböző mesterek életművében.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

A romantika élményanyaga: új témák (történelem, mítosz, irracionalitás, népiesség stb.) a 19. században;

– természeti élmények a romantikus zenében;
– az irodalom, a képzőművészet, a filozófia és zene kapcsolódási pontjai a romantika korában (Goethe, Schiller, Heine, E. T. A. Hoffmann, Hugo stb. művei a dal–, az opera– és a hangszeres zenében);

Új műfajok:

– a romantikus „karakterdarab”,
– a dal 19. századi virágzása,
– a programszimfónia, szimfonikus költemény;

A történeti szemlélet kialakulása (Schumann, Mendelssohn, Liszt – a barokk korszak zenéjének újrafelfedezése);

Nemzeti stílusok kialakulása:

– Chopin, Liszt, Grieg, Smetana, Dvořák, Csajkovszkij művészetének nemzeti vonásai,
– a német és francia romantika;
– a magyar nemzeti stílus: a verbunkos;
– a hangszerek fejlődése, a zenekar létszámának megnövekedése, a hangzásigény átalakulása;

A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai:

– a virtuozitás,
– rövid lélegzetű karakterdarabok és nagyformák (a „romantikus” szonáta) Schubert, Schumann, Liszt, Chopin és Brahms műveiben;

A klasszikus formavilág fokozatos felbomlása, új formai alapelvek kialakulása, a szonátaforma romantikus felfogása, improvizatív jellegű formálás;

Az egyes formák, műfajok szerepe az egyes mesterek életművében, stílusában.

Zeneszerzői életművek:

Schumann fiatalkori zongoradarab–sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene;

Weber: a romantikus német opera kezdetei: A bűvös vadász;

Mendelssohn: klasszikus formatisztelet és romantikus zenei nyelv: Hegedűverseny, szimfóniák, mesevilág a zenében: Szentiványéji álom;

Berlioza: programzene megteremtője: Fantasztikus szimfónia;

Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne–ök, prelűdök, balladák, polonézek, mazurkák);

Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek;

Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák;

Csajkovszkij: szimfóniák, színpadi művek;

Dvořák: szláv táncok, szimfóniák;

Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt–szvit.

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.

Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Dobák Pál: A romantikus zene története. Budapest: Tankönyvkiadó, 1983.
Erdélyi Miklós: Schubert. Budapest: Gondolat, 1979.
Schubert kalauz. (Szerkesztette Gádor Ágnes) Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
Fischer–Dieskau, Dietrich: A Schubert–dalok nyomában. Budapest: Gondolat, 1975.
Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai. Schubert–dalok. Budapest: Akkord Kiadó, 1994.
Walker, Alan: Liszt Ferenc 1. A virtuóz évek. 1811–1847. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Walker, Alan: Liszt Ferenc 2. A weimari évek. 1848–1861. Editio Musica, Budapest 1994.
Hamburger Klára: Liszt kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
Deathridge, John – Carl Dahlhaus: Wagner (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1988.
Rappl, Erich: Wagner operakalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.

Követelmény
A romantika zenéjéhez és zeneszerzői életutakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott zeneművek és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera.
Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag
Operatörténet a 19. században és a 19–20. század fordulóján:
– a 19 századi olasz opera;
– jelenetszerkesztés, ária– és egyéb zártszám–típusok, irodalmi témaválasztás, műfaji jellegzetességek a 19. századi olasz operában; a verizmus;
– Verdi és Puccini művészete;
– Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében; az új zenedráma–koncepció: harmóniai és formai újítások, a vezérmotívum–technika, történelem és mitológia egy–egy opera tükrében;
– Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma;
– a 19. századi magyar opera: Erkel.

Ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel:
– A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus neoklasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai, zenei eszközei, az ezeket képviselő mesterek alkotókorszakai, orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében:
– Debussy, Ravel, Satie,
– Mahler, Schönberg, Webern, Berg,

– Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics,
– Janáček;
– a népzene mint stíluselem a 20. század első felében;
– a jazz mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stiláris gyökerei);
– a hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell–skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia);
– az egyes zenei stílusirányzatok jellemző sajátosságait komplexen reprezentáló művek részletesebb elemzése, megismerése.

Ajánlott tananyag
Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
Walter, Bruno: Mahler. Budapest: Gondolat, 1981.
Batta András: Richard Strauss. Budapest: Gondolat, 1984.
Debussy, Claude: Croche úr, a műkedvelők réme. Budapest: Zeneműkiadó, 1959.
Petrovics Emil: Ravel. Budapest: Gondolat, 1982.

Követelmény
A 19. századi olasz, német, magyar és orosz operához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Bartók és Kodály életművének megismerése.
Kortárs zene főbb irányzatainak megismerése

Zenei ismeretek átadása – tananyag
Bartók és Kodály művészete:
– életpályáik ismertetése;
– a népzene Bartók és Kodály életművében; a népzenekutatás; a népdalfeldolgozások különböző formái;
– legkiemelkedőbb alkotásaik részletesebb megismertetése.

Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció:
– Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György.

Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe:
– Kurtág György, Ligeti György, Szőllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila;
– a 70–80–as évek magyar avantgarde zeneszerzői: Jeney Zoltán, Sáry László, Vidovszky László, Dukay Barnabás;

– John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass;
– a háború utáni zene stílusirányzatainak (szerializmus, elektronikus zene, minimal–zene, posztmodern, computer–zene) szemléltetése a kiválasztott zeneműveken.

Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternatív zenei irányzatok (performance, world music stb.) világában.

Ajánlott tananyag
Salzman, Eric: A 20. század zenéje. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
Fábián Imre: A huszadik század zenéje. Budapest: Gondolat, 1966.
Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje. Budapest: Gondolat, 1967.
Miért szép századunk zenéje? Szerkesztette Kroó György. Budapest: Gondolat, 1974.
Miért szép századunk operája? Szerkesztette Várnai Péter. Budapest: Gondolat, 1979.
Kroó György: Bartók–kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
Somfai László: 18 Bartók tanulmány. Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
Breuer János: Fejezetek Lajtha Lászlóról. Budapest: Editio Musica, 1992.
Kovács Sándor: Bartók Béla. Budapest: Mágus Kiadó, 1995.
Kecskeméti István: A zeneszerző Kodály. Kecskemét: Kodály Intézet, 1986.
White, Eric Walter: Benjamin Britten élete és operái. Budapest: Zeneműkiadó, 1978.
White, Eric Walter: Stravinsky: A zeneszerző és művei. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
Szőllősy András: Honegger. Budapest: Gondolat, 1980.

Követelmény
Bartók és Kodály művészetéhez és a kortárs zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga
– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a zenetörténet stíluskorszakainak kronologikus időrendjében.
Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.
Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Zenetörténet–zeneirodalom
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma
Írásbeli vizsga
Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a képzés során feldolgozott tematikák zenetörténeti korszakok főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.
A tesztlap az alábbi témakörökből tartalmaz kérdéseket:
– Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvére, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.
– A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fúga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
– A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).
– Romantika – új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab–ciklusai (címek). Az opera műfajának, kiemelkedő mestereinek és alkotásainak ismerete a tanult szemelvények elemzésével.
– A programzene (példával). A századforduló zenéje – Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Háry–szvit, Felszállott a páva – variációk).

A szóbeli vizsga
– A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy a 6 éves képzési időkeretben feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.

A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló

információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

KAMARAZENE TANSZAK

KAMARAZENE

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene / társasének–tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató–nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.
A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.
A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja feladatai
Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.
Képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat.
A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.
Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.
Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás

fontosságát.
Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.
Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.
A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.
Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok
A kamarazene–oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres / vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei
– Beintés–leintés.
– Közös levegővétel és intés.
– Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
– Intés felütéssel való kezdésre.
– Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
– A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
– A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek
– Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.
– Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
– Vi–de jel.
– A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
– Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek
– A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
– Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
– A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd–, illetve tisztítófogások).
– A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása,

– A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata,
– Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
– A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók
– Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
– Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek
– A játszott művek formája, harmóniai világa,
– A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
– A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
– Homofon zene.
– Polifon zene.
– Izoritmikus zene.
– Kánon, imitáció, fúga.
– Cantus firmus.
– Consort–muzsika.
– A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus tánctételek, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
– Ellenszólam.
– Basso continuo.
– A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes stb.
– A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése
– Lapról olvasás.
– A belső hallás fejlesztése.
– intonációs készség.
– Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
– A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
– Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag
Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be–, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,

– biztosan tempót tartani,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a disszonancia–konszonancia súlyviszonyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

2. évfolyam

Ajánlott tananyag
Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
– szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
– legalább a hosszan álló harmóniákban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
– disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
– a tanár jelzése alapján szólamát – szerepének megfelelően – kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.

A tanuló legyen tisztában
– az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
– a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tételekből) álló műsor.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be–, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.
Ismerje
– a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
Két különböző stílusú és karakterű kamaraműű vagy tétel koncertszerű bemutatása; Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB), W. A. Mozart: Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek (EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének–mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség,
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,

– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása,
– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Ajánlott tananyag
Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
– partitúrából játszani,
– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
– segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
– a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag
Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes

– együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
– folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
– ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
– minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),
– polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,
– önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket
– irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
– önállóan kijavítani ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
– meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
– a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
– az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
– önállóan olvasni a XX.sz.–i kottaképet
– önállóan kialakítani a barokk díszítéseket
– önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor

6. évfolyam

Ajánlott tananyag
Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

Követelmények
A tanuló legyen képes
– teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.,
– az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű" lapróljátékra.
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes
– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
– partitúrából játszani,
– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– polifon műben „elúszás" esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Ismerje
– az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kamarazene főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma
Két különböző stílusú és karakterű kamaraműű koncertszerű bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet; Devienne, F. Triók Op.21, Buxtehude: Laude Sion – kantáta, Gabrielli: Five Ricercar, Mihály A.: Kis toronyzene, Scheidt, Brass quintets I–II, Locatelli Triószonáták Op.5, Haydn Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták, Brahms: Waltzer, Kerényi: Társasének nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése
– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség,
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása,
– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene).

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).
Kottaállványok.
Hangológép.
Metronóm.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy – az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával – érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.
Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.
Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.
Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.

Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások feladatai
A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.
A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális–horizontális) fejlesztése.
Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
A különböző hangszercsoportoknak megfelelő – a zenekari ülésmódból adódó – helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer–összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.
A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének.
A „klasszikus” összeállítások (vonós–, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

A megjelölt fejlesztési követelményeket elsősorban a közös zenekari játék kialakítására és fejlesztésére jellemző ismeretek és készségek szerint három csoportra bontva (összevont évfolyamok) soroljuk fel.

Kezdő	1–2. évfolyam	(–14 éves korig)
Középhaladó	3–4. évfolyam	(12–18 éves kor)
Haladó	2–6. évfolyam	(16–22 éves kor)

Kezdő csoport

Fejlesztési feladatok
– A helyes zenekari ülés kialakítása.
– Egymásra figyelés, alkalmazkodás.
– Hosszú és rövid hangok.
– A szólamon belüli frazeálás betartása.
– Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.
– Tempóvétel, tempótartás.
– Dinamikai folyamatok kialakítása.
– A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).

Ajánlott tananyag
Fúvószenekar

Apáthy: Fúvószenekari iskola I. (Baranya Megyei Művelődési Központ)
Barnes: Kis virtuóz
Csajkovszkij: Chanson triste (Népművelési Intézet, Budapest)
Csajkovszkij: Diótörő – részlet (Carl Fischer New York)
Czidra: XVII. századi magyar táncok
Gyermekdalok (Apáthy feld.)
Lijnshooten: Suit uit het Antwerpse Dansboek (Molenaar)
Orosz album: Első lépések (Pervie Sagi) (Moszkva)
Purcell: Air & Marsch (Bourne Co. New York, USA)
Susato: Pavane
Wagner: Das Blasorchester I. (Pro musica Verlag Leipzig – Berlin)
Watz: Acht Bläzersätze alter Meister (Rundel)
Watz: Premier (Rundel)

Vonószenekar
Decsényi: Kati dalai ((EMB Z. 8279)
Decsényi: Népdal (EMB 12362)
Zempléni: Zenés utazás (YFE 002)

Vivaldi: C–dúr csellóverseny (EMB Z. 12048, Z. 12049/szólamok)
Vivaldi: d–moll concerto (EMB Z. 6538, Z. 6539/szólamok)
Renaissance és barokk táncok, kórusok, korálok

Gitáregyüttesek
Gitárduók kezdők számára (Mosóczi M.) „Kezdők muzsikája” (EMB 8805)
44 Könnyű duett két gitárra (Benkő D.) „Régi kamarazene” (EMB 8819)
Staak, P. van der: 9 Easy Guitar Quartets (Broekman und Peppel Amsterdam Nr. 873)

Követelmény
A különböző hangszercsoportoknak megfelelő hangszerkezelés egységesítése, a zenekari ülésmódból adódó helyes hangszertechnikai mozgások kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga
– Év végi meghallgatás: 10–12 perces nyilvános bemutató.

Középhaladó csoport

Fejlesztési feladatok
– Az eddig tanult ismeretek, készségek fejlesztése, adott esetben önálló használata
– A zenekari hangzás iránti igényesség kialakítása, alkalmazása.
– Dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalása, fejlesztése.
– A tempóvétel és –tartás differenciálódása.
– A zenekari kommunikációs lánc tudatosításának elkezdése.

Ajánlott tananyag
Fúvószenekar
Apáthy: Fúvószenekari iskola II–III. évfolyam (Baranya Megyei Művelődési Központ)

J. S. Bach: 6 Choral (Molenaar)
Balázs: Gyermekrajzok (EMB)
Balázs: Négy kép (EMB)
Bartók: Gyermekeknek (Népművelési Propaganda Iroda, illetve Boosey & Hawkes)
Bizet – Scsedrin: „Carmen”
Cser: Csongrádi dalok
Händel: Largo (Rundel)
Händel: Lascia ch'io piango
Haydn: Szent Antal Choral (Ph. Grosch Verlag München)
Lully: Balletto (Wilhelm Halter Verlag Karlsruhe)
Orosz album: Első lépések II. (Moszkva)
Susato: Renaissance suite (Rundel)
Purcell: Trombitaszó és ária (Boosey & Hawkes)
Purcell: Győzelmi ének az Arthur király című operából (Bourne Co. New York, USA)
Wagner: Das Blasorchester II. (Pro musica Leipzig – Berlin)

Vonószenekar
J. S. Bach: Bauern–Kantate (Parasztkantáta) (Peters 11693)
Bartók: Erdélyi táncok (Darvas feldolg.) (EMB Z. 4329)
Beethoven: 12 kontratánc (Breitkopf B. 253)
Csajkovszkij – Weiner: Chanson triste (EMB Z. 3202)
Farkas F.: Musica Serena (EMB Z. 12615)
Farkas F.: Négy tánc a Vietórisz–kódexből (EMB Z. 5834)
Händel – Maros: Kis szvit (EMB Z. 3105)
Mozart: Sinfonietta (EMB Z. 2409)
Rózsavölgyi: Első magyar társastánc (Doblinger D. 11316, 11317/szólamok)
Sugár: Rondó zongorára és ifjúsági zenekarra (EMB Z. 1784)

Gitáregyüttesek
Hume,T: Két trió (EMB 13721)
Régi angol muzsika két gitárra (Mosóczi M) „Musica per chitarra” (EMB 8564)
Régi francia muzsika két gitárra (Mosóczi M.) „Musica per chitarra” (EMB 8900)

Követelmény
A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga
– Év végi meghallgatás: 15–30 perces nyilvános hangverseny.

Haladó csoport

Fejlesztési feladatok
– Az eddig tanult ismeretek, készségek további fejlesztése.
– A zenekari rubato játékmód elsajátítása.
– A zenekari kommunikációs lánc tudatos alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Fúvószenekar
Albinoni: Adagio (Molenaar)
J. S. Bach: Prelúdium és fúga, B–dúr (Warner Bros New York)
J. S. Bach: Fantázia (William Allen Music, USA)
J. S. Bach: Sinfonia (Molenaar)
Bartók: Este a székelyeknél (Kliment)
Bartók: Erdélyi táncok (Népművelési Intézet)
Bogár: Székely legényes (Népművelési Intézet)
Balázs: Musica piccola (EMB)
Balázs: Előjáték (EMB)
Corelli: Adagio (Studio P/R Indiana, USA)
Debussy: A kis néger
Debussy: Kis szvit
Eördögh J.: Kis nyitány (Népművelési Intézet)
Eördögh J.: Magyar nyitány (Népművelési Intézet)
Hidas: Capriccio (EMB)
Hidas: Vidám zene (EMB)
Hidas: Concertino
Hidas: Szvit (EMB)
Hidas: Fantázia és fúga (EMB)
Hidas: Népdal szvit III. (EMB)
Händel: Tűzijáték szvit (különféle tételek más–más feldolgozása)
Händel: Vízi zene (különféle tételek más–más feldolgozása)
Erkel: Fegyvertánc (Népművelési Intézet, Pécs)
Kodály: Intermezzo a Háry–szvitből (Népművelési Intézet)
Kodály: Toborzó (Népművelési Intézet)
Kodály: Kállai kettős (Népművelési Intézet)
Ujj Viktor G.: Két zenekari etűd (Népművelési Intézet)
Zempléni: Változatok egy Stravinsky–téma nyomán (kézirat)
Vonószenekar
Albinoni: Sonata ? Cinque (Boosey & Hawkes B&H 17393, 11663/szólamok)
J. S. Bach: Andante (Rózsavölgyi 6103, 6104)
Bartók: Két román tánc op. 5 (Rózsavölgyi 6376)
Corelli: Karácsonyi concerto grosso (Peters 11351)
Händel: Concerto grosso op. 6 no. 8 (Peters 938 HW 30)
Händel: Vízizene (Dvfm 4207)

Gitáregyüttesek
Domeniceni, C.: 4 darab 4 gitárra (Edition margaux em. 4005)
Farkas F.: Musique de Ugrócz (Ed. musicali Ancona, Milano)
Joplin, S.: Ragtime – Két darab két gitárra (Fodor F.) „Musica per chitarra” (EMB 12496)

Követelmény
Önálló kamarazenekari játék kialakítása.

Az év végi meghallgatás anyaga
– Év végi meghallgatás: 25–40 perces nyilvános hangverseny

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló ismerje meg
– a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
– az alapvető zenekari játékmódokat,
– az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.
Legyen képes
– szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
– a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt–játékra irányítani figyelmét,
– a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.
Tudja alkalmazni
– az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
– a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és –tartás differenciálására,
– a zenekari kommunikációs lánc (karnagy–zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

Továbbá
A tanuló legyen képes
– felnőtt amatőr zenekarban játszani,
– részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.
Alkalmazza tudatosan
– a zenekari kommunikációs láncot,
– a zenekari rubato játékot.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök
Az együttes működéséhez szükséges hangszerek
A létszámhoz igazodva kottapultok, karfa nélküli székek.
Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio– és videofelvevő és –lejátszó.

KÓRUS

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére.

A kórusfoglalkozás feladatai
Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.
Fejlessze a tanulók
– hallását,
– ritmusérzékét,
– tempó– és dinamikai érzékenységét,
– hangszínek iránti igényét,
– kottaolvasási készségét,
– zenei memóriáját,
– zenei ízlését,

– stílusérzékét,
– formaérzékét,
– hangképző– és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat
– az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
– a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a tanulókban az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

A zeneiskolai kórus tantervben az egyedi személyi, korosztályi összetétel és a különböző tudásszintek miatt nem lehet egységes, évfolyamokra lebontott követelményeket meghatározni.
A felsorolt feladatok a fejlesztési területeket spirálisan jelölik avval, hogy az eredmények mindig a konkrét művek előadásában teljesülnek.

Fejlesztési feladatok
– az aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra kialakítása, továbbfejlesztése,
– a együtthangzás megvalósítása, a harmonikus hallás és formaérzék fejlesztése,
– a résztvevők korosztályától, egyéni tudásától függően kánonok, két–, háromszólamú egynemű karok igényesebb három és négyszólamú művek, vegyeskari művek megszólaltatása,
– hangképző és intonációs gyakorlatok a kórus tiszta, egységes, szép hangzásának kialakítására,
– a szólamok ritmikailag pontos, dallamilag hibátlan megtanulása megfelelő formálással, szövegejtéssel,
– a zene akusztikai összefüggéseinek ismeretében a tiszta intonáció énekkari gyakorlatának megvalósítása,
– kiegyenlítettség az egyes szólamok és a kórus egésze között:
– hangszín–kultúra fejlesztése, az intonációs különbségek felismerése, javítása
– az egységes, kultúrált énekkari hangyás megteremtése.

Követelmény
A kórus
– tudjon a kórusvezetővel együttműködni
– a dallamot a vezényléssel kapott instrukcióknak megfelelően formálni
– tudjon, tisztán, pontos szövegmondással, a mű érzelmi tartalmának megfelelő kifejező előadással énekelni
– szereplés során az énekkar valamennyi tagja legyen képes képességei legjavát nyújtani

Ajánlott tananyag
Agócsy – Irsai: Énekeljünk–muzsikáljunk
Ars musica kötetek (Möseler Verlag Wolfenbüttel und Zürich) M52031–52035
Bartók Béla kórusművei (27 egyneműkar)
Bárdos Lajos: 20 és 40 egyneműkar
Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–IV.
Bárdos Lajos: Vegyeskarok
B. Horváth Andrea: Ünnepeljünk! (Nemzeti Tankönyvkiadó)

Botka Valéria – Csányi László: Gyermekkarok I–IV.
Chor Aktuell – Ein Chorbuch für Gymnasien (Gustav Bosse Verlag 1983)
Csányi László: Gyermekkórusok kótáskönyve
Egyházi karénekeskönyv I–II. (Kiadja: Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya)
Eszterházy Pál: Harmonia Caelestis
Forrai Miklós: Duettek I–II.
Forrai Miklós: Ezer év kórusa
Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
Gastoldi: 3 balletti
Kánongyűjtemények: 25 angol kánon
Bárdos: 77 kánon
Haydn: Kánonok
Mozart: 30 kánon
Péter József: 165 kánon
Kerényi M. György: Énekiskola – Társasének IV.
Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica I–IV.
Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
Kodály Zoltán: Vegyeskarok
Liber usualis (gregorián dallamok gyűjteménye)
Mozart: 6 noktürn
Nádasdy Kálmán: Társas énekek
Schola cantorum I–XIII. (Fodor Ákos)
Szőnyi E.: Biciniumok

Kardos Pál: Kórusnevelés, kórushangzás
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Párkai István: Modern kórusetűdök

Követelmények a program elvégzése után

A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.
Tudjon
– fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
– „vezénylésre” énekelni.

A tanuló ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.
Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.
Tudja
– helyes légzéstechnikával,
– tiszta intonációval,
– pontos ritmusban,
– érthető szövegmondással,
– helyes tempó– és dinamikai választással,
– művészileg kidolgozottan – stílushű formálással, szuggesztivitással – elénekelni szólamát.

Rendelkezzék

– jó kottaolvasási kézséggel,
– zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő akusztikájú, hangszigetelt, szellőztethető, csoportos oktatásra alkalmas tanterem, jó minőségű, jól hangolt zongorával.

Ötvonalas tábla.

Felvételek készítéséhez és lejátszásához használható audiovizuális eszközök.

Metronóm, hangvilla, kottaállvány.

Ajánlott a kórus színpadi megjelenését emelő egységes formaruha.